

Kirsi Nousiainen

KLIININEN ASIAANTUNTIJA (YAMK) - TUTKINNON TUNNETTUUS

Kysely työnantajille

Opinnäytetyö
Klininen asiantuntija

2019

Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu

Tekijä/Tekijät	Tutkinto	Aika
Kirsi Nousiainen	Kliininen asiantuntija (YAMK)	Joulukuu 2019
Opinnäytetyön nimi Kliininen asiantuntija (YAMK) -tutkinnon tunnettuus Kysely työnantajille		87 sivua 31 liitesivua
Toimeksiantaja Kliiniset asiantuntijat YAMK – KLIAS ry		
Ohjaaja Paula Mäkeläinen		
Tiivistelmä Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää, mitä työnantajat tietävät Kliininen asiantuntija (YAMK) -tutkinnosta ja sen tuottamasta osaamisesta. Tavoite oli tuottaa tietoa, jonka avulla on mahdollista suunnitella kehittämistoimia Kliininen asiantuntija (YAMK) -tutkinnon tunnettuuden ja näkyvyyden vahvistamiseksi työnantajien keskuudessa. Opinnäytetyön aineisto kerättiin Webropol-sähköpostikyselynä keväällä 2019 yliopisto- ja keskussairaaloiden ylihoitajilta, osastonhoitajilta ja muulta henkilöstöltä, joka rekrytoi kliinisiä asiantuntijoita työssään. Aineisto analysoitiin kvantitatiivisesti ja tulokset kuvattiin frekvenssijakaumana. Analyysissä vertailtiin kahta muuttujaluokkaa, joita olivat kliinisiä asiantuntijoita (YAMK) ja terveystieteiden maistereita kliinisen asiantuntijan työhön rekrytoineet vastaajat. Opinnäytetyön tulokset vahvistavat aikaisempia tutkimustuloksia sen suhteen, että kliininen asiantuntija (YAMK) -tutkinto on yhä tuntematon työnantajille Suomessa. Tulokset osoittivat, että tutkinto on myös huonommin tunnettu kuin terveystieteiden maisteri -tutkinto. Vähi-ten tiedettiin kliininen asiantuntija (YAMK) -koulutuksen samankaltaisuudesta verrattuna terveystieteiden maisterin tutkintoon. Myöskään tohtorintutkintoväylä YAMK-tutkinnon suorittamisen jälkeen ei ollut tuttua. Tulosten perusteella työnantajat kaipasivat tietoa kliininen asiantuntija (YAMK) -tutkinnon eroista verrattuna terveystieteiden maisteri -tutkintoon, kliininen asiantuntija (YAMK) -opintojen sisällöstä ja koulutuksen tuottamasta osaamisesta. Opinnäytetyön tuloksia voivat hyödyntää työnantajat, ammattikorkeakoulut, Kliiniset asiantuntijat YAMK -KLIAS ry ja kliinisen asiantuntijan tehtävissä työskentelevät hoitotyön ammattilaiset sekä kliininen asiantuntija (YAMK) -opiskelijat. Heidän olisi hyvä lisätä keskinäistä yhteistyötä, jotta aktiivisella markkinoinnilla osaaminen ja yleinen tietous kliininen asiantuntija (YAMK) -tutkinnosta saataisiin näkyvämmäksi työnantajiin päin. Sairaanhoitajapäivät ja hoitotyön johtajien valtakunnalliset koulutukset voisivat olla mahdollisia väyliä tuoda tietoisuutta enemmän esille.		
Asiasanat ylempi ammattikorkeakoulututkinto, kliininen asiantuntija (YAMK), terveystieteiden maisteri, hoitotyön asiantuntija		

Author (authors)	Degree	Time
Kirsi Nousiainen	Master of Health Care	December 2019
Thesis title		87 pages
Employers' awareness of the specialisation in clinical nursing in the master's degree programme in health care		31 pages of appendices
Commissioned by		
Association of Clinical Nurse Specialists		
Supervisor		
Paula Mäkeläinen		
Abstract		
The purpose of this thesis was to examine what employers know about the master's degree programme in health care and the know-how it produces. The objective was also to provide information that could be used in designing development activities to increase the awareness and visibility of the master's degree programme in health care among employers. A Webropol e-mail survey was conducted in the spring of 2019. The respondents were senior nurses, head nurses and other staff which recruit clinical specialists. The results were analysed by means of quantitative approach and presented as frequency distributions. The analysis compared two classes of respondents: clinical nurse specialists and employers recruiting employees with master's degree qualifications in health care. The results support findings of the previous research suggesting that the master's degree specialisation in clinical nursing is still an unknown concept to employers in Finland, contrary to the master's degree programme in health sciences of which they are, to some extent, aware. The respondents were not at all or only very little aware of the similarities in the content of the two educational programmes. Also, employers were unaware that it is possible to start conducting doctoral studies after the completion of a university of applied sciences master's degree. On the basis of the results, employers wish to have more information on the differences in the clinical nurse's specialisation studies compared with the Master of Health Sciences degree, the content of the Master of Health Care studies and, the know-how these studies produce. The results of this study can be used by employers, universities of applied sciences, Association of clinical nurse specialists, clinical nurse specialists as well as Master of Health Care students. It would be good for them to increase their collaboration in order to actively promote the content of studies and make general awareness of the Master of Health Care more visible to employers. The national nursing congress and nationwide nursing managers' training courses could be potential avenues to raise awareness.		
Keywords		
master's degree, master of health care, master of health sciences, nurse practitioner, advanced practice nurse		

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	7
2	HOITOTYÖN ASiantuntijuus -NIMIKKEET	9
3	LAAJAVASTUINEN HOITOTYÖ	12
4	KORKEAKOULUTUS SUOMESSA.....	15
4.1	Ylempi ammattikorkeakoulututkinto	16
4.2	Ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon tunnettuus	17
4.3	Ylempi ammattikorkeakoulututkinto verrattuna yliopiston maisteritutkintoon.....	19
5	KLIININEN ASiantuntija -KOULUTUS SUOMESSA	20
5.1	Kliininen asiantuntija -koulutuksen kansainvälinen tausta	20
5.2	Kliininen asiantuntija (YAMK) -koulutus.....	21
5.3	Terveystieteiden maisteri -koulutus yliopistossa.....	26
5.4	Kliininen asiantuntija (YAMK) -koulutuksen tuottama osaaminen verrattuna terveystieteiden maisteri -koulutuksen osaamiseen.....	32
6	KLIINiset ASiantuntijat TYÖELÄMÄSSÄ	35
6.1	Kliinisen asiantuntijan roolit	35
6.2	Kliinisen asiantuntijan ominaisuudet, taidot ja piirteet	37
6.3	Kliinisten asiantuntijoiden työelämään sijoittuminen.....	38
7	KLIINiset ASiantuntijat YAMK - KLIAS RY	39
8	OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS JA TAVOITE.....	40
9	AINeistonKERUU JA ANALYSOINTI.....	41
9.1	Aineistonkeruu.....	41
9.2	Aineiston analysointi.....	43
10	OPINNÄYTETYÖN TULOKSET	44
10.1	Vastaajien taustatiedot	44
10.2	Vastaajien tietämys kliininen asiantuntija (YAMK) -koulutuksesta.....	52
10.3	Vastaajien koulutuksesta kaipaama tieto	56

10.4	Vastaajien mielipide opintojen sisältöjen tärkeydestä.....	59
10.5	Vastaajien mielipide koulutuksesta ja sen tarjoamasta osaamisesta	60
10.6	Vastaajien mielipide roolien tärkeydestä	62
10.7	Vastaajien mielipiteet piirteistä, ominaisuuksista ja taidoista.....	63
10.8	Vastaajien mielipiteitä kliininen asiantuntija (YAMK) ja terveystieteiden maisteri -tutkinnoista	66
10.9	Vastaajien toivoma yhteistyö Kliiniset asiantuntijat YAMK - KLIAS ry:n kanssa	70
11	POHDINTA.....	73
11.1	Tulosten tarkastelu ja johtopäätökset	73
11.2	Tutkimuseettiset kysymykset.....	79
11.3	Luotettavuus.....	80
11.4	Jatkotutkimusehdotukset.....	82
	LÄHTEET	83

LIITTEET

Liite 1.	Saatekirje hallintoylihoitaja
Liite 2.	Saatekirje vastaaja
Liite 3.	Kyselylomake
Liite 4.	Tampereen ammattikorkeakoulun Kliininen asiantuntija -koulutuksen syventävät ammattiopinnot. Opetussuunnitelma 2018-2019.
Liite 5.	Terveystieteiden maisteri -tutkinto Oulun yliopistossa.
Liite 6.	Niiden rekrytoivien vastaajien tietämys kliininen asiantuntija (YAMK) -tutkinnosta, joille koulutus oli entuudestaan tuttua.
Liite 7.	Kuinka tärkeinä klinisiä asiantuntijoita (YAMK) ja terveystieteiden maistereita rekrytoivat vastaajat pitivät kliininen asiantuntija (YAMK) -opintojen sisältöjä.
Liite 8.	Vastaajien mielipide kliininen asiantuntija (YAMK) koulutuksesta ja osaamisesta.
Liite 9.	Klinisiä asiantuntijoita (YAMK) ja terveystieteiden maistereita rekrytoivien vastaajien mielipide-erot kliininen asiantuntija (YAMK) koulutuksesta ja osaamisesta.
Liite 10.	Erot kliininen asiantuntija (YAMK) tehtävien tärkeydestä klinisiä asiantuntijoita (YAMK) rekrytoivien ja terveystieteiden maistereita rekrytoivien välillä.
Liite 11.	Klinisiä asiantuntijoita (YAMK) ja terveystieteiden maistereita rekrytoivien vastaukset kumpaan tutkintoon väittämät liittyivät.

Lyhenteet

APN= Advanced practice nursing/nurse = laajavastuinen hoitotyö/laajavastuisen hoitotyön asiantuntija

ICN= International Council of Nurses= kansainvälinen sairaanhoitajaliitto, jonka jäsen Suomen sairaanhoitajaliitto on.

EQF= European Qualification Framework on yhteinen eurooppalainen viitejärjestelmä, jonka avulla eri maiden tutkintojärjestelmiä ja tutkintojen viitekehysä liitetään toisiinsa. Kahdeksan tasoa kattavat kaikki tutkinnot perustasosta edistyneeseen tasoon.

NQF= National Qualification Framework on kansallinen tutkintojen viitekehys kahdeksassa vaativuustasossa. Ammattikorkeakoulututkinnot on sijoitettu tasolle 6 ja ylemmät ammattikorkeakoulututkinnot tasolle 7.

1 JOHDANTO

Suomalaisten ikääntyminen, terveys- ja hyvinvointierojen kaventaminen, pitkäaikaissairauksien määrän lisääntyminen ja hoitoon pääsyn varmistaminen kasvattavat tulevaisuudessa terveydenhuollon palveluiden tarvetta. Palvelut tulisi tuottaa tehokkaammin ja tuottavammin kestävyysvajeen vuoksi. Sairaanhoidajien laajavastuiset työnkuvat ja osaamisen kehittäminen ovat keskeisessä roolissa, kun sosiaali- ja terveysalalla etsitään uusia keinoja palveluiden tuottamiseen ja asiakkaiden tarpeisiin vastaamiseen. (Kotila ym. 2016, 5, 19; OKM 2018,1) Terveystenhuolto tarvitsee hoitotyön vaativaa asiantuntijuutta, johon myös ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneet kliniset asiantuntijat soveltuvat ja turvaavat näin korkealaatuista hoitotyötä sekä toiminnan ja henkilöstön kehittymistä (Ahonen 2012, 7).

Sosiaali- ja terveysalan ammattilaisten tehtävänkuvat ja työnjaot tulevat muuttumaan. Sairaanhoidajien uusien laajavastuisten tehtävien vaatima koulutus, osaaminen ja nimikkeet tulisi määritellä uudelleen. Tulevaisuudessa sairaanhoidajien työ on itsenäisempää ja he edistävät potilaiden terveyden ylläpitämistä, omahoitoa (Kotila ym. 2016, 3, 5). Sairaanhoidajien vastaanotolla hoidettaisiin potilaita kokonaisvaltaisesti eikä heidän tarvitse hakeutua niin usein lääkärin vastaanotolle (Kotila ym. 2016, 20).

Laajavastuisen hoitotyön asiantuntijoiden tehtävillä jalkautetaan näyttöön perustuvia toimintatapoja käytäntöön, joten asiantuntijoita olisi tärkeää olla eri puolella terveydenhuoltojärjestelmää laadukkaiden ja näyttöön perustuvien yhtenäisten käytäntöjen takaamiseksi. (Kotila ym. 2016, 20.) Myös opetus- ja kulttuuriministeriön sosiaali- ja terveysalan koulutuksen *Osaamisella soteen* -kehittämishankkeessa havaittiin sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten osaamisvaatimuksia, työnkuvia ja rooleja, joita kehittämällä tuettaisiin sote-uudistuksen tavoitteita (OKM 2018,1).

Kliinisen asiantuntijan työhön valmistavaa koulutusta on Suomessa tarjolla sekä yliopistossa että ammattikorkeakoulussa. Kliinisten asiantuntijasairaanhoidajien koulutus ja roolit ovat olleet aiemmin tieteeseen ja teoriaan painottu-

via yliopistokoulutuksia (Ahonen 2012, 10). Kliininen asiantuntija (YAMK) -tutkinnon voi suorittaa Suomessa 10:ssä eri ammattikorkeakoulussa. Määrä vaihtelee vuosittain. (Kliiniset asiantuntijat YAMK – KLIAS ry. 2019.) Ylempi ammattikorkeakoulututkinto muun muassa syventää ammatillista osaamista sekä antaa valmiuksia kehittämis- ja asiantuntijatehtäviin työelämässä (Opin-topolku 2018a).

Ensimmäinen hoitotyön kliinisen asiantuntijan toimi perustettiin 2000-luvun alkupuolella Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiriin. Nimikkeet vaihtelevat eri organisaatioissa ja voivat olla kliininen asiantuntija, kliininen asiantuntija-sairaanhoitaja, hoitotyön kliininen asiantuntija, hoitotyön asiantuntija tai kliinisen hoitotyön asiantuntija. (Jaakkola 2012, 7 - 8.) Muihin maihin verrattuna kliinisen asiantuntijan rooli ja toimenkuvan muodostuminen on Suomessa vielä varsin alussa. Kliinisten asiantuntijoiden (YAMK) -koulutuksen tuottamaa osaamista ei osata vielä riittävästi käyttää työelämässä. Hoitotyön johtajat ovat tärkeässä asemassa varmistamaan, että kliinisten asiantuntijoiden osaaminen hyödynnetään ja tehtäviä selkiytetään. Myös organisaation eri tasoilla tulisi tehdä tunnetuksi kliinisen asiantuntijan roolia sekä tunnustaa ja tunnistaa heidän osaamistaan. Terveystieteiden hierarkkinen rakenne pitäisi purkaa ja kelpoisuusehdot uudistaa kliinisen asiantuntijaroolin tunnustamisella. Suomessa tarvitaankin tietoa kliinisen asiantuntijan toimenkuvasta, toimintatavoista, pätevyydestä ja vaikuttavuudesta kliinisen asiantuntijan roolin, palvelurakenteen ja hoitotyön käytäntöjen kehittämiseksi. (Jaakkola 2012, 7 - 8.)

Ojala (2017) on tuonut esille YAMK-tutkinnon heikkoa asemaa rekrytointitilanteissa verrattuna yliopiston maisteri -tutkintoon. Heikkilä ja Muhonen (2017) ovat tutkineet kliinisten asiantuntijoiden (YAMK) urapolkuja edistäviä ja haittaavia tekijöitä, jossa ilmeni YAMK-tutkinnon huono tunnettuus Suomessa. Myös Opetus- ja kulttuuriministeriön strategiassa *Koulutus ja tutkimus vuosille 2011 - 2016* yhtenä tavoitteena oli edistää ylempien ammattikorkeakoulututkintojen tunnettuutta työelämässä (Ahonen 2012, 5). Yhteistyötä eri tahojen kesken tulisi vahvistaa, jotta rekrytoitaessa vaativiin asiantuntijatoihin sosiaali- ja terveydenhuollossa osattaisiin enemmän arvostaa myös ylemmän ammattikorkeakoulun suorittaneiden osaamista (Ahonen 2012, 30).

Opinnäytetyön aihe on saatu Kliiniset asiantuntijat YAMK- KLIAS ry:ltä, joka on opinnäytetyön toimeksiantaja ja ohjaaja työelämän puolelta. Aiheen valintaa ovat puoltaneet myös aikaisempi tutkimustieto ylemmän ammattikorkeakoulun suorittaneista kliinisistä asiantuntijoista työelämässä ja opinnäytetyön tekijän kiinnostus aihetta kohtaan. Aiheena kliinisten asiantuntijoiden (YAMK) tunnettuus on tärkeä, sillä sitä ei ole Suomessa tarkasteltu riittävästi työnantajien näkökulmasta.

Opinnäytetyön aineisto kerättiin Webropol-sähköpostikyselynä keväällä 2019 yliopisto- ja keskussairaaloiden ylihoitajilta, osastonhoitajilta ja muulta henkilöstöltä, joka rekrytoi kliinisiä asiantuntijoita työssään. Opinnäytetyön tarkoitus oli selvittää, mitä työnantajat tietävät kliininen asiantuntija (YAMK) -tutkinnosta ja sen tuottamasta osaamisesta. Tavoite oli, että tutkimuksen avulla saadulla tiedolla olisi mahdollista suunnitella kehittämistoimia kliininen asiantuntija (YAMK) -tutkinnon tunnettuuden ja näkyvyyden vahvistamiseksi työnantajien keskuudessa. Opinnäytetyö tuotti kehittämistietoa myös ammattikorkeakouluille niiden kehittäessä kliininen asiantuntija (YAMK) -koulutusta vastaamaan paremmin työelämän tarpeita.

2 HOITOTYÖN ASIANTUNTIJUUS -NIMIKKEET

Kansainvälisen sairaanhoitajaliiton (International Council of Nurses ICN) määritelmän mukaan hoitotyön asiantuntija *Nurse Practitioner (NP)* tai *Advanced Practice Nurse (APN)* on rekisteröity sairaanhoitaja, joka on saavuttanut asiantuntijatason tietämyksen, kykenee vaativaan päätöksentekoon ja on kliinisesti pätevä laajennetussa työnkuvassaan. Hänen työnsä erityispiirteet ovat muotoutuneet kunkin maan ja asiayhteyksien mukaisesti. (ICN 2019.)

Myös Suomessa on kirjavaa käytäntöä riippuen siitä missä yhteydessä ja millä tavoin hoitotyön asiantuntija -käsitettä käytetään (Ahonen 2012, 7). Ahonen (2012, 8) määritteli, että kliinisen asiantuntijan (YAMK) -tutkinnon suorittaneita vastaavat lähinnä kansainväliset käsitteet *Advanced Practice Nursing (APN)* tai *Advanced Nurse Practitioner (ANP)*. American Nurses Assosianin (2006) mukaan *Advanced Practice Nursing (APN) on sateenvarjokäsite*, joka tarkoittaa

taa hoitotyön eri asiantuntijatehtävissä työskenteleviä terveydenhuollon ammattilaisia. *Advanced Practice Registered Nurse* (käännettynä rekisteröity hoitotyön asiantuntija) -yläkäsitteen alle kuuluvat nimikkeet *Nurse Practitioner (NP)*, *Clinical Nurse Specialist (CNS)*, *Acute Care Practitioner*, *Pediatric Nurse Practitioner*, *Primary Health Care Practitioner*, *Expert Nurse*, *Advanced Practice Nurse (APN)*, *Advanced Nurse Practitioner (ANP)*, *Nurse-Midwives*, *Nurse Consultants*, *Specialist Practitioners*, *Physician's Assistant*, *Higher Level Practitioner*. (Ahonen 2012, 13.)

Kansainvälisen sairaanhoitajaliiton (ICN) APN-verkoston konferenssissa Helsingissä vuonna 2014 suomalaiset osallistujat esittivät kansallisia APN-sairaanhoitajien selkeitä nimikkeitä, jotka vastaavat kansainvälisiä *Nurse Practitioner (NP)* ja *Clinical Nurse Specialist (CNS)* -nimikkeitä. Osallistujien mielestä nämä kaksi nimikettä ja tehtävänkuvaa olivat erilaisia. (Kotila ym. 2016, 3.) Suomen sairaanhoitajaliiton APN-asiantuntijatyöryhmä määritteli, että kansainvälinen *Advanced Practice Nursing* vastaa Suomessa käsitettä *laajavastuinen hoitotyö*. Ammattihenkilöstä puhuttaessa käytetään termiä *laajavastuisen hoitotyön asiantuntija (Advanced Practice Nurse, APN)*. (Kotila ym. 2016, 3, 8.) Kansainvälisesti kehittyneimmät laajavastuisen hoitotyön työnkuvat ovat *Nurse Practitioner (NP)* ja *Clinical Nurse Specialist (CNS)* (Delamaire M.-L. & Lafortune G. 2010; Sheer B. & Wong F. 2008, Kotila ym. 2016, 8 mukaan). APN-asiantuntijatyöryhmä täsmensi *Nurse Practitioner (NP)* tarkoittavan asiantuntijasairaanhoitajaa ja *Clinical Nurse Specialist (CNS)* on käännetty kliinisen hoitotyön asiantuntijaksi (Kotila ym. 2016, 8).

Sosiaali- ja terveysministeriön (2009, 59 - 60) asiantuntijuustoimintamallissa (kuva 1) on esitetty, kuinka erilaista kliinistä asiantuntijuutta voidaan hyödyntää hoitotyön johtamisessa ja edistää näyttöön perustuvaa toimintaa.

Asiantuntijuuden tyypit	Kliinisessä hoitotyössä toimivat hoitajat	Kliinisesti erikoistuneet hoitajat	Kliinisen hoitotyön asiantuntijat	Kliinisen hoitotieteen asiantuntijat
Osaamisen tavoite	- Vahva kliinisen hoitotyön osaaminen työyksikössä - Tiedon soveltamisen osaaminen - Työ- ja toimintayksikön tuntemus	- Vahva kliinisen hoitotyön osaaminen työyksikössä ja erityisosaamista - Tiedon soveltamis- ja kehittämisosaaminen - Työ- ja toimintayksikön tuntemus	- Vahva kliinisen hoitotyön ja kehittämisosaaminen toimialalla - Tutkimus- ja johtamisosaaminen - Palvelujärjestelmän tuntemus	- Vahva kliinisen hoitotyön sekä tutkimus- ja kehittämisosaaminen - Johtamisosaaminen - Kansallisen ja kansainvälisen palvelujärjestelmän tuntemus - Kansainvälisen yhteistyön osaaminen
Osaamisen painotus	- Kliinisen hoitotyön osaaminen - Asiakaskohtainen tiedon käyttö ja soveltaminen			
Toiminta näyttöön perustuvien (NP) käytäntöjen käyttöönotossa	NP-tiedon käyttö ja soveltaminen hoidossa Asiantuntemuksen ajantasalla pitäminen ja syventäminen	NP-tiedon käyttö ja soveltaminen omalla erikoisalalla NP-käytäntöjen käyttöönoton ohjaus ja tuki työyksikössä Asiantuntemuksen ajantasalla pitäminen ja syventäminen Tiedon levittäminen	Tieteellisen tiedon soveltaminen Käytäntöjen yhtenäistäminen toimintayksiköissä ja alueella NP-käytäntöjen kehittäminen, käyttöönoton tuki Tiedon hakeminen, levittäminen ja käytön seuraaminen Asiantuntijuuden kehittymisen tuki Kansallisen ja kansainvälisen kehityksen seuraaminen	Hoitotyön suositusten laatiminen Arviontimenetelmien kehittäminen, interventio, vaikuttavuustutkimus, hyvien/NP käytäntöjen toimeenpanon arviointi Kehittämisen ja tutkimushankkeiden johtaminen Asiantuntijuuden ja johtamisen kehittymisen tuki Kansallisen ja kansainvälisen kehityksen seuraaminen

Kuva 1. Asiantuntijuus näyttöön perustuvassa toiminnassa hoitotyössä (Sosiaali- ja terveysministeriö 2009, 59–60).

Kliinisen hoitotyön asiantuntijat ovat yliopiston suorittaneita terveystieteiden maistereita ja ylemmän ammattikorkeakoulun suorittaneita terveydenhuollon ammattilaisia. He omaavat vahvan kliinisen osaamisen lisäksi oman alan tutkimus- ja kehittämisosaamista sekä johtamisen ja palveluverkon tuntemusta, jota tarvitaan näyttöön perustuvassa toiminnassa. *Kliinisen hoitotieteen asiantuntijat* ovat työelämässä terveystieteiden tohtoreita, joilla on myös kansainvälistä osaamista. He muun muassa laativat suosituksia, järjestelmällisiä katsauksia sekä johtavat isoja tutkimus- ja kehittämishankkeita. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2009.)

Tässä opinnäytetyössä käytetään sairaanhoitajaliiton suosittelemia termejä hoitotyön asiantuntijoista. Terveystieteiden tohtoria ei rajattu opinnäytetyön ulkopuolelle, koska hän voi työskennellä samoissa työtehtävissä kuin terveystieteiden maisterit.

NP= Nurse practitioner= ylemmän ammattikorkeakoulun suorittanut terveydenhuollon ammattilainen, esim. asiantuntijasairaanhoitaja

CNS= Clinical nurse specialist= Kliinisen hoitotyön tai hoitotieteen
 asiantuntija= Yliopiston suorittanut terveystieteiden maisteri tai tohtori

Kliininen asiantuntija = Kliininen asiantuntija (YAMK), yliopiston suorittanut terveystieteiden maisteri tai tohtori

3 LAAJAVASTUINEN HOITOTYÖ

Suomen sairaanhoitajaliiton APN -asiantuntijatyöryhmä määritteli *Advanced Practice Nursing* -käsitteen *laajavastuinen hoitotyö* -käsitteeksi. Työryhmän suosituksen mukaan sairaanhoitajien asiantuntijanimikkeet ja työnkuvat tulisi tehdä yhdenvertaisiksi ja työnkuvat määritellä kansallisesti. (Kotila ym. 2016, 3, 46.) Nimikkeiden ja työnkuvien määrittely kehittää asiantuntijatehtäviä ja sairaanhoitajien urapolkuja, mahdollistaa kansallisen ja kansainvälisen vertailun, ammattihenkilöiden liikkuvuuden sekä kehittämis- ja tutkimusyhteistyön (Kotila ym. 2016, 46). Kuvassa 2 esitellään työryhmän suositus asiantuntijasairaanhoitajan ja kliinisen hoitotyön asiantuntijan työnkuvista (Kotila ym. 2016, 9).

Laajavastuinen hoitotyö (Advanced Practice Nursing) Itsenäinen kliininen hoitotyö edistyneellä tasolla ja terveyden edistäminen. Myös eettinen päätöksenteko, näyttöön perustuva toiminta, johtaminen, opettaminen ja ohjaaminen, konsultointi, yhteistyö, tutkimus ja kehittäminen.	
Asiantuntijasairaanhoitaja (Nurse Practitioner) Laaja-alainen ja kokonaisvaltainen hoitotyö, potilaan tutkiminen ja hoidon tarpeen arviointi sekä oireenmukaisen hoidon aloittaminen, seuranta akuuteissa ja kroonisissa terveysongelmissa.	Kliinisen hoitotyön asiantuntija (Clinical Nurse Specialist) Laaja-alainen työ hoitotyön laadun varmistamiseksi ja kehittämiseksi, näyttöön perustuvan toiminnan juurruttamiseksi ja organisaation strategisen työn tukemiseksi.

Kuva 2. Laajavastuinen hoitotyö ja suositus asiantuntijasairaanhoitajan ja kliinisen hoitotyön asiantuntijan työnkuvista (Kotila ym. 2016, 9)

APN-asiantuntijatyöryhmän (Kotila ym. 2016, 28) visiossa *asiantuntijasairaanhoitaja* työskentelee itsenäisesti ja arvioi järjestelmällisesti potilaan hoidon tarvetta. Hän seuraa ja hoitaa yleisiä terveysongelmia ja sairauksia. Asiantuntijasairaanhoitajan työssä olennaista on kokonaisvaltainen kliininen potilastyö sekä tehtävät liittyen opetukseen, konsultointiin, eettiseen päätöksentekoon, asiakasvastaavuuteen, tutkimus- ja kehittämistyöhön sekä tilannejohtamiseen. Hän tekee terveyden edistämistyötä ja johtaa näyttöön perustuvaa hoitotyötä moniammatillisessa yhteistyössä.

Kliinisen hoitotyön asiantuntijan työ on APN-asiantuntijatyöryhmän (Kotila ym. 2016, 28) vision mukaan kliinistä hoitotyötä ja koulutus-, kehittämis-, tutkimus, konsultointi- ja johtamistyötä. Laadukkaan, näyttöön perustuvan hoitotyön vahvistaminen ja tutkimuksen ja opetuksen kehittäminen ovat tärkeitä hänen työssään. Tiedolla johtamista helpottavat älytekniikan, robotiikan ja tiedonhallinnan hyödyntäminen, mikä tuo uusia haasteita osaamiselle.

APN-työryhmä antoi suosituksia muun muassa sairaanhoitajien koulutuksen uusien työnkuvien kehittämisestä. Täsmällinen sairaanhoitajien kliinisen asiantuntijuuden koulutuspolku tarjoaisi kelpoisuuden erilaisiin asiantuntijatehtäviin. Koulutuspolussa huomioitaisiin aikaisemmin hankittu osaaminen ja erikoistumiskoulutukset ja koulutukselle tulisi määritellä valtakunnalliset osaamisen edellytykset. Opistoasteen sairaanhoitajatutkinnon suorittaneille tulisi luoda mahdollisuus edetä jatko-opintoihin ylempiin korkeakoulututkintoihin. (Kotila ym. 2016, 47.)

Osaamisella soteen -hankkeen tavoitteena oli luoda kartta sosiaali- ja terveyspalveluiden muutosten vaikutuksista osaamisen uudistamiseen (OKM 2018, 1). Useiden asiantuntijoiden mielestä koulutusten yhteneväisyys oli tärkeää. Tarkoituksena oli koulutuksen järjestäjien ja korkeakoulujen kehittää ja tämentää koulutusten sisältöjä vastaamaan osaamistarpeita (OKM 2018, 2). Koulutus olisi järjestetty sairaanhoitajille ja terveydenhoitajille huomattavasti laajeneviin tehtäviin vähintään 30 opintopisteen laajuisena erikoistumiskoulutuksena ja 45 opintopisteen laajuisena sairaanhoitajien rajatun lääkkeenmääräämisen koulutuksena. Myös esimerkiksi terveysalan ylempien korkeakoulututkintojen tuottamaa osaamista hyödynnettäisiin. (OKM 2018, 6.)

Pohjoismainen hoitotyön asiantuntijan teoreettinen malli

Hoitotyön kliinistä asiantuntijuutta käsitteleviä kansainvälisiä teoreettisia malleja on monia muitakin kuin ICN:n APN-määritelmä. Näistä eräs on Hamricsin (2009) malli, jossa APN:n tärkeimmät kompetenssit ovat eettinen päätöksenteko, ohjaus ja neuvonta, tutkimus, konsultointi, kliininen johtaminen ja yhteistyö. (Ahonen 2012, 15; Teske 2012, 129 - 130). Fagerström (2011, 97) on muokannut ICN:n ja Hamricsin mallien pohjalta pohjoismaisen hoitotyön kliinisen asiantuntijan (APN) teoreettisen mallin, joka esitetään kuvassa 3.

Kuva 3. Pohjoismainen hoitotyön asiantuntijan (APN) teoreettinen malli (mukaillen Fagerström 2011, 99)

Fagerströmin (2011, 99) mallissa kliinisen asiantuntijan (APN) kompetenssit vuorottelivat potilaan tarpeiden mukaan. Huomioitavaa on, että hoitotilanteesta toiseen on erilaisia kompetensseja tai niiden yhdistelmiin liittyviä vaatimuksia, jotka muodostuvat jokaisen potilaan tarpeista ja ongelmista.

Tärkein kompetenssi oli suora kliininen hoitotyö, mikä tarkoitti potilaan välitöntä hoitamista mutta myös epäsuoraa hoitotyötä. Tämä oli potilaan hoitoon liittyvää konsultaatiota toiselta alalta, potilashoidon koordinoitua, keskustelua muiden hoitoon osallistuvien kanssa ja kollegoiden opettamista. Kliinisen asiantuntijan rooli suorassa kliinisessä hoitotyössä oli vastuullisempi ja itsenäisempi kuin sairaanhoitajan. (Fagerström 2011, 134 - 135.)

Kliininen asiantuntija huomioi potilassuhteessa neljä ulottuvuutta, joita ovat potilaan elämän kokonaistilanne, etiikka, terveydentila ja hoito (Fagerström 2011, 113 - 127). Muita tekijöitä, jotka vaikuttavat hoitosuhteeseen, ovat organisaatorakenne ja -kulttuuri, kliinisen asiantuntijan markkinointi, johtaminen, lainsäädäntö, määritellyt standardit ja kliinisen asiantuntijan roolin jatkuva arviointi. (Fagerström 2011, 194 - 197).

4 KORKEAKOULUTUS SUOMESSA

Suomen korkeakoulujärjestelmä on kokenut rakenteellisia muutoksia vuodesta 2005 alkaen, jolloin yliopistot ja ammattikorkeakoulut siirtyivät uuteen tutkintorakennejärjestelmään. Tämän taustalla oli 29 Euroopan maan opetusministerien aloittama Bolognan prosessi, jonka keskeisenä pyrkimyksenä oli edistää eurooppalaisen korkeakoulutuksen kilpailukykyä ja vetovoimaa Aasiaan ja Yhdysvaltoihin nähden. Euroopassa tutkintorakenteiden epäyhteneväisyys heikensi kilpailukykyä. (Sorbonne Joint Declaration 1998; The Bologna declaration of 19 June 1999, Ojala 2017, 24 - 26 mukaan.)

Rakenneuudistuksen myötä yliopistotutkinto jaettiin kolmeen osaan: kandidaatin, maisterin ja tohtorin tutkintoon. Ammattikorkeakouluissa uudistus mahdollisti ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon suorittamisen, mikä takaa ammattikorkeakouluopiskelijoille mahdollisuuden syventää ammatillista osaamista jatko-opintojen avulla. Uudistuksen myötä ammattikorkeakoulut saivat mahdollisuuden kehittyä työelämäläheisiksi korkeakouluiksi. Huomattavin ero näiden kahden korkeakoulun välillä on se, että ammattikorkeakoulut eivät tarjoa tohtoriopintoja. (Teichler 2008, 2, 9; Niemelä ym. 2010, 45; Opetusministeriö 2005; Rinne 2002, 97 - 98, Ojala 2017, 24 mukaan.)

4.1 Ylempi ammattikorkeakoulututkinto

Ylemmät ammattikorkeakoulututkinnot otettiin Suomen korkeakoulujärjestelmään vuonna 2005 (Ojala 2017, 181). Ylemmän ammattikorkeakoulun opinnot valmentavat korkeakoulututkinnon suorittaneet oman alan tutkimustiedon hankintaan, soveltamiseen ja kehittämiseen käytännön työssä. Opiskelemaan hyväksyttäviltä edellytetään ammattikorkeakoulututkintoa tai muuta korkeakoulututkintoa sekä kolmen vuoden työkokemusta alalta tutkinnon suorittamisen jälkeen. (Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry 2018.) Tutkinto tarjoaa saman kelpoisuuden julkisiin virkoihin ja tehtäviin kuin yliopistossa suoritettu maisteritutkinto, mutta on käytännönläheisempi. Ylempi ammattikorkeakoulututkinto vastaa osaamistasoa EQF 7 ja on EU-maissa vertailukelpoinen muiden vastaavien tutkintojen kanssa. (Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry 2018; TAMK 2018a.)

Ylempi ammattikorkeakoulututkinto syventää opiskelijan ammatillista osaamista työelämäkokemuksen jälkeen. Oman alansa tutkimustietoa etsimällä ja käsittelemällä opiskelija oppii soveltamaan sitä työhönsä ja saa valmiuksia työelämän kehittämis- ja asiantuntijatehtäviin. Ylempi ammattikorkeakoulututkinto sisältää koulutusalaakohtaisia syventäviä opintoja, vapaasti valittavia opintoja sekä opinnäytetyön. Opinnot ovat 60 tai 90 opintopistettä, ja tutkinto on mahdollista suorittaa työn ohessa 1,5 - 3 vuodessa. Monimuoto-opiskeluun kuuluu verkko-opintoja, lähiopintopäiviä sekä itsenäistä työskentelyä. (Opintopolku 2018a.) Opinnäytetyö (30 op) toteutetaan yhteistyössä työelämän kanssa, työelämän kehittämistehtävänä. Sen tavoite on kehittää opiskelijan tutkimus- ja kehittämisosaamista sekä valmiuksia itsenäiseen asiantuntijatyöhön. (TAMK 2018b.)

Ylemmän ammattikorkeakouluopintojen tavoite on tarjota opiskelijalle

"1) laajat ja syvälliset tiedot sekä tarvittavat teoreettiset tiedot toimia työelämän kehittäjänä vaativissa asiantuntija- ja johtamistehtävissä;

2) syvälinen kuva omasta ammattialasta, sen asemasta työelämässä ja yhteiskunnallisesta merkityksestä sekä valmiudet seurata ja eritellä alan tutkimustiedon ja ammattikäytännön kehitystä;

3) valmiudet elinikäiseen oppimiseen ja jatkuvaan oman ammattitaidon kehittämiseen;

4) hyvä viestintä- ja kielitaito oman alansa tehtäviin sekä kansainväliseen toimintaan ja yhteistyöhön.” (Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista 1129/2014.)

Arene ry teki vuonna 2016 selvityksen *Ammattikorkeakoulujen maisterikoulutus osaamisen uudistajana ja kansallisena koulutusinnovaationa*, joka käsitteli ylempien ammattikorkeakoulututkintojen rakenteellista kehittämistä. Raportin tavoite oli saada YAMK-tutkinnoille näkyvyyttä ja kehittää niitä työelämälähtöisinä ylempinä korkeakoulututkintoina. (Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry 2016, 3.)

4.2 Ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon tunnettuus

Ojalan (2017, 197) sekä Heikkilän ja Muhosen (2017, 87) mukaan YAMK-tutkinto kaipaa enemmän tiedotusta, näyttöä, asemaa ja kilpailukykyä pärjätäkseen paremmin työmarkkinoilla. Työelämää pitäisi levittää tietoa kliinisten asiantuntijoiden (YAMK) osaamisesta ja koulutuksesta (Heikkilä & Muhonen 2017, 87). Yhteistyö työelämän kanssa on tarpeen, kun kehitetään kliinisen asiantuntijan koulutusta ja edistetään heidän osaamisensa arvostusta vaativiin asiantuntijatehtäviin palkatessa (Ahonen 2012, 30).

Ojala (2017, 188, 192, 194) ehdotti keinoja YAMK-tutkinnon tunnettuuden edistämiseksi; näitä esitellään kuvassa 4. Hän esitti, että YAMK-tutkinnon hyötyjä pitäisi tehdä näkyväksi. Suurin hyöty on työpaikkakohtaisen osaamisen lisääntyminen. YAMK-tutkinto on käytännönläheinen ja työelämälähtöinen koulutus. Tutkinnon suorittaneelle se antaa myös monipuolisia työelämävalmiuksia, kuten asia- ja asiantuntijaosaamista, taitoa tutkimusosaamiseen, työn- ja ajanhallintaa, avarakatseisuutta sekä yhteistyö- ja verkostosuhteita. Ojalan (2017, 192) mukaan hyvä olisi korostaa myös sitä, millaisiin työtehtäviin tutkinnon suorittaneet voisivat sijoittua. Pitäisi tuoda tutkinnon sisältöä, sen tuottamaa osaamista ja valmiuksia enemmän esille. Tutkinnon sisällöissä painottuvat tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaa sisältävät opinnot. Tutkinnon suorittaneiden valmiudet asiantuntijatyöhön, elinikäiseen ja jatkuvaan oppimiseen lisääntyvät. Tutkimuksellinen osaaminen oli kehittynyt eniten työelämävalmiuksista (Ojala 2017, 183, 189 - 190.)

YAMK-tutkinto tuottaa erilaista osaamista kuin maisterin tutkinto, ja YAMK-tutkinto täyttää hyvin työelämän tarpeet. Opinnäytetyö tehdään usein omalle työpaikalle kehittämistyönä, ja sitä kautta saatua kehittynyttä osaamista voidaan suoraan hyödyntää työssä ja sen kehittämishaasteissa. (Ojala 2017, 183.)

YAMK-tutkinto oli aikuiskoulutusmuotoinen, sillä YAMK-tutkinnon suorittaneilla oli takanaan työkokemusta ja osaamista verrattuna vastavalmistuneisiin maistereihin. (Ojala 2017, 185.)

Ojalan (2017, 187, 191 - 92) mukaan työnantajille pitäisi markkinoida, millaisiin työelämän tarpeisiin YAMK-tutkinnot valmistavat ja millaisissa tehtävissä YAMK-tutkinnon suorittaneet voisivat työskennellä. Erityisesti niihin organisaatioihin pitäisi markkinoida YAMK-tutkintojen tutkintojen tuottamaa osaamista ja eroja maisteritutkintoon verrattuna, jotka eivät ole vielä palkanneet YAMK-tutkinnon suorittaneita mutta voisivat olla mahdollisia työllistäjiä. Myös työnantajien ennakoluuloja tulisi poistaa, sillä he eivät usko YAMK-tutkintojen olevan laadukkaita eivätkä luota niiden tuottamaan osaamiseen ja kilpailukykyyn. Työnantajat eivät myöskään olleet kiinnostuneita YAMK-tutkinnoista. (Ojala 2017, 185, 190.)

YAMK-tutkintonimike kaipasi Ojalan (2017, 187) mukaan tarkentamista, sillä se ei ole informatiivinen, toimiva eikä erotu riittävästi ammattikorkeakoulun perustutkinnon nimikkeestä. Nimikkeen olisi hyvä olla selvästi erottuva, tutkinnon tasoa kuvaava, ymmärrettävä, yliopiston tutkintonimikkeitä vastaava ja työnantajien tunnistama. Ojala ehdotti maisteri AMK -nimikettä, joka kohentaisi tutkinnon arvoa, asemaa ja mahdollistaisi oikeudenmukaisemman kohtelun yliopiston suorittaneiden maistereiden kanssa työmarkkinoilla.

Kuva 4. YAMK-tutkinnon tunnettuuden edistäminen (Ojala 2017, 192)

Heikkilän ja Muhosen (2017, 87) mukaan tunnettuuden lisäksi myös koulutuksen arvostus, uusien työpaikkojen perustaminen, valtakunnallinen näkyvyys ja oman osaamisen markkinointi olivat tärkeitä asioita, joilla edistettiin kliinisten asiantuntijoiden (YAMK) työuria. Ahonen (2012, 30) esitti, että kliinisen asiantuntijan (YAMK) roolin kehittämiseksi ja juurruttamiseksi tarvitaan laillistettu asema terveydenhuoltojärjestelmässä. Poliitikkojen, ammattijärjestöjen, potilasjärjestöjen edustajien ja ihmisten kanssa tulisi keskustella asiasta laajalti, jotta muutosprosessi käynnistyisi. Myös Jokiniemi (2014, 22) mainitsi kliinisen asiantuntijan roolin yhdeksi haasteeksi aseman ja näkyvyyden puutteen sekä roolin epäselvän määrittelyn suomalaisessa työelämässä.

4.3 Ylempi ammattikorkeakoulututkinto verrattuna yliopiston maisteritutkintoon

Ylempi ammattikorkeakoulututkinto ei ole kilpailukykyinen suhteessa maisteritutkintoon (Heikkilä & Muhonen 2017, 87; Ojala 2017, 197). Ojalan (2017, 185) tutkimuksessa tämä tuli esille erityisesti sosiaali- ja terveysalalla, joka suosii maistereita. Tutkinnon arvoa, asemaa ja tasapuolista kohtelua työelämässä maisteritutkinnon suorittaneiden kanssa edistääkseen ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneet kannattivat maisteri AMK -nimikettä (Ojala 2017, 187). Ylempi ammattikorkeakoulututkinto tarvitsisi täsmennystä,

mitä osaamista koulutus tarjoaa työelämään ja myös osaajien aseman vahvistamista (Ojala 2017, 197).

Työnantajat suhtautuivat kriittisesti siihen, vastaako ylempi ammattikorkeakoulututkinto yliopiston maisteritutkintoa. Siitä huolimatta he pitivät YAMK-tutkinnon lisäarvona työelämä- ja käytännönläheisyyttä verrattuna maisterin tutkintoon (Ojala 2017, 3). Yliopistotutkinnon suorittaneet työnantajat olivat myös kriittisempiä ammattikorkeakoulun tohtorikoulutusta kohtaan verrattuna ammattikorkeakoulun käyneisiin työnantajiin. Tällä tarkoitettiin ammattikorkeakoulujen omaa tohtorikoulutusjärjestelmää. (Ojala 2017, 3, 187 – 188.) Tohtoriopintojen väylää pitäisi kehittää, sillä ylemmällä ammattikorkeakoulututkinnolla ei pääse joustavasti jatkamaan tohtorikoulutukseen (Ojala 2017, 197; Heikkilä & Muhonen 2017, 87), mikä myös lisää YAMK-tutkinnon aseman epäselvyyttä (Ojala 2017, 4).

5 KLIININEN ASIAANTUNTIJA -KOULUTUS SUOMESSA

5.1 Kliininen asiantuntija -koulutuksen kansainvälinen tausta

Kansainvälisesti hoitotyön asiantuntija -käsite on epäselvä (Ahonen 2012, 7), vaikka kliinisiä asiantuntijoita työskentelee jo yli 30 maassa (Schober & Affara 2006, Ahonen 2012, 11 mukaan). Vertailtaessa hoitotyön kliinisen asiantuntijan koulutusta ja toimintamalleja eri maanosissa, esimerkiksi Amerikassa, Australiassa ja Euroopassa, ne ovat kehittyneet joka maanosan kulttuurin mukaan. Myös maiden terveys- ja koulutusjärjestelmä ovat vaikuttaneet asiantuntijaroolin ja ammattinimikkeiden muotoutumiseen. (Ahonen 2012, 7.)

USA:ssa 1960-luvulla alettiin kouluttaa hoitotyön asiantuntijoita vaativiin asiantuntijatehtäviin. 1980-luvulla alkoi ”Advanced Practise Nursing” (APN) -käsite yleistyä kirjallisuudessa ja ”Nurse Practitioner” (NP) toimenkuva yleistyä voimakkaasti. Kanadassa muuttui erikoissairaanhoidajakoulutus 1980-luvulla maisterin koulutukseksi (Canadian Nurses Association, Ahonen 2012, 11 mukaan). Euroopassa koulutus alkoi noin 1990-luvulla Isossa-Britanniassa ja myöhemmin Hollannissa ja Irlannissa. Hollannissa ja Isossa-Britanniassa oli

tuolloin lääkäripula, minkä vuoksi lääkärin ja sairaanhoitajan rooleja ja työnku-
via kehitettiin. (Roodbol 2011, Ahonen 2012, 11 mukaan.)

5.2 Kliininen asiantuntija (YAMK) -koulutus

Kliininen asiantuntija (YAMK) -tutkinnon voi suorittaa Suomessa 10:ssä eri ammattikorkeakoulussa (Kliiniset asiantuntijat YAMK – KLIAS ry. 2019). Poh-
jakoulutusvaatimuksena on sosiaali- ja terveysalan alempi ammattikorkeakou-
lututkinto (sairaanhoitaja, terveydenhoitaja, ensihoitaja, bioanalytiikko, rönt-
genhoitaja, fysioterapeutti, optometrismi, toimintaterapeutti, kättilö tai suuhygie-
nisti) ja kolmen vuoden työkokemus alalta (Opintopolku 2018b; Savonia
2018a; JAMK 2018a; Metropolia 2018a; Metropolia 2018b; Yrkeshögskola No-
via 2018b). Turun ammattikorkeakouluun voi hakea myös, jos on Suomessa
tai ulkomailla suoritettu 210 opintopisteen sosiaali- ja terveysalan ammattikor-
keakoulututkinto, kasvatustieteen, lääketieteen, yhteiskuntatieteen, terveystie-
teen tai valtiotieteen korkeakoulututkinto (Opintopolku 2018c). Sosiaali- ja ter-
veysalan ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon laajuus on 90 opintopistettä,
joten yhdessä 210 opintopisteen ammattikorkeakoulututkinnon kanssa muo-
dostuu 300 opintopistettä. Samoin on myös yliopistosta valmistuneilla ylem-
män korkeakoulututkinnon suorittaneilla maistereilla. (Ahonen 2012, 19.)

Syksyllä 2018 alkoi kliinisen asiantuntijan (YAMK) -tutkintoon valmistavaa
koulutusta kuudessa eri ammattikorkeakoulussa. Turussa oli kliinisen asian-
tuntijan (YAMK) -koulutukseen yhteishaussa keväällä 2018 vaihtoehtoina 1.)
omahoito ja kansansairaudet, 2.) radiografian asiantuntijuus (Turku 2018a).
Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulussa (XAMK) ja Jyväskylän ammattikor-
keakoulussa (JAMK) oli kevään 2018 yhteishaussa tarjolla kliinisen asiantunti-
jan (YAMK) -koulutusta sairaanhoitajille, terveydenhoitajille ja ensihoitajille
(XAMK 2018a; JAMK 2018a). Myös Tampereella alkoi elokuussa 2018 kliini-
sen asiantuntijan (YAMK) -koulutus, jossa suuntautumisvaihtoehtoina olivat
sosiaali- ja terveysalan palveluketjujen kehittäminen, työterveyshuolto, bio-
analytiikka ja radiografia (TAMK 2018a). Yrkeshögskola Novia alkoi syk-
syllä 2018 ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon (*Högre yrkeshögskoleexa-
men inom social- och hälsovård*) opinnot sairaanhoitajille, terveydenhoitajille,
sosionomeille, kättilöille, bioanalytikoille ja röntgenhoitajille. Suuntautumis-
vaihtoehtoina sairaanhoitajille, terveydenhoitajille ja kättilöille olivat kliininen

asiantuntijuus sekä kehittäminen ja johtaminen. (Yrkeshögskola Novia 2018c.) Tähän opinnäytetyöhön on otettu tarkasteluun vain kliinisen asiantuntijuuden suuntautumisvaihtoehto (*Avancerad klinisk vård*).

Oulun ammattikorkeakoulussa (OAMK) ei alkanut syksyllä 2018 Kliinisen asiantuntijan (YAMK) -koulutusta, mutta hyvin samansisältöinen muiden ammattikorkeakoulujen kliinisen asiantuntija (YAMK) -koulutuksen kanssa on *Terveyspalveluiden asiantuntija ja uudistaja -koulutus* (OAMK 2018). OAMK:in koulutus rajattiin tämän opinnäytetyön ulkopuolelle. Kajaanin ammattikorkeakoulussa ei ole menossa tällä hetkellä tai olla järjestämässä Kliinisen asiantuntijan (YAMK) -koulutusta (KAMK 2018). Tampereella vuonna 2017 alkaneessa kliinisen asiantuntijan (YAMK) -koulutuksessa suuntautumisvaihtoehtoina olivat mielenterveys- ja päihdetyö sekä akuuttihoitotyö (TAMK 2018c).

Tammikuussa 2019 alkoi Kliininen asiantuntija (YAMK) -koulutusta Savonia- ja Metropolia-ammattikorkeakouluissa. Savonian kliinisen asiantuntijan (YAMK) -koulutus suuntautuu haavanhoitoon, josta valmistuu haavahoidon asiantuntijoita ja kouluttajia (Savonia 2018b). Metropolia on kehittänyt kliininen asiantuntija (YAMK) -tutkintoa kohti digitaalisia sosiaali- ja terveysalan palveluita. Lisäksi monet ammattikorkeakoulut, kuten Metropolia, Oulu, Savonia, TAMK, Turku ja Yrkeshögskola Novia järjestivät syksyllä 2018 radiografian ja bioanalytiikan yhteisiä syventäviä verkko-opintoja ylemmän ammattikorkeakoulun opiskelijoille. (Metropolia 2018b.)

Suomen sairaanhoitajaliiton APN (*Advanced practice nursing*) -työryhmän mukaan (Kotila ym. 2016, 6) kliininen asiantuntija (YAMK) -koulutusta tulisi uudistaa asiantuntijatehtävien osaamisvaatimusten perusteella. Sairaanhoitajille suunnattu täsmällinen koulutuspolku antaisi osaamista erilaisiin asiantuntijatehtäviin. Koulutuspolussa huomioitaisiin aiemmin hankittu osaaminen ja aikaisemmat erikoistumiskoulutukset. Uusien koulutusten ja tutkintojen kehittäminen vaatii laajaa yhteistyötä, työnjakoa ja valtakunnallista organisointia. (Kotila ym. 2016, 47.)

Osaamisella soteen -hankkeen mukaan koulutus olisi järjestetty sairaanhoitajille ja terveydenhoitajille huomattavasti laajeneviin tehtäviin vähintään 30

opintopisteen laajuisena erikoistumiskoulutuksena ja 45 opintopisteen laajuisena sairaanhoitajien rajatun lääkkeenmääräämisen koulutuksena. Myös esimerkiksi terveysalan ylempien korkeakoulututkintojen tuottamaa osaamista hyödynnettäisiin. (OKM 2018, 6.)

Kliininen asiantuntija (YAMK) -koulutuksen tuottama osaaminen

Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry (2010, 4, 7 - 8) on laatinut suosituksen ammattikorkeakoulututkintojen yhteisistä kompetensseista perustuen tutkintojen kansalliseen viitekehykseen (National Qualifications Framework, NQF). Kansallinen viitekehys NQF muun muassa edistää tutkintojen kansainvälistä ja kansallista näkyvyyttä ja vertailtavuutta, helpottaa koulutusjärjestelmässä liikkumista ja edistää tutkintojärjestelmän selkeyttä ja toimivuutta. Suomessa kaikki tutkinnot on asetettu jollekin viitekehyksen kahdeksalle vaativuustasolle. Ammattikorkeakoulututkinnot ovat tasolla 6 (NQF 6) ja ylemmät ammattikorkeakoulututkinnot sekä ylemmät korkeakoulututkinnot ovat tasolla 7 (NQF 7). Kompetenssit kuvaavat ammattikorkeakouluista valmistuvien osaamisen tasoa eri osaamisalueittain, joita ovat oppimisen taidot, eettinen osaaminen, työyhteisö-, innovaatio- ja kansainvälisyysosaaminen (taulukko 1).

Taulukko 1. Arene ry:n suositus ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon yhteisiksi kompetensseiksi (Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry. 2010, 7 - 8)

	OSAAMISEN KUVAUS, YLEMPI AMK -TUTKINTO
OPPIMISEN TAIDOT	- osaa laajasti ja tavoitteellisesti arvioida ja kehittää asiantuntijuuttaan - osaa hankkia, käsitellä, tuottaa ja arvioida tietoa kriittisesti eri alojen näkökulmasta - osaa ottaa vastuuta yhteisön tavoitteellisesta oppimisesta
EETTINEN OSAAMINEN	- osaa ottaa vastuuta yhteisön toiminnasta ja sen seurauksista - osaa soveltaa alansa ammattieettisiä periaatteita asiantuntijana ja työelämän kehittäjänä - osaa ratkaista ongelmia huomioiden yksilön ja yhteisön näkökulmat - osaa edistää tasa-arvon toteutumista työyhteisössä - osaa edistää kestävä kehityksen periaatteiden ja yhteiskuntavastuun toteuttamista - osaa johtaa yhteiskunnallisesti vaikuttavaa toimintaa eettisiin arvoihin perustuen
TYÖYHTEISÖOSAAMINEN	- osaa kehittää työyhteisön toimintaa ja työhyvinvointia - osaa kehittää työelämän monialaista viestintää ja vuorovaikutusta - osaa soveltaa tieto- ja viestintätekniikkaa työssään - osaa luoda verkostoja ja yhteistyökumppanuuksia - osaa johtaa ja uudistaa toimintaa haastavissa ja ennakoimattomissa toimintaympäristöissä

	- osaa toimia vaativissa asiantuntijatehtävissä, johtajana tai yrittäjänä
INNOVAATIO-OSAAMINEN	- osaa tuottaa uutta tietoa ja uudistaa toimintatapoja yhdistäen eri alojen osaamista - osaa johtaa projekteja - osaa johtaa tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiohankkeita sekä hallitsee tutkimus- ja kehitystoiminnan menetelmiä - osaa kehittää asiakaslähtöistä, kestäväää ja taloudellisesti kannattavaa toimintaa
KANSAINVÄLISTYMISS-OSAAMINEN	- kykenee kansainväliseen viestintään työssään ja toiminnan kehittämisessä - osaa toimia kansainvälisissä toimintaympäristöissä - osaa ennakoida kansainvälisyyskehityksen vaikutuksia ja mahdollisuuksia omalla ammattialalla

Ammattikorkeakoulut ovat laatineet kliininen asiantuntija (YAMK) -tutkinnosta osaamiskuvauksia, jotka pohjautuvat osittain Arene ry:n kompetensseihin. Kliininen asiantuntija (YAMK) kykenee työskentelemään itsenäisesti vaativissa kliinisen hoitotyön asiantuntijatehtävissä sosiaali- ja terveysalalla. Kliininen asiantuntija (YAMK) osaa ratkaista vaatia ongelmia ja tehdä itsenäisiä päätöksiä kliinisessä hoitotyössä. (Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry 2010, 7 - 8; XAMK 2018a; Savonia 2018a; JAMK 2018a.) Näyttöön perustuvan tiedon hankkiminen, arvioiminen ja soveltaminen kliinisen hoitotyön kehittämisessä ovat myös osa kliinisen asiantuntijan (YAMK) osaamista (XAMK 2018a; Savonia 2018a; JAMK 2018a; TAMK 2018a.) Kliinisen asiantuntijan (YAMK) osaaminen on myös kykyä johtaa ihmisiä ja asioita, hyvää viestintätaitoa, syvällistä oman alan kliinistä ja teoreettista osaamista, valmiuksia kansainväliseen työskentelyyn ja kykyä elinikäiseen oppimiseen. Tärkeää osaamista on Arene ry:n ja ammattikorkeakoulujen mukaan kriittinen tiedon hankinta, käsittely, tuottaminen ja arviointi. (Arene ry 2010, 7 - 8; Savonia 2018a; JAMK 2018a; TAMK 2018b; Metropolia 2018a.)

Kliinisen asiantuntijan (YAMK) -koulutuksen sisällöt, teemat ja suuntautumisvaihtoehdot voivat vaihdella vuosittain eri ammattikorkeakouluissa. Lähempään tarkasteluun otettiin vain ne ammattikorkeakoulut, joissa oli meneillään Kliininen asiantuntija (YAMK) -opinnot ja voimassaolevat opintosuunnitelmat löytyivät ammattikorkeakoulujen internetsivuilta. Verratessa eri ammattikorkeakoulujen Kliininen asiantuntija (YAMK) -koulutuksen opetussuunnitelmien sisältöjä ja suuntautumisvaihtoehtoja voi huomata eroja (taulukko 2 ja taulukko 3).

Taulukko 2. Kliininen asiantuntija (YAMK) -opintojen syventävät eli ydinopinnot ammattikorkeakouluittain (JAMK 2018b; Savonia 2018a; XAMK 2018; Turku 2018b; Metropolia 2018a; TAMK 2018b; Yrkeshögskola Novia 2018c)

AMK	JAMK	Savonia	XAMK	Turku	Metropolia	TAMK	Novia
Koulutus ja suuntausvaihtoehto	Asiantuntijuus kliinisessä hoitotyössä (sairaanhoidaja, kättilö, ylempi amk)	Hoitotyön kliininen asiantuntija (sairaanhoidaja, kättilö, ensihoitaja, terveydenhoitaja, ylempi amk)	Kliininen asiantuntija (sairaanhoidaja, terveydenhoitaja, ensihoitaja, ylempi amk)	Kliininen asiantuntija a.) Omahoito ja kansansairaudet b.) Radiografia	Kliininen asiantuntija (bioanalytikko, ensihoitaja, kättilö, optometrismi, röntgenhoitaja, suuhygienisti, terveydenhoitaja, sairaanhoidaja, ylempi amk)	Kliininen asiantuntija (bioanalytikko, ensihoitaja, fysioterapeutti, kättilö, röntgenhoitaja, terveydenhoitaja, sairaanhoidaja, ylempi amk) -Sos. ja terv.alan palveluketjujen kehittäminen -Työterveyshuolto -Bioanalytiikka -Radiografia	Sosiaali- ja terveysalan ylempi amk tutkinto (sairaanhoidaja, terveydenhoitaja, kättilö, sosionomi, bioanalytikko, röntgenhoitaja, ylempi amk) a. Kliininen asiantuntija b. Johtaminen ja kehittäminen c. Radiografia d. Bioanalytiikka
Syventävät eli ydinopinnot ja laajuus opinnot	Hoidon tarpeen arviointi ja kliininen tutkiminen 5 op Kliininen farmakologia ja lääkehoito 5 op Kansansairauksien ennaltaehkäisy 5 op Kliinisen hoitotyön erityiskysymykset 5 op	Potilaan kliininen tutkiminen 10 op Terveystieteen edistäminen 5 op Ohjaaminen ja mentoiminen 5 op Ammatillisen osaamisen osoittaminen 5 op Näyttöön perustuva hoitotyö 5 op	Asiantuntijana kehittyminen kliinisessä hoitotyössä 5 op Monitieteinen toiminta kliinisessä hoitotyössä 10 op Potilaan kliininen tutkiminen 5 op Kansansairauksien ennaltaehkäisy kliinisessä hoitotyössä 5 op Näyttöön perustuva toiminta ja sen edistäminen kliinisessä hoitotyössä 10 op Tutkimus- ja kehittämismenetelmät kliinisessä hoitotyössä 5 op	Tutkimuslinen kehittämistoiminta 10 op Kehittämisen ja viestintä 10 op a.) Suomalaiset kansansairaudet ja niiden hoito 10 op Omahoito ja potilaan ohjaus 10 op Asiantuntija kehittäjänä 10 op b.) radiografian asiantuntijuus 20 op	Kliininen asiantuntijuus sosiaali- ja terveysalalla 5 op Näyttöön perustuva toiminta sosiaali- ja terveysalalla Asiakas- ja potilaslähtöisten hoito- ja tutkimuskäytäntöjen näyttöön perustuvan toiminnan kehittäminen 5 op Projektitoiminta ja tutkimuksellinen kehittämistyö 5 op Prosessit, laatu ja potilas, asiakas- ja turvallisuus sosiaali- ja terveysalalla 5 op Tutkimustyön lähtökohdat, prosessit ja menetelmät 5 op	Kehittämisen osaamisen perusteet 10 op Sos- ja terv.alan palveluketjujen kehittämisosaaminen 20 op Työterveyden edistäminen, kehittäminen ja johtaminen 20 op Bioanalytiikan kehittämisosaaminen 20 op Radiografian kehittämisosaaminen 20 op	Johtaminen 15 op Tutkimus ja kehittäminen 15 op a. Asiantuntijasairaanhoidajan ammatti 5 op Anatomia ja fysiologia 5 op Hoidon kliininen arviointi ja toteuttaminen 10 op Farmakologia 5 op Asiantuntijuus kliinisessä hoitotyössä 5 op

Lähes kaikissa ammattikorkeakouluissa tarjottiin kliinisen hoitotyön asiantuntijuus -opintoja. Tutkimus- ja kehittämismenetelmäopintoja sekä potilaan kliininen tutkiminen -opintoja tarjottiin myös useammassa ammattikorkeakoulussa. TAMK järjesti muista ammattikorkeakouluista poiketen muun muassa turvallisuus, laatu ja laatujohtamisen -opintoja, prosessi- ja palveluketjujen kehittäminen sekä strategia-opintoja (TAMK 2018c). TAMKin opetussuunnitelma 2018 - 2019 on esitetty tarkemmin liitteessä 4.

Taulukko 3. Ammattikorkeakoulujen kliininen asiantuntija (YAMK) -ydinopintojen sisältöjä (JAMK 2018b; Savonia 2018a; XAMK 2018b; Turku 2018b; Metropolia 2018a, TAMK 2018b; TAMK 2018c; Yrkeshögskola Novia 2018c)

Kliininen hoitotyö/asiantuntijuus	JAMK, Savonia, XAMK, Turku, Metropolia, Novia, TAMK (vain bioanalytiikan suuntautumisvaihtoehdossa)
Tutkimus- ja kehittäminen	XAMK, Turku, Metropolia, TAMK, Novia
Potilaan kliininen tutkiminen	XAMK, Savonia, JAMK, Novia
Kansansairaudet	JAMK, XAMK, Turku
Näyttöön perustuva toiminta	Savonia, XAMK, Metropolia
Ohjaaminen	Savonia, Turku
Farmakologia ja lääkehoito	JAMK, Novia
Johtaminen	Novia, TAMK (vain bioanalytiikan suuntautumisvaihtoehdossa)
Prosessit ja laatu sosiaali- ja terveysalalla	Metropolia, TAMK

Taulukosta 3 jätettiin pois Novia Yrkeshögskolan viiden opintopisteen fysiologia ja anatomia -opintojakso, sillä se oli ainut ammattikorkeakoulu, jonka ydinopintoihin se sisältyi (Novia 2018c).

5.3 Terveystieteiden maisteri -koulutus yliopistossa

Kliininen hoitotiede sisältää ihmisen, terveyden, ympäristön ja hoitotyön tutkimuksen ja kehittämisen terveydenhuollon kaikilla aloilla sairaiden hoidosta terveyden edistämiseen. Tärkein kliinisen hoitotieteen tutkimus- ja kehittämis- kohde on näyttöön perustuva hoitotyö, ja kliinisen hoitotieteen tutkimustulokset ovat suoraan sovellettavissa terveydenhuollossa ja potilaan hoidossa. (Turun yliopisto 2018a.)

Turun ja Oulun yliopistot tarjoavat Suomessa kliinisen hoitotieteen opintoja. Tutkintonimike on terveystieteiden maisteri (TtM) (Turun yliopisto 2018b; Oulun yliopisto 2018a). Yliopistosta hoitotieteen laitokselta valmistuvat terveystieteiden maisterit osaavat tieteellisesti perustellun, luovan ja tulevaisuuteen suuntautuvan työskentelyn terveysalan eri tehtävissä. Koulutus pohjautuu hoitotieteelliseen tutkimukseen ja liittyy hoitotyön käytäntöihin. Tutkinto vastaa kansallista viitekehystä NQF (Turun yliopisto 2018c) ja antaa valmistuneelle mahdollisuuden tieteelliseen jatkokoulutukseen (Opintopolku 2018d).

Turun yliopistossa terveystieteiden maisterin opinnot (120 op) koostuvat pääaineen eli hoitotieteen syventävistä opinnoista 60 opintopistettä ja pakollisista

sivuaineopinnoista, joita ovat kliininen hoitotiede sekä terveydenhuollon hallinto ja johtaminen 60 opintopistettä (taulukko 4) (Turun yliopisto 2018d). Kliinisen hoitotieteen sivuaineopinnot kuuluvat hoitotieteen asiantuntijuus ja johtaminen -suuntautumisvaihtoehtoon, jonka kautta opiskelija oppii itsenäiseen työskentelyyn sosiaali- ja terveysalan asiantuntija- ja johtamistehtävissä. Asiantuntijuus ja johtamisopinnot antavat hyvät lähiesimiestaidot, monipuolisen, pätevän ja uusimpiin tutkimustuloksiin perustuvan koulutuksen sekä valmiudet jatko-opintoihin. (Turun yliopisto 2018e.) Lisäksi opiskelija suorittaa vapaasti valittavia opintoja, esimerkiksi terveysteknologiaa tai työterveyshuoltoa (Turun yliopisto 2018d; Turun yliopisto 2018f).

Taulukko 4. Terveystieteiden maisterin (TtM) tutkinto Turun yliopistossa (Turun yliopisto 2018d)

	Osaamistavoitteet	Sisältö
Hoitotieteen syventävät opinnot 60 op	- Opiskelija hallitsee laaja-alaisesti erityisosaamista vastaavat hoitotieteen teoreettiset käsitteet, tiedot ja menetelmät sekä osaa käyttää niitä itsenäisen ajattelun ja alansa tutkimuksen perustana. - Opiskelija ymmärtää hoitotieteen ja sen lähitieteen alojen kysymyksiä ja tarkastelee niitä kriittisesti. - Opiskelija kykenee tuottamaan tieteelliseen tietoon perustuvan pro gradu -tutkielman hoitotieteen kannalta keskeisestä aiheesta. - Opiskelija kykenee ratkaisemaan vaativia ongelmia tutkimus- ja innovaatiotoiminnassa, jossa kehitetään uutta tietoa, menetelmiä sekä sovelluksia.	-Hoidon ja hoitotieteen filosofia 2 5 op -Hoitotieteen teoria 2 5 op -Hoitotieteen tutkimusmetodiikka 2 ja aineiston analyysimenetelmät 7 op -Tutkimusseminaari 1 4 op -Tutkimusseminaari 2 4 op -Pro gradu -tutkielma ja kypsyysnäyte (10+20op) 30op -Hoitotieteen tutkimus ja raportointi 5 op
Kliinisen hoitotieteen asiantuntijuusalueen opinnot 30 op	- Opiskelija kykenee työskentelemään itsenäisesti sosiaali- ja terveysalan vaativissa asiantuntija- ja johtamistehtävissä. - Opiskelija osaa johtaa, suunnitella, arvioida ja kehittää monimutkaisia, ennakoimattomia ja uusia strategisia lähestymistapoja tutkittuun tietoon perustuen. - Opiskelija osaa johtaa ja arvioida yksilöiden ja ryhmien toimintaa ja kehittymistä. - Opiskelija kykenee kartuttamaan tietojaan hoitotieteen ja terveys- ja sosiaalialan alueilta sekä edistämään hoitotieteen ja erityisesti kliinisen hoitotieteen alan kehitystä.	Kliinisen hoitotyön asiakkaan terveys ja sen arviointi, 5 op Kliinisen hoitotyön interventiot, 5 op Kliinisen hoitotieteen sekä terveydenhuollon hallinnon ja johtamisen harjoittelu, 5 op Knowledge management and health technology supporting clinical work, 5 op (*) Seminaarit ja harjoittelu muodostavat yhteensä 10 op:n laajuisen kokonaisuuden. Terveydenhuollon hallinnon ja johtamisen opinnoista 5 op lasketaan harjoitteluun.

Terveystieteiden hallinnon ja johtamisen opintokokonaisuus 30 op	-Opiskelijalle muodostuu hyvä sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatioiden sekä niiden toimintaprosessien ja hoitotyön johtamisen tuntemus, opiskelijalla on hyvät valmiudet toimia hallinnollisissa tehtävissä sosiaali- ja terveyspalvelujen keski- ja strategisessa johdossa. - Opiskelija kykenee työskentelemään itsenäisesti vaativissa asiantuntija- ja johtamistehtävissä organisaation keski- ja ylimmässä strategisessa johdossa tai yrittäjänä. - Opiskelija kykenee johtamaan, suunnittelemaan, arvioimaan ja kehittämään monimutkaisia, ennakoimattomia ja uusia strategisia lähestymistapoja tutkittuun tietoon perustuen. - Opiskelija kykenee johtamaan ja arvioimaan yksilöiden ja ryhmien toimintaa ja kehittymistä. - Opiskelija kykenee kartuttamaan tietoaan terveydenhuollon hallinnon ja hoitotyön johtamisen alueilta sekä edistämään hoitotyön johtamisen ja terveydenhuollon hallinnon kehitystä.	Terveystieteiden hallinto ja johtaminen; seminaarit ja harjoittelu, 5 op Sosiaali- ja terveydenhuolto-oikeus, 5 op Terveystieteiden talouden johtaminen, 5 op Terveystieteiden järjestelmän prosessit ja niiden evaluointi, 5 op (*) Seminaarit ja harjoittelu muodostavat yhteensä 10 op:n laajuinen kokonaisuuden, josta 5 op lasketaan osaksi Terveystieteiden hallinnon ja johtamisen opintoja. Opintojakson kuvaus esitetään ikääntyneisiin suuntautuvan hoitotieteen ja kliinisen hoitotieteen osiossa.
---	--	--

Oulun yliopistossa hoitotieteen maisteriopinnoissa opiskellaan hoitotieteen lisäksi kliinisen hoitotieteen opintoja. Terveystieteiden maisterin tutkintoon (120 op) kuuluvat hoitotieteen syventävät opinnot (87 op), sivuaineopinnot (25 op) ja vapaasti valittavat opinnot (8 op). Syventävien opintojen sisältö ja osaamistavoitteet esitellään liitteessä 5. Syventäviin opintoihin sisältyvät pro gradu -tutkielma, hoitotiede, tutkimusmenetelmäopinnot, kliinisen hoitotyön ja hoitotieteen perusteet, näyttöön perustuvan toiminnan johtaminen ja kliininen harjoittelu. (Oulun yliopisto 2018b.) Oulun yliopisto (2018a) toi esille, että ”*maisteriopintojen perustana ovat hoitotieteen tieteelliset, teoreettiset ja metodologiset lähtökohdat sekä työelämälähtöisyys. Hoitotieteen maisteriohjelmassa tehdään yhteistyötä eri toimijoiden kanssa: harjoittelut, työelämäprojektit, tutkimus- ja kehittämisyhteistyöt sekä asiantuntijavierailut. Opinnot ja opetus integroidaan tutkimusyksikön hankkeisiin.*” Taulukkoa 5 tarkastelemalla huomataan, mitä eroja Oulun ja Turun yliopiston terveystieteiden maisterin opinnoissa on.

Taulukko 5. Terveystieteiden maisteri -tutkinnon opinnot Turun ja Oulun yliopistoissa (Turun yliopisto 2018d; Oulun yliopisto 2018b)

	Turku	Oulu
	Hoidon ja hoitotieteen filosofia 2 5 op Hoitotieteen teoria 2, 5 op Hoitotieteen tutkimus ja raportointi 5 op Pro gradu tutkielma ja kypsyysnäyte 30 op	Hoitotieteellinen tutkimus- tieto sos.-ja terv.huollon ke- hittämisen perustana 5 op Johtaminen ja innovatiivi- suus näyttöön perustuvassa toiminnassa 7 op Pro gradu tutkielma ja semi- naari 40 op
Tutkimusmenetel- mäosaaminen	Hoitotieteen tutkimusmetodiikka ja aineistonanalyysimenetelmät 7 op	Tutkimusmenetelmien sovel- taminen 10 op Terveystieteiden tilastolliset analyysimenetelmät 5 op
Kliinisen hoitotie- teen asiantuntijuus	= sivuaineopinnot 20 op Kliinisen hoitotyön asiakkaan ter- veys ja sen arviointi 5 op Kliinisen hoitotyön interventiot 5 op Kliinisen hoitotieteen sekä tervey- denhuollon hallinnon ja johtamisen harjoittelu 5 op Knowledge management and health technology supporting clinical work 5 op	Kliinisen hoitotyön ja -tieteen perusteet 5 op Näyttöön perustuvan toimin- nan johtaminen 5 op Kliininen harjoittelu 10 op
Terveystieteiden hallinto ja johtami- nen	= sivuaineopinnot 20 op Terveystieteiden hallinnon ja joh- tamisen harjoittelu 5 op Sosiaali- ja terveystieteiden 5 op Terveystieteiden talouden johtami- nen 5 op Terveystieteen palvelujärjestelmän proses- sit ja niiden evaluointi 5 op	
Sivuaineopinnot	yhteensä 40 op. Ks. yllä	25 op
Vapaasti valittavat opinnot	20 op	8 op

Suurin ero on sivuaineopinnoissa. Turussa 40 opintopisteen sivuaineopinnot koostuvat kliinisen hoitotieteen asiantuntijuus -opinnoista (20 op) ja terveydenhuollon hallinto ja johtaminen -opinnoista (20 op). Oulun yliopistossa sivuaineopinnot 25 op on mahdollista suorittaa myös muissa yliopistoissa ja kliinisen hoitotieteen opinnot sisältyvät syventäviin opintoihin. (Turun yliopisto 2018d; Oulun yliopisto 2018b.)

Terveystieteiden maisteri -koulutuksen tuottama osaaminen

Turun ja Oulun yliopistossa suoritettu terveystieteiden maisterin tutkinto antaa opiskelijalle monipuoliset valmiudet toimia sosiaali- ja terveys- ja hyvinvoin-

tialalla esimerkiksi johtajana, tutkijana tai asiantuntijana projekteissa ja kehittämishankkeissa. Terveystieteiden maisteriopiskelija oppii johtamaan ihmisiä ja asioita erilaisissa terveysalan toimintaympäristöissä ja kehittämään käytäntöjä monialaisesti yhteistyökumppaneiden kanssa. Opiskelija hallitsee ja soveltaa kattavasti hoitotieteen teoreettisia käsitteitä, teorioita, tietoja ja menetelmiä toimiessaan itsenäisesti asiantuntijatehtävissä. Opiskelija saa valmiuksia jatkokoulutukseen ja elinikäiseen oppimiseen. Myös suullinen ja kirjallinen viestintä Suomessa ja kansainvälisesti korostuu molempien yliopistojen opetussuunnitelmissa. Opiskelija ymmärtää myös hoitotieteen ja sen lähitieteiden kysymyksiä ja tarkastelee niitä kriittisesti sekä ratkaisee vaativia ongelmia sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja innovaatiotoiminnassa uusinta näyttöön perustuvaa tietoa soveltaen. Opiskelija kykenee arvioimaan omaa ja muiden toimintaa sekä työskentelemään itsenäisesti ja verkostoissa. (Turun yliopisto 2018b; Turun yliopisto 2018d; Oulun yliopisto 2018a; Opintopolku 2018d.) Kuvassa 5 esitellään terveystieteiden maisterin osaamisalueita.

Kuva 5. Terveystieteiden maisteri -tutkinnon tarjoama osaaminen (mukaillen Turun yliopisto 2018b; Turun yliopisto 2018d; Oulun yliopisto 2018a; Opintopolku 2018d)

Oulun yliopiston (2018a) ja Opintopolun (2018d) mukaan terveystieteiden maisterin tutkinnon suoritettuaan opiskelijalla on valmiuksia myös digiosaamiseen eli opiskelija osaa hyödyntää teknologiaa ja digitaalisia sovelluksia monipuolisesti viestinnässä, yhteistyössä ja tiedonhaussa. Opiskelija pystyy myös kehittämään luovasti ja näyttöön perustuen toimintaansa yhteistyökumppaneiden kanssa.

5.4 Kliininen asiantuntija (YAMK) -koulutuksen tuottama osaaminen verrattuna terveystieteiden maisteri -koulutuksen osaamiseen

Kuten luvussa 5.2 jo tarkasteltiin eroja ammattikorkeakoulujen kliinisen asiantuntija (YAMK) -koulutuksen sisällöissä, on eroja jonkin verran myös osaamiskuvauksissa yliopiston ja ammattikorkeakoulujen välillä. Vertailussa ei ole huomioitu terveystieteiden kandidaatin opetussuunnitelmia vaan ainoastaan terveystieteiden maisteri -opintojen osaamiskuvauksia.

Yliopistoissa terveystieteiden maisterin hoitotieteen syventävissä opinnoissa painotetaan laajalti *hoitotiede ja tutkimusmenetelmä* -opintoja. Ammattikorkeakouluista Turussa, TAMKissa, Metropoliasa, XAMKissa, JAMKissa ja Noviaassa ydinopintoihin sisältyy *tutkimus- ja kehittämisopintoja*, mutta ei hoitotiedettä. (Turun yliopisto 2018d; Oulun yliopisto 2018b; Turku 2018b; TAMK 2018a; Metropolia 2018a; XAMK 2018b; JAMK 2018b, Yrkeshögskola Novia 2018c.) Myös vapaasti valittavissa opinnoissa on mahdollista valita tutkimus- ja kehittämisopintoja monessa ammattikorkeakoulussa (Savonia 2018a; Metropolia 2018a; XAMK 2018b). Yliopistojen opintosuunnitelmissa kuvataan *asiantuntijuuden, johtajuuden ja hallinnollisia* osaamisvalmiuksia, kun taas ammattikorkeakoulut painottavat enemmän *asiantuntijuusosaamisen* valmiuksia. Huomioitava on, että vertailussa on nimenomaan kliininen asiantuntija (YAMK) -koulutus, ja useat ammattikorkeakoulut järjestävät erikseen kehittämisen ja johtamisen (YAMK) -koulutusta, joihin sisältyy runsaasti hallinto- ja esimiesopintoja. Yrkeshögskola Novian sosiaali- ja terveysalan (YAMK) -tutkinnossa, jonka yksi suuntautumisvaihtoehto on kliininen asiantuntijuus, sisältää 15 opintopisteen verran johtamisopintoja (Yrkeshögskola Novia 2018c).

JAMKissa, XAMKissa ja Savoniassa *potilaan kliininen tutkiminen* -opintojakso oli hyvin käytännönläheinen. Hoidon tarve ja anamneesi eli esitiedot käytiin

läpi potilasta haastatteleamalla ja potilas tutkittiin päästä varpaisiin klinisen tutkimisen menetelmiä käyttäen (JAMK 2018b; XAMK 2018b; Savonia 2018a). Turun yliopiston *klinisen hoitotyön asiakkaan terveys ja arviointi* tarjosi samantyyppisen opintojakson, jossa opiskelija oppi arvioimaan potilaiden terveyttä ja terveysongelmia sekä käyttämään ja analysoimaan arviointimenetelmiä.

Osaamisalueita, joita osaamiskuvauksien tarkastelussa ilmeni muutamassa ammattikorkeakoulussa, olivat *potilasohjaus* (Savonia 2018a; XAMK 2018a; Turku 2018b) ja *lääkehoidon ja farmakologian hallitseminen* (JAMK 2018b; Yrkeshögskola Novia 2018c) sekä *hoitotyön vastaanottotoiminnan kehittäminen* (JAMK 2018b),

Yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen osaamiskuvauksissa on paljon myös yhtäläisyyksiä. Näyttöön eli tutkittuun tietoon perustuvan toiminnan edistäminen on mainittu Savonian, XAMKin, TAMKin ja JAMKin osaamiskuvauksissa. Metropoliasassa on 10 opintopisteen edestä näyttöön perustuvan toiminnan opintoja, mutta sen osaamiskuvauksissa sitä ei mainita. (Savonia 2018a; XAMK 2018b; TAMK 2018a; JAMK 2018b; Metropolia 2018a.) Oulun yliopisto (2018b) mainitsee näyttöön perustuvan toiminnan osaamisen johtamisen näkökulmasta.

Klininen asiantuntijaosaaminen, klinisen hoitotyön perusteiden omaaminen ja innovatiivisuus olivat myös asioita, joita tuli esille niin yliopiston kuin ammattikorkeakoulujen osaamiskuvauksissa ja opintojen sisällöissä (XAMK 2018b; Savonia 2018a; JAMK 2018b; Turku 2018b; Metropolia 2018a; Yrkeshögskola Novia 2018c; Oulun yliopisto 2018b; Turun yliopisto 2018d). *Kyky työskennellä itsenäisesti klinisen hoitotyön asiantuntijatehtävissä* mainittiin myös molempien korkeakoulujen opinto-oppaissa (Savonia 2018a; XAMK 2018b; JAMK 2018b; Turun yliopisto 2018d; Oulun yliopisto 2018b). JAMK (JAMK 2018b) ja Turun yliopisto (2018d) toivat esille koulutuksen tarjoamat valmiudet myös yrittäjyyteen. Yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen opinto-oppaissa mainittiin myös, että opiskelija *kykenee oman alan tiedon hankkimiseen, käsittelyyn ja soveltamiseen työssään ja sen kehittämisessä sekä tarkastelemaan*

uutta tietoa kriittisesti. (Turun yliopisto 2018d; Oulun yliopisto 2018b; Savonia 2018a;)

Turun yliopiston (2018d) ja Savonian (2018a) opinto-oppaiden mukaan opiskelija *oppii laaja-alaisesti sosiaali- ja terveystieteen teoreettiset käsitteet, menetelmät ja tiedot*, joita käytetään itsenäisen ajattelun ja alan tutkimuksen perustana. Oulun yliopiston (2018b) ja JAMKin (2018b) osaamiskuvauksista nousi esille opiskelijan *kyky työskennellä moniammatillisissa ja monialaisissa tiimeissä asiantuntijoina*. JAMK (2018b) mainitsi myös *verkostojen hyödyntämisen osaamisen* klinisen asiantuntijan työssä. Myös *vaativien ongelmien ratkaisu ja päätöksenteko* mainittiin sekä yliopistojen että ammattikorkeakoulujen osaamisen alueista (Oulun yliopisto 2018b; Turun yliopisto 2018d; JAMK 2018b; XAMK 2018a; Savonia 2018a).

Oulun yliopistosta (2018b) valmistuttuaan terveystieteiden maisteri osaa hyödyntää *ratkaisukeskeisiä menetelmiä* esimiestyössään tai asiantuntijatehtävissään. *Muutos- ja kehittämisprosessiosaaminen muuttuvissa työympäristöissä* tuli myös esille yliopiston ja ammattikorkeakoulujen opintosuunnitelmista (Oulun yliopisto 2018b; JAMK 2018b; TAMK 2018a; Metropolia 2018a). Myös *hoitotyön etiikkaa ja arvo-osaamista* opiskelija oppi niin yliopistossa kuin ammattikorkeakoulussakin (Turun yliopisto 2018d; JAMK 2018b). Turun ja Oulun yliopiston sekä Savonian mukaan opinnot tarjosivat valmiuksia *suunnitella, johtaa ja arvioida yksittäisen henkilön tai ryhmän toimintaa ja kehittymistä* (Turun yliopisto 2018d; Oulun yliopisto 2018b; Savonia 2018a). Turun yliopisto ja usea ammattikorkeakoulu tarjosi valmiuksia *hyvään asiantuntijaviestintään ja vuorovaikutukseen niin kotimaassa kuin kansainvälisesti* (Turun yliopisto 2018b; XAMK 2018a; Metropolia 2018a; Savonia 2018a; JAMK 2018b). *Teknologia-osaaminen ja digitaalisuus* mainittiin TAMKin ja Oulun yliopiston opinto-oppaissa (TAMK 2018c; Oulun yliopisto 2018b). Tärkeää oli huomata, että *elinikäinen ja jatkuva oppimisen taito* oli esillä niin yliopiston kuin ammattikorkeakoulujenkin osaamiskuvauksissa (Turun yliopisto 2018b; Metropolia 2018a; Savonia 2018a). Turun yliopisto (2018b) mainitsi myös opiskelijan saamat *valmiudet hoitotieteelliseen jatkokoulutukseen*.

6 KLIINiset ASiantuntijat Työelämässä

6.1 Kliinisen asiantuntijan roolit

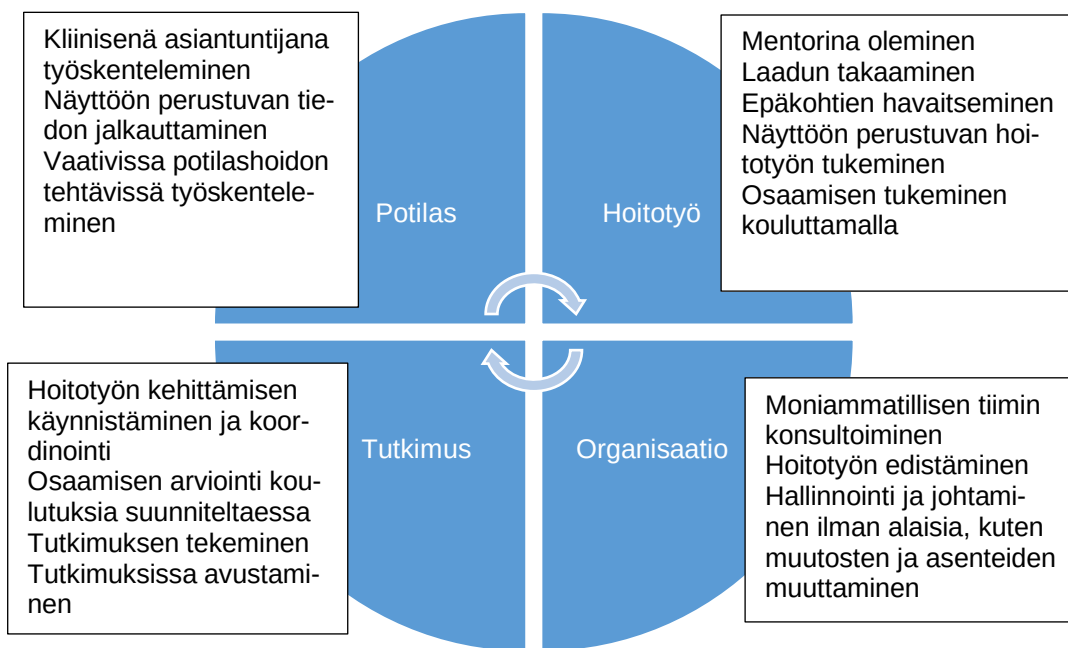
Sosiaali- ja terveysalalla Suomessa kliinisen asiantuntijan itsenäinen rooli on vielä epäselvä. Eri ammattikuntien välillä ei ole vielä yhteisymmärrystä, mitä kliinisen asiantuntijan rooli tarkoittaa. (Ahonen 2012, 30; Jokiniemi 2014, 22.) Daly ja Carnwell (2003) ja Zuzelo (2003) kertoivat, että kliinisen hoitotyön asiantuntijan toimeen vaaditaan ylempää korkeakoulututkintoa. Hoitotyön asiantuntijan toimenkuva ei ole enää potilashoidon erityisosaamista vaan koulutusta, kehittämistä, konsultointia ja tutkimusta (Korhonen ym. 2008, 127). Korhonen ym. (2008, 131, 136) painottaa, että hoitotieteellinen osaaminen tarkoittaa ylemmän korkeakoulun antamia valmiuksia.

Jokiniemi (2014, 18 - 19) kuvasi kliinisen asiantuntijan roolin kansainvälisen määritelmän sisältäen tavoitteet, edellytykset, haasteet, työnkuvan ja roolin vaikutuksen. Hän totesi, että kansainvälisen määritelmän mukaan kliinisen asiantuntijan roolin tavoitteena oli taata laadukas hoito, kehittää käytännön hoitotyötä ja sitouttaa kokeneita hoitajia sekä tukea hoitotyön käytäntöä ja henkilökuntaa. Menestyäkseen kliinisen asiantuntijan roolissa vaatimukset liittyivät persoonallisiin piirteisiin, aiempaan koulutukseen ja työkokemukseen sekä roolin saamaan tukeen. Roolin kohtaamat ongelmat olivat resurssien puute, vuorovaikutuksen ongelmat, organisaatiotason esteet ja roolin tuomat haasteet.

Jokiniemen (2014, 18 - 19) mukaan työnkuvaan kuului kliininen asiantuntijatyö, hoitotyön kehittäminen, koulutus, tutkimus, konsultointi ja hallinnolliset tehtävät. Tarkoituksenmukaisella tuella, roolin huolellisella perustamisella ja säännöllisellä arvioinnilla roolin myönteiset vaikutukset ulottuivat potilaisiin, henkilökuntaan, hoitotyöhön ja organisaatioon asti. Jaakkola (2012, 47) lisää, että kliinisen asiantuntijan rooli edisti henkilökunnan osaamista, työn kehittämistä ja jatkuvaa oppimista. Myös organisaation palvelut vahvistuivat ja veto-voimaisuus lisääntyi kliinisen asiantuntijan roolin myötä.

Suomalaisessa kliinisten asiantuntijoiden roolissa oli havaittavissa samanlaisia piirteitä kuin kansainvälisestäkin. Roolin päämäärä oli laadukkaan hoidon ja henkilöstön tukemisen lisäksi organisaation strategian tukeminen ja näyttöön

perustuvan hoidon jalkauttaminen käytäntöön. (Jokiniemi 2014, 19.) Roolissa oli neljä eri ulottuvuutta: potilas, hoitotyö, tutkimus ja organisaatio sekä tehtäviä niiden sisällä. Kliinisen asiantuntijan rooli Suomessa esitetään kuvassa 6.

Kuva 6. Kliinisen asiantuntijan rooli Suomessa (Jokiniemi 2014, 21)

Jokiniemi (2014, 21) mainitsi, että tärkeintä kliinisen asiantuntijan roolissa oli hoitotyön käytäntöjen kehittäminen. Kaikkein kiistellyin, keskustelua herättävin tehtäväalue oli kliinisen asiantuntijan tehtävä käytännön potilastyössä verrattuna sairaanhoitajan työhön.

Kliinisen hoitotieteen asiantuntijan eli terveystieteiden tohtoreiden tehtäviä olivat Korhosen ym. (2008, 126) mukaan hoitotyön tutkimus, kehittäminen, yhteistyö ja koordinointi. Jaakkola (2012, 47) lisäsi, että kliinisen asiantuntijan rooli on moninainen: kliinisen hoitotyön tekijä, kouluttaja, ohjaaja, hoitotyön käytäntöjen ja palveluiden kehittäjä, konsulttoija ja johtaja. Riittävä tuen ja avun saanti organisaatiolta, yhteistyö henkilökunnan kanssa ja oman toimen markkinointi olivat myös tärkeitä kliinisen asiantuntijan työssä (Jaakkola 2012, 47; Jokiniemi 2014, 22).

Teske (2012, 130) toi esille kliinisen asiantuntijan lääkkeenmääräämisoikeuden USA:ssa, joka sisälsi liittovaltiokohtaisesti sovittujen lääkkeiden määrää-

misen potilaille, lääkärin konsultoinnin lääkkeen määräämisessä ja jo olemassa olevien lääkereseptien uusinnat. Tällä saatiin harvaan asuttujen alueiden sairaaloissa työnjakoa uudistettua ja kustannustehokkuutta aikaiseksi siirtämällä lääkäreiden töitä sairaanhoitajille.

Suomessa asetus sairaanhoitajien, terveydenhoitajien ja kättilöiden rajatusta lääkkeenmääräämisoikeudesta tuli voimaan 1.1.2011. Rajattuun lääkkeenmääräämisoikeuteen sisältyvät sairaudet ja lääkkeet on tarkoin asetuksessa määriteltä. Näitä ovat esimerkiksi tietyt astmalääkkeet, verenpainelääkkeet, virtsatieinfektion tai silmätulehduksen hoito. Huomioitavaa on, että kaikkia lääkkeitä ei saa määrätä alle 12-vuotiaille lapsille. (Asetus 1088/2010.) Suomessa sairaanhoitajat voivat suorittaa 45 opintopisteen laajuisen rajatun lääkkeenmääräämiskoulutuksen, joka ei ole ylempi korkeakoulututkinto, mutta vastaa EQF-tasoa 7 (Kotila ym. 2016, 31). Rajattu lääkkeenmääräämisoikeus osana kliinisen asiantuntijan työnkuvaa on vielä Suomessa alkuvaiheessa (Jokiniemi 2014, 37), vaikka monissa muissa maissa se on viime vuosina laillistettu ja osa kliinisen asiantuntijan työtä (Pulcini ym. 2010; Delamaire & Lafortune 2010; Kroezen 2012; Jokiniemi 2014, 37 mukaan). Sosiaali- ja terveysministeriön (2015) mukaan rajattu lääkkeenmääräämisoikeus on lisännyt sairaanhoitajien työtyytyväisyyttä.

6.2 Kliinisen asiantuntijan ominaisuudet, taidot ja piirteet

Jaakkola (2012, 47) toi kliinisen asiantuntijan ominaisuuksista esille vankan työkokemuksen, korkean koulutuksen, itsensä kehittämisen, innostuneisuuden, työhön sitoutumisen, muutosmyönteisyyden, monipuoliset taidot ja joustavuuden sekä yhteistyökyvyn. Korhosen ym. (2008, 133 - 134) mukaan kliinisen hoitotieteen asiantuntijalle tärkeitä piirteitä ovat kehittämistoiminnan johtaminen, vuorovaikutus- ja johtamistaidot, oman erityisalueen osaaminen, uusien ideoiden herättäjä, kehittävän ilmapiirin luoja ja keskustelutukena oleminen.

6.3 Kliinisten asiantuntijoiden työelämään sijoittuminen

Heikkilä ja Muhonen (2017, 39 - 43) toivat esille, millaisiin töihin kliiniset asiantuntijat (YAMK) ovat sijoittuneet opintojen jälkeen. Terveystieteiden ammattilaiset (sairaanhoitajat, terveydenhoitajat, ensihoitajat ym.) olivat työllistyneet johtamistehtäviin ja projekteihin enemmän kuin ennen YAMK-koulutusta. Myös työtehtävien sisältö oli muuttunut YAMK-koulutuksen jälkeen käsittäen oman työn, työyhteisön ja hoitotyön kehittämistä sekä projekti- ja hanketyötä.

Ammattikorkeakoulujen mukaan kliininen asiantuntija (YAMK) -tutkinto antaa mahdollisuuden toimia sosiaali- ja terveysalalla itsenäisesti jopa kansainvälisesti, konsultoivana hoitajana, moniammatillisten verkostojen johtajana, esimiehenä, osastonhoitajana, kehittämishankkeiden projektipäällikkönä, kliinisten käytäntöjen kehittäjänä, kehitysjohtajana sekä itsenäisen vastaanoton pitäjänä. (Metropolia 2018b; JAMK 2018a; Yrkeshögskola Novia 2018b.) Metropolia (2018b) tuo esille kehittämisen digitaalisten palvelujen parissa. JAMKista valmistuneet voivat työskennellä myös muutos- ja kehittämisprosessien toimeenpanijoina (JAMK 2018a). Savonian opinto-oppaassa painottui erilaisten ammattiryhmien kouluttaminen, asiakkaiden terveyden edistäminen ja konsultoivan työtavan lisääminen toimintaan (Savonia 2018a).

Hämäläisen (2016) mainitsemia työtehtäviä, joissa kliinisiä asiantuntijoita (YAMK) työskenteli, olivat henkilöstöpäällikkö, opetushoitaja, kliinisen hoitotyön opettaja, apulaisosastonhoitaja, sairaalasuunnittelija, koulutustehtävät, kenttäjohtaja, perehdytyskoordinaattori, asiakasvastaava ja yrittäjä. KLIAS ry:n (Kliiniset asiantuntijat YAMK – KLIAS ry.) (2018) mukaan myös projektipäällikkö, ylihoitaja, tutkimushoitaja, palveluvastaava, lääkintäesimies, johtava työterveyshoitaja, asiantuntijasairaanhoitaja, sairaanhoitajan vastaanottotyö, koulutuskoordinaattori, kliininen hoitotyön asiantuntija ja koulutuspäällikkö ovat tehtäviä, joihin kliiniset asiantuntijat (YAMK) ovat sijoittuneet työelämässä.

Terveystieteiden maisterin tutkinnon suorittaneet voivat työskennellä vaativissa asiantuntijatehtävissä sosiaali- ja terveysalalla. He ovat työllistyneet ylihoitajiksi, osastonhoitajiksi, kehityspäälliköiksi, sosiaali- ja terveysjohtajiksi,

palvelupäälliköiksi, tutkijoiksi, suunnittelijoiksi, kliinisen hoitotyön asiantuntijoiksi, sosiaali- ja terveydenhuollon opettajiksi, lehtoreiksi, opetuskoordinaattoreiksi, kouluttajiksi, projektipäälliköiksi ja konsulteiksi. Tutkinnon suorittaneet ovat työllistyneet hyvin. (Opintopolku 2018d.)

7 KLIINiset ASiantuntijat YAMK - KLIAS RY

Kliiniset asiantuntijat YAMK - KLIAS ry on huhtikuussa 2018 rekisteröity yhdistys. Vuodesta 2012 alkaen se toimii kliininen asiantuntija (YAMK) -verkostona ja siihen liittyivät kliinisen asiantuntijan (YAMK) -koulutusohjelman Suomessa suorittaneet tai sitä opiskelevat sosiaali- ja terveysalan ammattilaiset sekä kliinisten asiantuntijoiden opettajat. (Hämäläinen 2016; Kliiniset asiantuntijat YAMK – KLIAS ry 2018.) KLIAS ry:llä on jäseniä 140 (Hämäläinen 2019).

KLIAS ry:een kuuluu monia eri ammattiryhmiä, kuten sairaanhoitaja, kättilö, ensihoitaja, terveydenhoitaja, bioanalytikko, fysioterapeutti ja optometrismi. Yhdistyksen hallitus organisoii toimintaa valtakunnallisesti toimintasuunnitelman mukaisesti, ja ympäri Suomea toimivat aktiiviset jäsenet tekevät alueellista työtä. Yhdistyksen toiminnan tavoitteena on toimia kliinisten asiantuntijoiden puolesta puhujana, aseman vahvistajana ja näkyvyyden edistäjänä sekä työnkuvien selkeyttäminen ja asiantuntijuuden jakaminen. Yhdistyksen tehtäviä ovat myös jäsenten koulutukset ja säännölliset tapaamiset, asiantuntijaluennot sidosryhmille sekä tiivis yhteistyö sidosryhmien kanssa. (Hämäläinen 2016; Harju 2013, 5; Kliiniset asiantuntijat YAMK – KLIAS ry 2018.)

Yhdistystoiminnan avulla jäsenet voivat jakaa osaamistaan, kokemuksiaan ja asiantuntijuuttaan. Sosiaali- ja terveydenhuollon muuttuvassa toimintaympäristössä yhdistys tarjoaa mahdollisuuden edistää kliinisten asiantuntijoiden näkyvyyttä valtakunnallisesti. Myös näyttöön perustuvien käytäntöjen levittäminen kuuluu monien kliinisten asiantuntijoiden työnkuvaan, johon voi saada neuvoja yhdistystoiminnan avulla. (Kliiniset asiantuntijat YAMK – KLIAS ry. 2018.)

8 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS JA TAVOITE

Opinnäytetyön tarkoitus oli selvittää, mitä työnantajat tietävät Kliininen asiantuntija YAMK -tutkinnosta ja sen tuottamasta osaamisesta. Tavoite oli tuottaa tietoa, jonka avulla on mahdollista suunnitella kehittämistoimia Kliininen asiantuntija YAMK -tutkinnon tunnettuuden ja näkyvyyden vahvistamiseksi työnantajien keskuudessa. Se tuottaa myös tietoa, millaista yhteistyötä työnantajat toivovat Kliiniset asiantuntijat YAMK - KLIAS ry:n kanssa. Opinnäytetyö tuottaa kehittämistietoa myös ammattikorkeakouluille niiden kehittäessä kliininen asiantuntija YAMK -koulutusta vastaamaan paremmin työelämän tarpeita.

Opinnäytetyön tutkimuskysymykset ovat seuraavat:

1. Mitä työnantajat tietävät kliininen asiantuntija YAMK -tutkinnosta?
2. Millaista osaamista kliininen asiantuntija YAMK -tutkinto tuottaa työnantajien mielestä?
3. Miten kliininen asiantuntija YAMK -tutkinto eroaa yliopiston terveystieteiden maisterin tutkinnosta työnantajien mielestä?
4. Millaista yhteistyötä työnantajat toivovat Kliiniset asiantuntijat YAMK - KLIAS ry:n kanssa?

9 AINEISTONKERUU JA ANALYSOINTI

9.1 Aineistonkeruu

Opinnäytetyön aineisto kerättiin tekemällä Webropol-sähköpostikysely. Hirsjärvi ym. (2015, 195) ja Valli (2015, 47) toteavat, että kyselylomake säästää tutkijan vaivaa ja aikaa ja kustannukset aikatauluineen on helppo etukäteen ennakoida. Sen avulla saa kerättyä tehokkaasti laajan tutkimusaineiston. Kysely on survey-tutkimuksen keskeinen menetelmä, ja survey-kyselyin kerätty aineisto käydään läpi yleensä kvantitatiivisesti (Hirsjärvi ym. 2015, 193 - 194). Kyselyin kerätty aineisto soveltuu hyvin suurelle ja hajallaan olevalle ihmisjoukolle, ja sähköpostikyselyyn kaikilla tutkittavilla on tietoteknisesti samanlaiset mahdollisuudet täyttää kyselylomake (Vilkkä 2015, 94 - 95.) Tässä opinnäytetyössä tutkittavat olivat ympäri Suomea ja otos oli iso, joten kysely oli paras menetelmä. Ennen kyselyn lähettämistä kyselylomake esitestattiin kahdella kohderyhmään kuuluvalla, jotta sitä voitiin vielä korjailla ja muotoilla kysymyksiä (Vrt. Hirsjärvi ym. 2015, 204). Valli (2015, 52) korostaa, että huolellisella esitestauksella ja tarvittavilla korjauksilla voidaan vaikuttaa tulosten raportointiin ja luotettavuuteen. Tässä opinnäytetyössä kysymysten toimivuutta kokeilivat myös opinnäytetyön tekijän kollegat.

Opinnäytetyön kohdejoukko koostui Suomen sairaanhoitopiirien yliopistosairaaloiden ja keskussairaaloiden ylihoitajista, osastonhoitajista ja henkilöstöstä, joka rekrytoi klinisiä asiantuntijoita organisaatioihinsa. Opinnäytetyön tarkkaa otosta ei tiedetty, koska opinnäytetyön tekijällä ei ollut tietoa, ketkä kaikki rekrytoivat klinisiä asiantuntijoita organisaatioissa.

Opinnäytetyön tekijä lähetti sairaanhoitopiirien hallintoylihoitajille tammikuussa 2019 sähköpostia, jossa kerrottiin opinnäytetyöstä ja pyydettiin lupaa opinnäytetyön tekemiselle. Sähköpostin liitteenä oli saatekirje, kysymyslomake ja tutkimussuunnitelma. Heitä pyydettiin välittämään tutkittaville omassa organisaatiossa saatekirje ja linkki kyselyyn. Tutkittavilla oli kaksi viikkoa aikaa vastata kyselyyn. Ennen tätä opinnäytetyön tekijä haki tutkimusluvut kaikilta Suomen sairaanhoitopiireiltä. Hallintoylihoitajan virkaa ei ole nykyään kaikissa organi-

saatioissa, vaan nimike voi olla joku muu, kuten johtajaylihoitaja, henkilöstöjohtaja tai palvelupäällikkö. Tässä opinnäytetyössä käytetään hallintoylihoitaja-nimikettä kaikille edellä mainituille.

Opinnäytetyön aineisto kerättiin 19.3. - 3.4.2019 niiltä sairaanhoitopiireiltä, joilta oli jo saatu tutkimuslupa. Tutkimusluvut haettiin kunkin sairaanhoitopiirin tutkimuslupaprosessin mukaisesti. Toinen aineiston keruu oli 29.4. - 13.5.2019 niille sairaanhoitopiireille, joiden lupa saapui opinnäytetyön tekijälle myöhemmin. Tutkimusluvut haettiin kaikista Suomen 20 sairaanhoitopiiristä, joista 16 myönsi tutkimusluvan. Neljä sairaanhoitopiiriä ei myöntänyt tutkimuslupaa ja jäi tutkimuksen ulkopuolelle.

Kysely laadittiin Webropol-kyselylomakkeen avulla alusta alkaen itse keskeisten käsitteiden ja tutkittavan ilmiön ympärille. Käsitteet operationalisoitiin ymmärrettäviksi ja mitattaviksi (Vehkalahti 2014, 18). Ilmiö eli tässä tutkimuksessa klinisten asiantuntijoiden YAMK tunnettuus työnantajien keskuudessa jaettiin ulottuvuuksiin, jotka saatiin suoraan teoreettisesta viitekehyksestä (ks. Vehkalahti 2014, 20). Tämän opinnäytetyön mittarin ulottuvuudet ovat taustatietojen lisäksi klininen asiantuntija YAMK a.) osaaminen, b.) koulutuksen sisältö, c.) roolit, d.) työelämään sijoittuminen sekä e.) piirteet, taidot ja ominaisuudet. Seuraavaksi mittari jaettiin osioihin eli kysymyksiin tai väitteisiin. Osioden tulee olla ymmärrettäviä, selkeitä ja lyhyitä. (Vehkalahti 2014, 22 - 23.) Kysymysten toimivuutta ja hyötyä kokeiltiin ensin itse ja sitten kollegoilla ja muokattiin paremmiksi. Tarpeettomat kysymykset jätettiin pois.

Vastaajien sukupuoli ja ikä luokiteltiin. Monivalintakysymyksillä selvitettiin 1.) mitä vastaajat tietävät klininen asiantuntija YAMK koulutuksesta ja osaamisesta, 2.) millaista tietoa vastaajat tarvitsevat klininen asiantuntija YAMK koulutuksesta, 3.) millaisissa tehtävissä kliniset asiantuntijat YAMK työskentelevät organisaatioissa ja 4.) millaista yhteistyötä vastaajat toivovat KLIAS ry:n kanssa. Järjestysasteikkoa käytettiin kysyttäessä taustatietoja, kuten koulutusta, työnkuvaa päätoimessa ja nykyistä työpaikkaa, joilla on selvä hierarkkinen järjestys alemmasta korkeampaan (Vehkalahti 2014, 30). Likertin 5-portaisella asteikolla mitataan muun muassa vastaajien mielipidettä klininen asiantuntija YAMK koulutuksesta ja osaamisesta. ”Täysin samaa mieltä” ja ”täysin

eri mieltä” olivat asteikon ääripäät ja keskimmäinen neutraali vaihtoehto oli ”ei samaa eikä eri mieltä” (Vehkalahti 2014, 35). Tämä vaihtoehto poissulki sen, että vastaajan olisi pakko valita jokin vaihtoehto, vaikka hänellä ei olisi asiasta lainkaan mielipidettä (Valli 2015, 57). Kliininen asiantuntija YAMK-opintojen sisältöjen, roolien sekä piirteiden, taitojen ja ominaisuuksien tärkeyttä mitattiin myös Likertin 5-portaisella asteikolla. ”Ei lainkaan tärkeä” ja ”erittäin tärkeä” olivat asteikon ääripäät. Avoimia kysymyksiä ei sisälly kyselylomakkeeseen, sillä valmiit vastausvaihtoehdot selventävät mittaria ja helpottavat aineiston käsittelyä ja analyysia (Vehkalahti 2014, 25). Osioissa käytettiin vastausvaihtoehtona myös avovastausvaihtoehtoa ”jokin muu, mikä?”, sillä kaikkia mahdollisia vaihtoehtoja ei ennalta tiedetä (Vehkalahti 2014, 28). Muutamissa kysymyksissä vastaajalla oli mahdollista valita useampi vaihtoehto, jolloin n-arvo poikkesi vastaajien määrästä ja tarkoitti vastausten määrää.

9.2 Aineiston analysointi

Opinnäytetyön tutkimusaineisto analysoitiin kvantitatiivisesti. Ennen aineiston varsinaista analyysia tarkasteltiin yksittäisiä muuttujia jakaumien, tunnusluku- ja kuvien avulla (Vehkalahti 2014, 52). Keskeisimmät tulokset kirjoitettiin auki ja kaikki tulokset kuvattiin frekvenssijakaumana. Vehkalahti painottaa (2014, 54), että jakaumien muotoa on helpompi arvioida kuvista kuin tunnusluvuista. Vaaka- ja pystysuuntaiset pylväät soveltuvat muuttujan prosentti- ja frekvenssijakaumien kuvaamiseen (Vehkalahti 2014, 63). Avoimet vastaukset kirjoitettiin tekstiin eikä niistä tehty taulukoita tai kuvioita.

Analyysissä vertailtiin kahta muuttujaluokkaa, joita olivat klinisiä asiantuntijoita YAMK ja terveystieteiden maistereita klinisen asiantuntijan työhön rekrytoineet vastaajat. Näitä oli yhteensä 13 vastaajaa. Opinnäytetyön tekijää kiinnosti näiden kahden muuttujan väliset erot. Analyysissä ristiintaulukoitiin eli tarkasteltiin kahden muuttujan välistä yhteyttä ja muuttujien tapaa vaikuttaa toisiinsa (Heikkilä 2014, 198).

Tutkimustulosten havainnollistamiseksi ne kuvattiin kuvioin ja taulukoin. Valli (2015, 73) painotti, että saadakse mahdollisimman yksityiskohtaista ja tark-

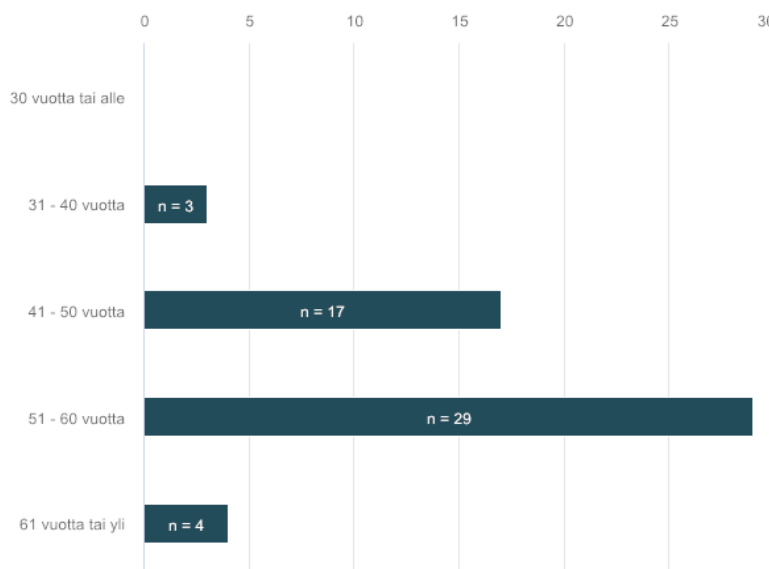
kaa tietoa aineistosta, olisi taulukko paras esitystapa. Siihen sopii eniten tietoa. Kuvio taas esittää nopeasti kokonaiskuvan asiasta, mikä säästää lukijan aikaa.

10 OPINNÄYTETYÖN TULOKSET

Webropol-kyselyyn vastasi 53. Ensimmäisenä päivänä vastauksia saapui 17. Opinnäytetyön tekijä huomasi, että kysymyksen 9 ”Oletteko rekrytoinut kliinisen asiantuntijan tehtäviin kliinisiä asiantuntijoita YAMK tai terveystieteiden maistereita TtM?”) sääntö lopetti kyselyyn vastaamisen, jos vastaaja oli valinnut vastausvaihtoehdoksi ”En ole rekrytoinut kumpiakaan”. Näin oli valinnut 12 vastaajaa 17 vastaajasta. Opinnäytetyön tekijä poisti kyseisen kohdan tämän huomattuaan. Näin ollen vastausmäärä on 41, vaikka kyselyn alkuosan taustakysymyksissä on mukana 12 menetetyn vastaajan vastaukset. Vastausprosenttia ei voitu laskea, koska opinnäytetyön tekijä ei tiedä, kuinka monelle halintoylihoitajat välittivät sähköpostin ja kyselylomakkeen.

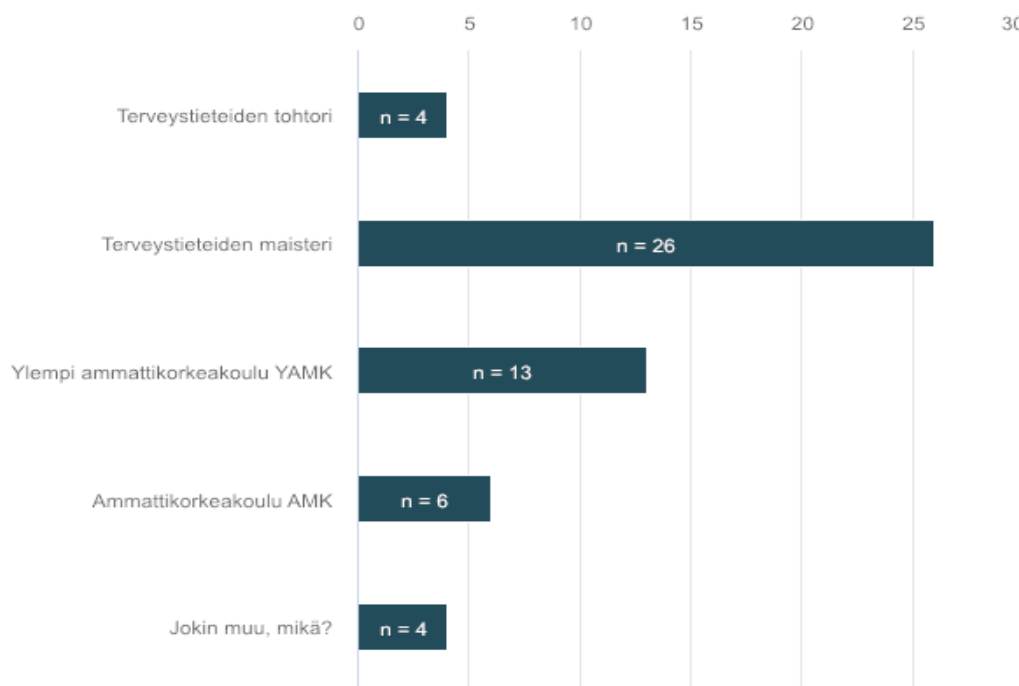
10.1 Vastaajien taustatiedot

Kyselyn alussa kysyttiin vastaajien taustatietoja (kysymykset 1 - 6). Vastaajista lähes kaikki olivat naisia (n=52). Vastaajista hieman yli puolet (n=29) oli 51–60-vuotiaita ja 41–50-vuotiaita vastaajia oli 17. Vastaajien ikäjakauma on esitetty kuvassa 7.

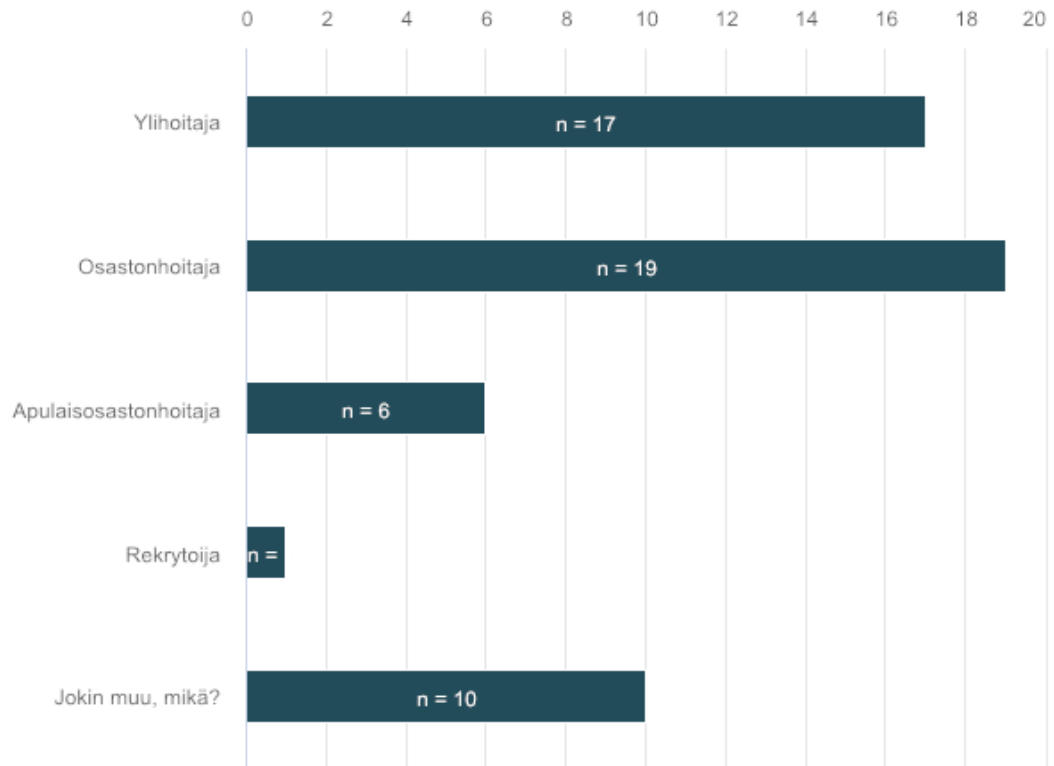
Kuva 7. Vastaajien ikä (n=53)

Kysymyksessä 3 kysyttiin vastaajien ylintä koulutustasoa, jolla he työskentelivät tällä hetkellä päätoimissa. Lähes puolet (n=26) vastaajista oli terveystieteiden maistereita ja neljännes (n=13) vastaajista ylemmän ammattikorkeakoulun suorittaneita. Terveystieteiden tohtoreita oli neljä ja ammattikorkeakoulun suorittaneita kuusi vastaajaa. Avoimeen kysymykseen ”jokin muu, mikä?” saapuneita vastauksia olivat erikoissairaanhoitaja (n=2), sairaanhoitaja ja hallintotieteiden maisteri. Vastaajien koulutustaso on esitetty kuvassa 8.

Kuva 8. Vastaajien korkein koulutustaso, jolla työskenteli vastaushetkellä (n=53)

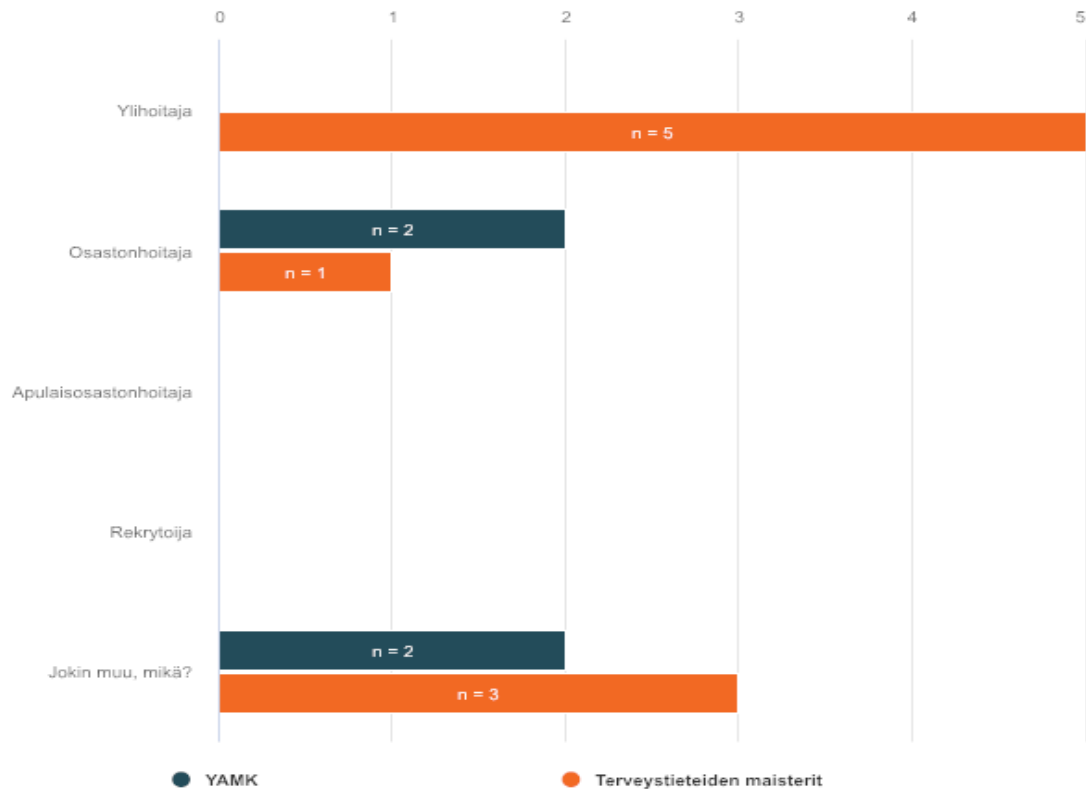
Vastaajista kolmannes (n=17) työskenteli ylihoitajana ja reilu kolmannes (n=19) osastonhoitajana. Apulaisosastonhoitajana toimi kuusi vastaajaa. Ainoastaan yksi vastaaja oli rekrytoija. Vastaajien työnkuva on esitetty kuvassa 9.

Kuva 9. Vastaajien työnkuva päätoimessa (n=53)

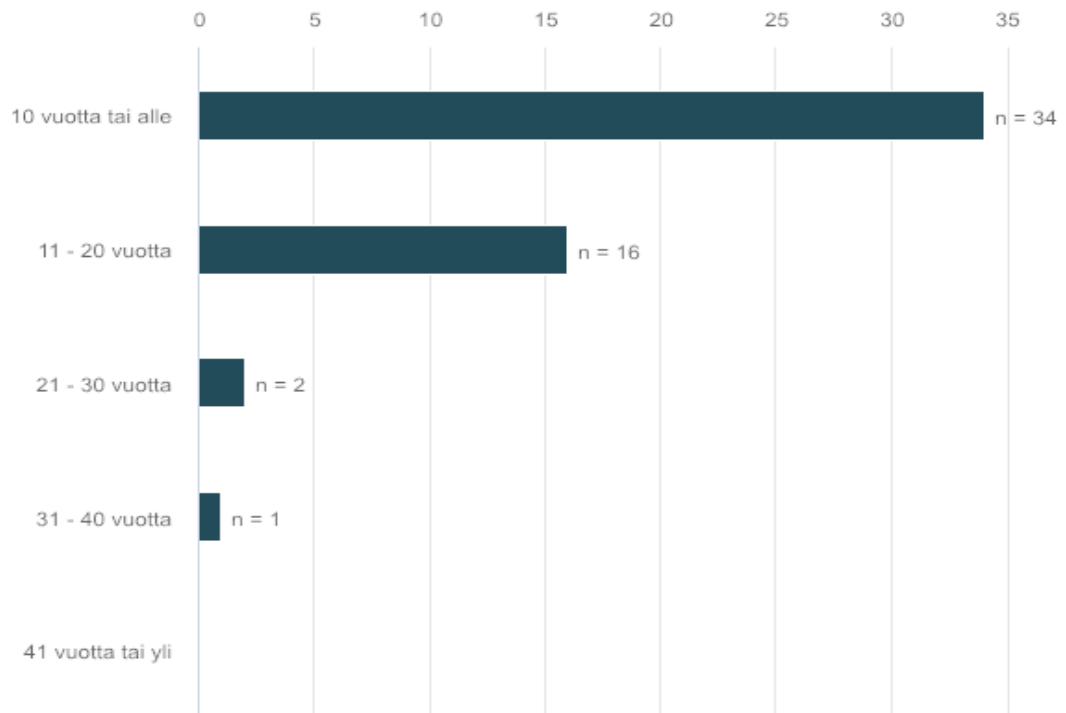
Avoimia vastauksia työnkuvasta olivat hallintoylihoitaja, kliininen fysioterapian asiantuntija, kliininen erikoissairaanhoitaja, palveluesimies (n=2), kehittämysylihoitaja, sydämen vajaatoimintahoitaja, asiantuntijasairaanhoitaja, kehittämisspäällikkö ja palvelupäällikkö.

Ristiintaulukoinnissa huomattiin, että ylihoitajat (n=5) olivat rekrytoineet kliinisen asiantuntijan työhön vain terveystieteiden maistereita. Avoimessa kysymyksessä rekrytoijien työnkuvasta oli vastattu kliininen erikoissairaanhoitaja, sydämen vajaatoimintahoitaja, hallintoylihoitaja, kliininen fysioterapian asiantuntija ja kehittämisspäällikkö (kuva 10).

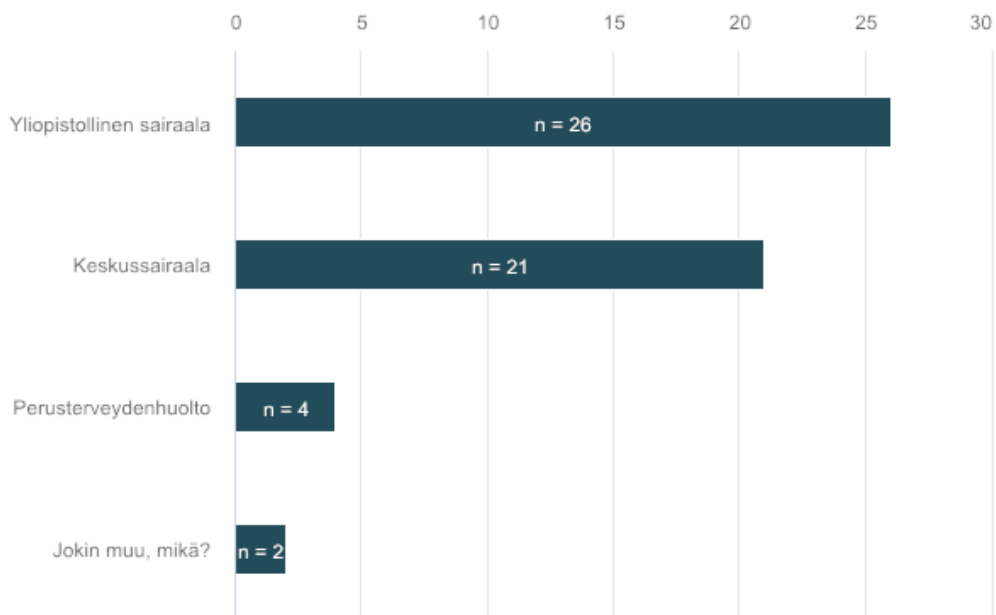
Kuva 10. Kliinisiä asiantuntijoita (YAMK) ja terveystieteiden maistereita rekrytoivien työnkuva päätoimissa (n=13)

Vastaajista yli puolella (n=34) oli työkokemusta nykyisessä työssä 10 vuotta tai vähemmän. Lähes kolmannekselle (n=16) vastaajista työkokemusta oli kertynyt nykyisessä työssä 11 - 20 vuotta. Työkokemus nykyisessä työssä esitetään kuvassa 11.

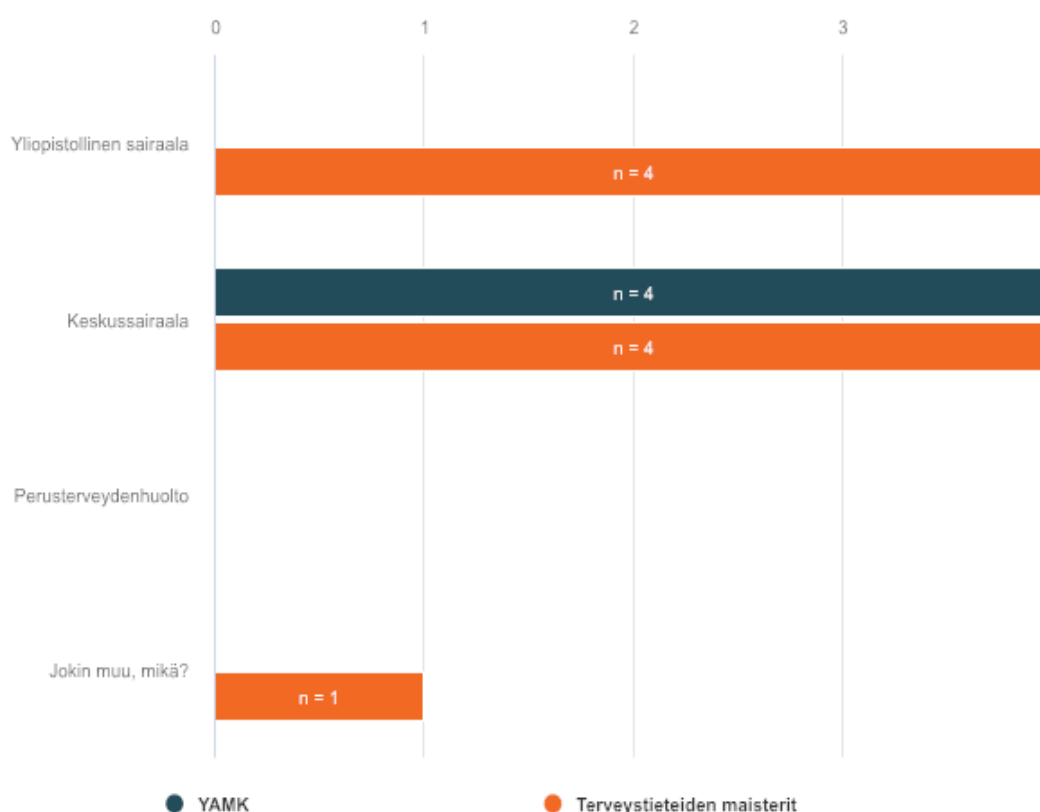
Kuva 11. Vastaajien työkokemus nykyisessä työssä (n=53)

Kysymyksessä vastaajien työpaikasta lähes puolet (n=26) kertoi työskentelevänsä yliopistollisessa sairaalassa. Vastaajista viidennes (n=21) työskenteli keskussairaalassa (kuva 12). Avoimissa vastauksissa mainittiin työpaikaksi Kymsote ja sote-organisaatio.

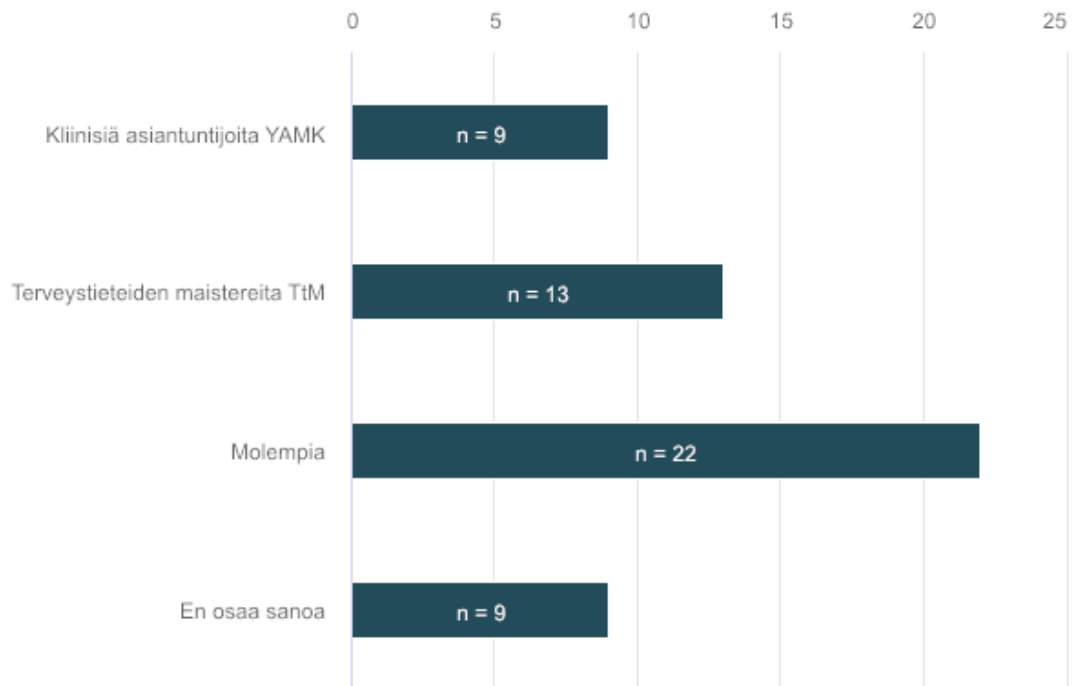
Kuva 12. Vastaajien nykyinen työpaikka (n=53)

Kuvassa 13 on esitetty klinisiä asiantuntijoita (YAMK) rekrytoineiden ja terveystieteiden maistereita rekrytoineiden vastaajien nykyinen työpaikka. Kaikki klinisiä asiantuntijoita (YAMK) rekrytoineet vastaajat työskentelivät keskussairaalassa. Terveystieteiden maistereita klinisen asiantuntijan työhön rekrytoineet työskentelivät yhtä lailla keskussairaalassa (n=4) ja yliopistosairaalassa (n=4). Avoimeen kysymykseen oli vastannut yksi sote-organisaatiossa työskentelevä, joka oli rekrytoinut terveystieteiden maistereita klinisen asiantuntijan työhön.

Kuva 13. Klinisiä asiantuntijoita (YAMK) ja terveystieteiden maistereita rekrytoineiden työpaikka (n=13)

Vastaajista lähes puolen (n=22) organisaatiossa työskenteli klinisen asiantuntijan töissä sekä klinisiä asiantuntijoita (YAMK) että terveystieteiden maistereita. Ainoastaan terveystieteiden maistereita klinisinä asiantuntijoina oli 13 vastaajan organisaatioissa ja ylemmän ammattikorkeakoulun suorittaneita klinisiä asiantuntijoita yhdeksän vastaajan organisaatiossa. Jopa yhdeksän vastaajaa ei osannut sanoa, mikä oli heidän organisaationsa klinisen asiantuntijan tehtävissä työskentelevien koulutustausta. (Kuva 14.)

Kuva 14. Vastaajien organisaatioissa työskentelevien kliinisten asiantuntijoiden koulutustausta (n=53)

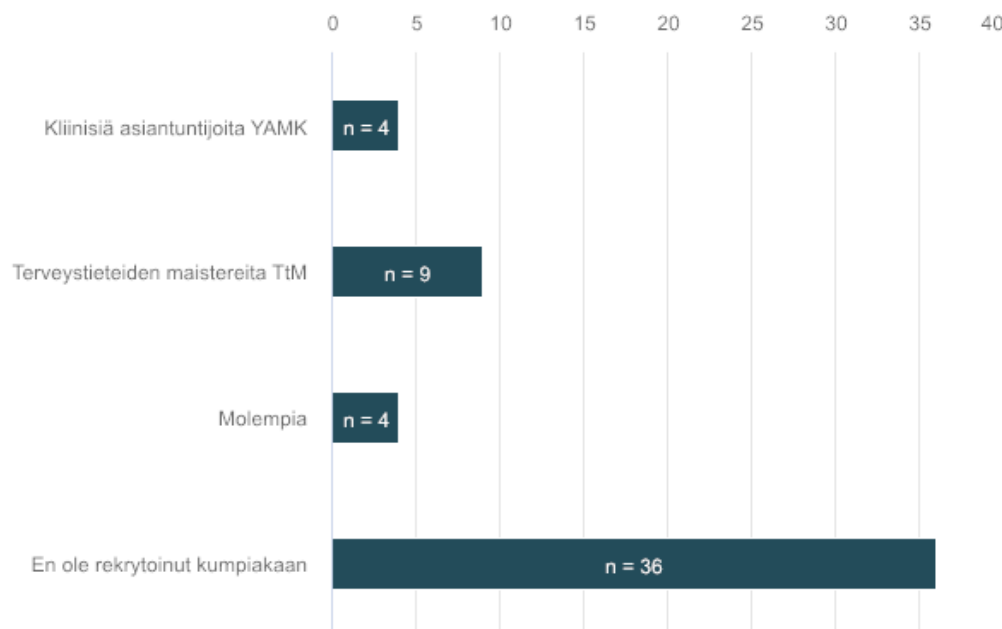
Kysymyksessä 8 kysyttiin, millaisissa tehtävissä kliiniset asiantuntijat (YAMK) työskentelivät vastaajien organisaatioissa. Vastausvaihtoehtoja oli mahdollisuus valita yksi tai useampi. Taulukosta 6 huomaa, että eniten kliiniset asiantuntijat (YAMK) työskentelivät projekteissa ja hankkeissa sekä kliinisen hoitotyön käytäntöjen kehittäjinä (n=26). Lähes joka kolmannen vastaajan organisaatiossa kliininen asiantuntija (YAMK) oli työyhteisön kehittäjä (n=16) ja joka neljännen vastaajan (n=13) organisaatiossa esimies, itsenäisen vastaanoton pitäjä tai muutos- ja kehittämisprojektien käynnistäjä. Vastauksista käy ilmi, että kliininen asiantuntija (YAMK) työskenteli organisaatioissa hyvin monissa eri rooleissa. Yksittäisiä avoimia vastauksia olivat kliinisen hoitotyön asiantuntija, fysioterapian asiantuntija, laativastaava, opiskelijavastaava ja magneettisairaala-hankkeessa työskentelevä.

Taulukko 6. Kliinisen asiantuntijan (YAMK) tehtäväkuvat vastaajien organisaatioissa (n=53; vastaajaa on voinut valita usean vaihtoehdon)

	n
Johtaja	1
Esimies	13
Projektit tai hankkeet	26
Oman työnsä kehittäjä innostuneisuutta osoittamalla	12
Työyhteisön kehittäjä	16
Konsultoivana hoitaja	9
Moniammatillisen verkoston johtaja	2
Osastonhoitaja	8
Apulaisosastonhoitaja	12
Kliinisten hoitotyön käytäntöjen kehittäjä	26
Kehitysjohtaja	2
Itsenäisen vastaanoton pitäjä	13
Digitaalisten palveluiden kehittäjä	7
Muutos- ja kehittämisprojektien käynnistäjä	13
Ammattiryhmien kouluttaja	11
Terveystieteen edistäjä	7
Henkilöstöpäällikkö	
Opetushoitaja	6
Sairaalasuunnittelija	
Kenttäjohtaja	
Perehdytyskoordinaattori	4
Asiakasvastaava	
Asiantuntijasairaanhoitaja	11
Jokin muu, mikä?	7
En osaa sanoa	7

Kysymyksessä 9 selvitettiin, olivatko vastaajat rekrytoineet kliinisen asiantuntijan tehtäviin kliinisiä asiantuntijoita (YAMK), terveystieteiden maistereita, molempia vai ei ollut rekrytoinut ollenkaan. Vastaajista peräti kaksi kolmesta (n=36) ei ollut rekrytoinut kliinisen asiantuntijan tehtäviin kliinisiä asiantuntijoita (YAMK) tai terveystieteiden maistereita. Vastaajista yhdeksän oli rekrytoinut

terveystieteiden maistereita ja neljä kliinisiä asiantuntijoita (YAMK). Näitä molempia oli rekrytoinut neljä vastaajaa. Kuvassa 15 on esitetty vastaajien rekrytointi kliinisen asiantuntijan tehtäviin.

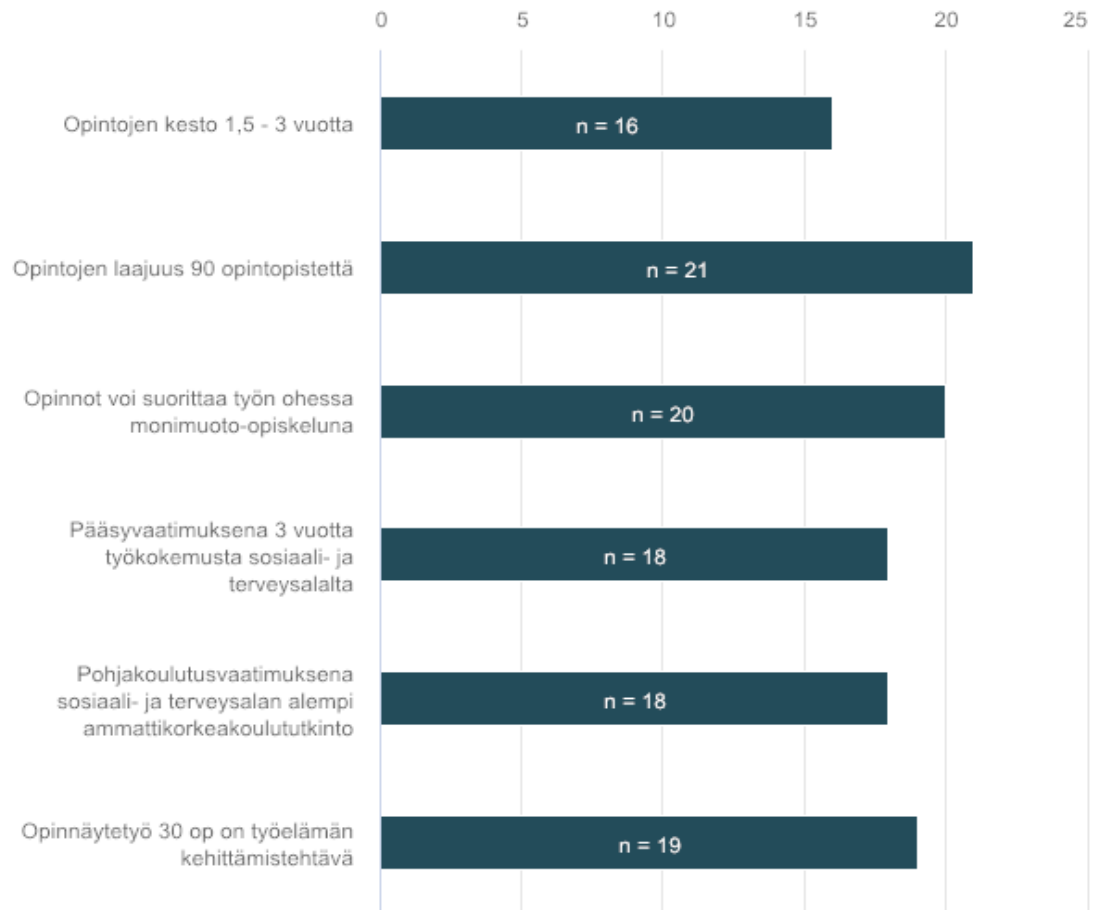

Kuva 15. Vastaajien rekrytointi kliinisen asiantuntijan tehtäviin (n=53)

10.2 Vastaajien tietämys kliininen asiantuntija (YAMK) -koulutuksesta

Kysymyksessä 10 selvitettiin, tuntevatko vastaajat kliininen asiantuntija (YAMK) -koulutuksen. Vastaukset jakaantuivat hyvin tasaisesti, sillä puolet vastaajista (n=21) tunsivat koulutuksen ja puolelle vastaajista (n=20) koulutus oli tuntematon. Niiltä, jotka tunsivat koulutuksen, kysyttiin vielä tarkemmin, mitä he tietävät koulutuksesta. Kaikki heistä (n=21) tiesivät opintojen laajuuden olevan 90 opintopistettä. Lähes kaikki (n=20) tiesivät, että opinnot voi suorittaa työn ohessa monimuoto-opintoina. Vastaajista 16, joille koulutus oli tuttua, eivät tieneet opintojen kestävän 1,5 - 3 vuotta. Kuvassa 16 on esitetty niiden vastaajien tietämys koulutuksesta, joille koulutus oli tuttua.

Ristiintaulukoinnissa huomattiin, että kolmelle neljästä vastaajasta, jotka olivat rekrytoineet kliinisiä asiantuntijoita (YAMK) kliinisen asiantuntijan työhön, koulutus oli tuttua. Terveystieteiden maistereita rekrytoineiden vastaukset jakautuivat tasaisemmin, sillä puolelle (n=5) koulutus oli tuttua ja puolelle (n=4) ei.

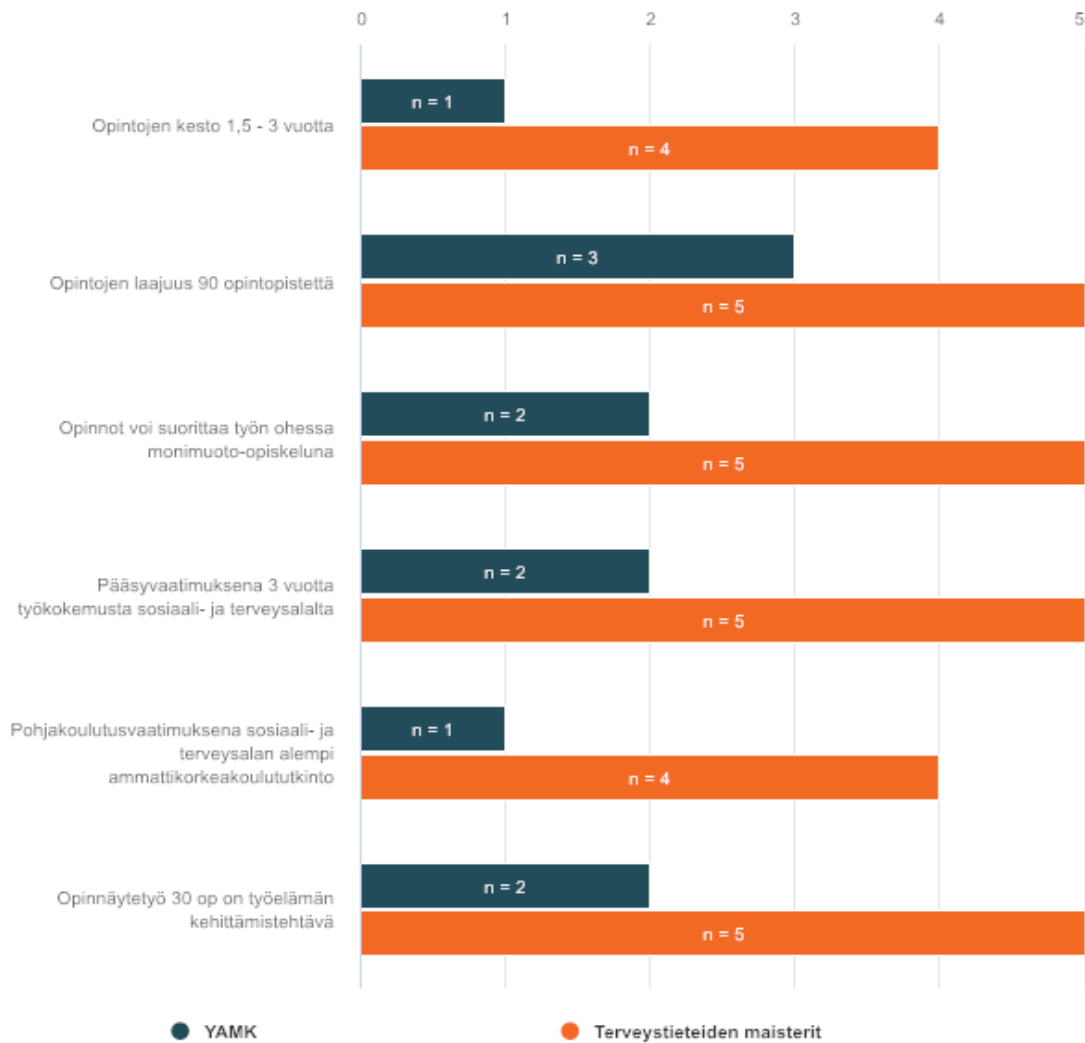
Kuva 16. Niiden vastaajien tietämys kliininen asiantuntija (YAMK) -tutkinnosta, jotka tunsivat koulutuksen (n=21)

Kysymyksessä 12 kysyttiin lisää niiltä 21 vastaajalta, jotka tunsivat kliininen asiantuntija (YAMK) -koulutuksen. Vastausvaihtoehdot olivat ”kyllä”, ”ei” ja ”en osaa sanoa”. Opintojen tavoitteet ja koulutuksen tuottama osaaminen olivat tutuinta 17 vastaajalle. Opintojen sisältö ja roolit työelämässä oli tuttua lähes yhtä monelle (n=16). Niille vastaajille, jotka tunsivat koulutuksen, vain yhdeksän (n=9) tiesi kliininen asiantuntija (YAMK) -koulutuksen samankaltaisuuksista verrattuna terveystieteiden maisterin koulutukseen. Saman verran vastaajia (n=9) tiesi tohtorintutkintoväylästä YAMK-tutkinnon suorittamisen jälkeen. Taulukossa 7 esitetään, mitä kliininen asiantuntija (YAMK) -tutkinnon tuntevat vastaajat tiesivät koulutuksesta.

Taulukko 7. Niiden vastaajien tietämys koulutuksesta, jotka tunsivat kliininen asiantuntija (YAMK) -tutkinnon (n=21)

	Kyllä (n)	Ei (n)	En osaa sa- noa (n)
Opintojen sisältö	16	2	3
Opintojen tavoitteet	17	3	1
Koulutuksen tuottama osaaminen	17	3	1
Työelämään sijoittuminen koulutuksen jälkeen	15	2	4
Roolit työelämässä	16	2	3
Kliininen asiantuntija YAMK tutkinnon erot suhteessa terveystieteiden maisterin (TtM) tutkintoon	15	3	3
Kliininen asiantuntija YAMK tutkinnon samanlaisuus suhteessa terveystieteiden maisterin (TtM) tutkintoon	9	6	6
Tohtoritutkintoväylä Kliininen asiantuntija YAMK tutkinnon suorittamisen jälkeen	9	8	4

Kuvassa 17 on esitetty, kuinka niiden vastaajien tietämys jakaantui, jotka olivat rekrytoineet ja joille koulutus oli tuttua. Huomattavaa oli, että vaikka kliinisiä asiantuntijoita (YAMK) rekrytoineille vastaajille koulutuksen piti olla tuttua, eivät he kuitenkaan tienneet riittävästi koulutuksesta. Terveystieteiden maistereita rekrytoineet tunsivat koulutuksen paremmin.

Kuva 17. Niiden vastaajien tietämys, jotka tunsivat kliininen asiantuntija (YAMK) -koulutuksen (n=8)

Kaikille kliinisiä asiantuntijoita (YAMK) rekrytoineille vastaajille (n=3) oli tuttua opintojen sisältö, tavoitteet, koulutuksen tuottama osaaminen, työelämään sijoittuminen koulutuksen jälkeen ja roolit työelämässä. Vähiten he tiesivät kliininen asiantuntija (YAMK) -tutkinnon eroista suhteessa terveystieteiden maisterin tutkintoon ja tohtoritutkintoväylästä YAMK-tutkinnon suorittamisen jälkeen. Terveystieteiden maistereita rekrytoivat vastaajat (n=5) tiesivät vähemmän kliinisen asiantuntijan (YAMK) -koulutuksesta. Liitteessä 6 on esitetty, mitä vastaajat, joille kliininen asiantuntija (YAMK) -tutkinto on tuttu, tietävät koulutuksesta.

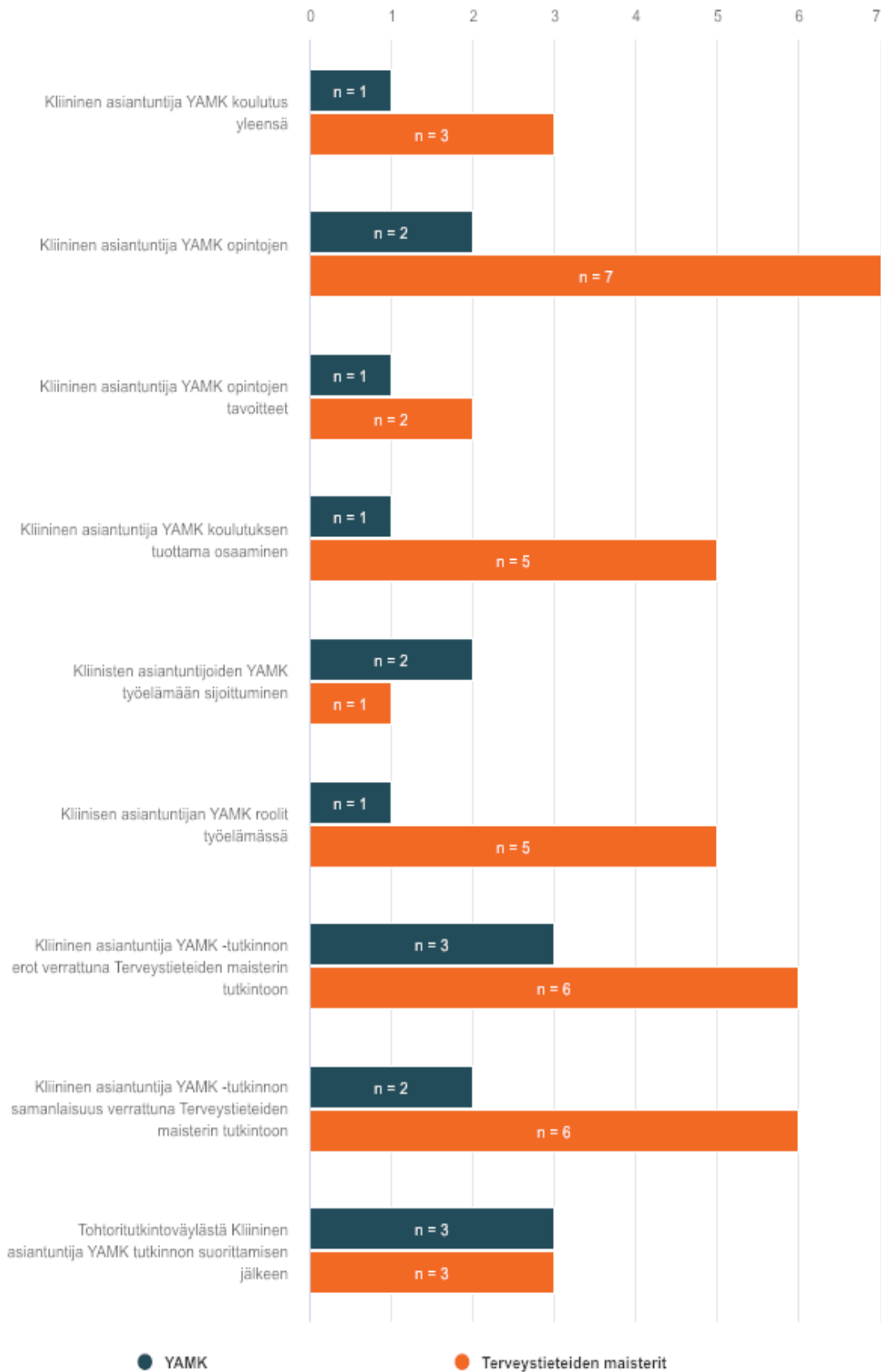
10.3 Vastaajien koulutuksesta kaipaama tieto

Kysymyksessä 13 vastaajilta tiedusteltiin, millaista tietoa he tarvitsevat, mikäli kliininen asiantuntija (YAMK) -koulutus ei ole heille tuttua (kuva 18). Puolet vastaajista (n=21) kaipasi tietoa kliininen asiantuntija (YAMK) -tutkinnon eroista verrattuna terveystieteiden maisterin tutkintoon. Lähes yhtä moni (n=19) vastaaja koki tarvitsevansa tietoa kliininen asiantuntija (YAMK) -opintojen sisällöstä ja koulutuksen tuottamasta osaamisesta.

Kuva 18. Vastaajien tarvitsema tieto kliininen asiantuntija (YAMK) -koulutuksesta (n=41)

Kuvassa 19 on kuvattu, mitä eroa terveystieteiden maistereita rekrytoineiden ja klinisiä asiantuntijoita (YAMK) rekrytoineiden vastaajien tarvitsemassa tiedossa koulutuksesta oli. Terveystieteiden maistereita rekrytoivat vastaajat kaipaivat enemmän tietoa kliininen asiantuntija (YAMK) -opintojen sisällöstä (n=7), koulutuksen tuottamasta osaamisesta (n=5) ja klinisen asiantuntijan (YAMK) rooleista työelämässä (n=5). Vastaavasti klinisiä asiantuntijoita (YAMK) rekrytoivat vastaajat (n=3) kaipaivat lisää tietoa näiden kahden tutkinnon eroista ja tohtoritutkintoväylästä ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon suorittamisen jälkeen.

Kuva 19. Erot kliinisiä asiantuntijoita (YAMK) ja terveystieteiden maistereita rekrytoivien välillä heidän kaipaamastaan tiedosta kliininen asiantuntija (YAMK) -koulutuksesta (n=13)

10.4 Vastaajien mielipide opintojen sisältöjen tärkeydestä

Kysymyksessä 14 vastaajilta kysyttiin, kuinka tärkeinä he pitivät kliininen asiantuntija (YAMK) -opintojen sisältöjä. Lähes kaikki vastaajat (n=40) arvioivat näyttöön perustuvan toiminnan ja sen edistämisen, tutkimus- ja kehittämismenetelmät sekä digitaalisuus sosiaali- ja terveysalalla tärkeäksi. Prosessi, laatu ja turvallisuus sosiaali- ja terveysalalla arvioitiin myös tärkeäksi lähes kaikkien (n=39) vastaajien mielestä. Asiantuntijuus kliinisessä hoitotyössä -opintoja pitivät tärkeinä lähes yhtä moni (n=38) vastaaja. Vähemmän tärkeitä oli vastaajista 11 mielestä yrittäjyys -opinnot, jossa vastaukset jakaantuivat tasaisesti vastausvaihtoehtojen kesken. Myös potilaan kliininen tutkiminen -opinnot olivat vähemmän tärkeitä yhtä monelle (n=11) vastaajalle. Avoimissa vastauksissa kuvattiin tärkeimmiksi opintojen sisällöiksi yhteistyötaidot ja -osaaminen, projekti- ja hanketyö (n=2), verkostoituminen, työelämän taidot, aseptiikka, hygieniä, toiminta arjen hoitotyössä, hoitotyön kehittäminen (n=2), yhteiskuntaoppi ja ihmisten kohtaaminen. Taulukossa 8 on esitetty kliininen asiantuntija (YAMK) -opintojen sisältöjen tärkeys vastaajien mielestä.

Taulukko 8. Kliininen asiantuntija (YAMK) -opintojen sisältöjen tärkeys vastaajien mielestä (1=ei lainkaan tärkeä, 5= erittäin tärkeä) (n=41)

	1 (n)	2 (n)	3 (n)	4 (n)	5 (n)	Yhteensä
Tutkimus- ja kehittämismenetelmät		1		23	17	41
Asiantuntijuus kliinisessä hoitotyössä			3	11	27	41
Potilaan kliininen tutkiminen	2	9	11	10	9	41
Potilasohjaus		3	11	10	17	41
Lääkehoito ja farmakologia	1	7	10	16	7	41
Näyttöön perustuva toiminta ja sen edistäminen			1	7	33	41
Suomalaiset kansansairaudet		7	13	9	12	41
Johtaminen	3	3	10	17	8	41
Yrittäjyys	4	7	15	11	4	41
Prosessi, laatu ja turvallisuus sos.- ja terveysalalla		1	1	10	29	41
Digitaalisuus sosiaali- ja terveysalalla		1		16	24	41

Vertaillen kliinisiä asiantuntijoita (YAMK) rekrytoivia vastaajia terveystieteiden maistereita rekrytoiviin vastaajiin kliininen asiantuntija (YAMK) -opintojen sisältöjen tärkeydestä huomattiin eroja (liite 7). Potilaan kliininen tutkiminen -

opinnot koki tärkeänä kaikki (n=4) klinisiä asiantuntijoita (YAMK) rekrytoivat vastaajat. Terveystieteiden maistereita rekrytoivista vastaajista kolmen (n=3) mielestä opintojakso oli tärkeä, mutta kahden (n=2) mielestä ei tärkeä. Neljä vastaajaa ei osannut sanoa, oliko opintojakso tärkeä vai ei. Toinen ero oli lääkehoito ja farmakologia -opintojaksossa, jonka kokivat tärkeäksi klinisiä asiantuntijoita rekrytoivista vastaajista kaikki neljä. Terveystieteiden maistereita rekrytoivista vastaajista vain kaksi koki, ettei opintojakso ollut tärkeä, ja neljän mielestä opintojakso oli tärkeä.

10.5 Vastaajien mielipide koulutuksesta ja sen tarjoamasta osaamisesta

Kysymyksessä 15 vastaajat arvioivat asteikolla 1 - 5 mitä mieltä he olivat klininen asiantuntija (YAMK) -koulutuksesta ja osaamisesta. Liitteessä 8 on esitetty klinisiä asiantuntijoita (YAMK) ja terveystieteiden maistereita rekrytoivien mielipiteet klininen asiantuntija (YAMK) -koulutuksesta ja osaamisesta.

Vastaajista vain 12 mielestä klininen asiantuntija (YAMK) -tutkinto tarjoaa saman kelpoisuuden julkisiin toimiin kuin yliopiston terveystieteiden maisterin tutkinto. Eroa oli klinisiä asiantuntijoita (YAMK) ja terveystieteiden maistereita rekrytoivien vastaajien välillä. Yli puolet (n=5) terveystieteiden maistereita rekrytoivista oli sitä mieltä, että tutkinnot eivät tarjoa samaa kelpoisuutta, mutta klinisiä asiantuntijoita rekrytoivista tätä mieltä oli vain yksi vastaaja.

Lähes kaikki vastaajat (n=39) olivat yksimielisiä siitä, että klininen asiantuntija (YAMK) osaa hyödyntää verkostoja. Melkein kaikki vastaajat (n=37) olivat samaa mieltä myös siitä, että klininen asiantuntija (YAMK) kykenee työskentelemään moniammatillisissa tiimeissä asiantuntijana ja omaa valmiudet toteuttaa eettisesti korkeatasoista hoitotyötä.

Vain puolet vastaajista (n=20) oli samaa mieltä siitä, että klininen asiantuntija (YAMK) kykenee johtamaan ihmisiä esimiehenä toimien. Klinisiä asiantuntijoita (YAMK) rekrytoivista vastaajista kolme oli samaa mieltä. Terveystieteiden maistereita klinisen asiantuntijan työhön rekrytoivista vastaajien vastaukset jakaantuivat tasaisemmin; neljä ei ollut samaa eikä eri mieltä, samaa mieltä oli vain kaksi ja eri mieltä kolme vastaajaa. Vastaajista 29 oli enemmän sitä mieltä, että klininen asiantuntija (YAMK) kykenee johtamaan asioita, kuten

neuvotteluja ja kokouksia. Kaikki (n=4) klinisiä asiantuntijoita (YAMK) rekrytoivaa vastaajaa olivat samaa mieltä, mutta terveystieteiden maistereita rekrytoivista vain puolet (n=5).

Vastaajat eivät myöskään olleet vakuuttuneita kansainvälisestä osaamisesta, sillä vain puolet (n=21) oli sitä mieltä, että klininen asiantuntija (YAMK) omaa valmiuksia kansainväliseen työskentelyyn ja asiantuntijaviestintään. Lähes kolme neljästä vastaajasta (n=32) oli sitä mieltä, että klininen asiantuntija (YAMK) osaa asiantuntijaviestinnän suomeksi.

Suurin osa vastaajista (n=36) oli myös samaa mieltä, että klininen asiantuntija (YAMK) kykenee elinikäiseen oppimiseen (n=36) sekä osaa hyödyntää teknologiaa ja digitaalisuutta työssään (n=35). Kaikki yhdeksän terveystieteiden maistereita klinisen asiantuntijan työhön rekrytoivista vastaajasta olivat samaa mieltä siitä, että klininen asiantuntija (YAMK) osaa hyödyntää digitaalisuutta työssään. Klinisiä asiantuntijoita (YAMK) rekrytoivista vastaajista samaa mieltä oli vain puolet (n=2). (Liite 9.)

Suurin osa vastaajista sitä mieltä, että klininen asiantuntija (YAMK) osaa hankkia (n=34), arvioida (n=33) ja soveltaa (n=34) näyttöön perustuvaa tietoa klinisessä hoitotyössä. Suurin osa vastaajista oli yhtä mieltä, että klininen asiantuntija (YAMK) kykenee kriittiseen tiedon hankintaan (n=36) ja käsittelyyn (n=35). Vastaajista 34 oli samaa mieltä, että klinisellä asiantuntijalla (YAMK) on valmiudet hoitotyön arvo-osaamiseen. Vastaajista suurin osa (n=33) oli myös sitä mieltä, että klininen asiantuntija (YAMK) osaa tehdä itsenäisiä päätöksiä klinisessä hoitotyössä.

Vastaajista kolme neljästä (n=31) oli samaa mieltä, että klininen asiantuntija (YAMK) pystyy työskentelemään itsenäisesti vaativissa hoitotyön asiantuntijatehtävissä terveydenhuoltoalalla. Samaa mieltä olivat myös kaikki (n=4) klinisiä asiantuntijoita (YAMK) rekrytoivista, mutta terveystieteiden maistereita klinisen asiantuntijan työhön rekrytoivista vain noin puolet (n=5). Samanlaisia eroja mielipiteissä oli myös kysyttäessä klinisen asiantuntijan kykyä ratkaista vaativia potilashoidon ongelmia klinisessä hoitotyössä.

Vastaaajista lähes kolme neljästä ($n=30$) oli samaa mieltä, että kliininen asiantuntija (YAMK) -tutkinto on käytännönläheisempi kuin yliopiston terveystieteiden maisterin -tutkinto. Vain hieman yli puolet vastaaajista ($n=23$) oli samaa mieltä, että kliininen asiantuntija (YAMK) -tutkinto on työelämälähtöisempi kuin terveystieteiden maisterin -tutkinto. Kliinisiä asiantuntijoita (YAMK) rekrytoivista vastaaajista kolme ($n=3$) oli samaa mieltä, mutta terveystieteiden maistereita kliinisen asiantuntijan työhön rekrytoivista vain neljä ($n=4$).

Kysyttäessä vastaajien mielipidettä kliinisen asiantuntijan (YAMK) teoreettisesta ja kliinisestä oman alan osaamisesta, oli suurin osa samaa mieltä, että kliininen asiantuntija (YAMK) osaa syvällisen oman alan kliinisen ($n=32$) ja teoreettisen osaamisen ($n=33$). Lähes saman verran vastaaajia ($n=32$) oli samaa mieltä, että kliininen asiantuntija (YAMK) pystyy kriittisesti arvioimaan tietoa. Kaikki ($n=4$) kliinisiä asiantuntijoita (YAMK) rekrytoivista vastaaajista olivat samaa mieltä, että kliininen asiantuntija (YAMK) kykenee kriittiseen tiedon tuottamiseen, mutta terveystieteiden maistereita rekrytoivista samaa mieltä oli vain puolet ($n=5$) vastaaajista.

10.6 Vastaaajien mielipide roolien tärkeydestä

Kysymyksessä 16 vastaaajia pyydettiin arvioimaan, kuinka tärkeitä kliinisen asiantuntijan (YAMK) roolit ovat heidän mielestään. Kaikkien vastaaajien mielestä tärkeitä tehtäviä olivat hoitotyön palveluiden ja käytäntöjen kehittäminen, hoitotyön kehittämisen käynnistäminen, hoitohenkilökunnan osaamisen tukeminen ja näyttöön perustuvan toiminnan tukeminen. Lähes kaikkien vastaaajien ($n=40$) mielestä moniammatillinen yhteistyö, hoitotyön laadun varmistaminen ja näyttöön perustuvan toiminnan jalkauttaminen olivat tärkeitä tehtäviä kliinille asiantuntijalle (YAMK). Vähiten tärkeimpiä tehtäviä olivat rajattu lääkkeenmääräämisoikeus ($n=12$), vaativissa potilashoidon tehtävissä työskentely ($n=7$) ja ihmisten johtaminen esimiestyössä ($n=6$). Taulukossa 9 esitetään vastaaajien mielipide kliinisen asiantuntijan (YAMK) tehtävien tärkeydestä.

Taulukko 9. Kliinisen asiantuntijan (YAMK) tehtävien tärkeys vastaajien mielestä, 1= ei lainkaan tärkeä, 5= erittäin tärkeä (n=41)

	1 (n)	2 (n)	3 (n)	4 (n)	5 (n)	Yhteensä
Hoitotyön tutkimus		2	9	11	19	41
Hoitotyön kehittäminen			1	12	28	41
Moniammatillinen yhteistyö esimerkiksi lääkäreiden, hoitotyön johdon tai oppilaitosten kanssa			1	18	22	41
Oman erityisalueen kehittämistoiminnan koordinointi		1	2	15	23	41
Rajattu lääkkeenmääräämis-oikeus	4	8	18	8	3	41
Kliininen potilastyö käsittäen potilaan kokonaisvaltaisen hoitamisen	1	4	9	16	11	41
Henkilökunnan konsultointi			4	22	15	41
Eettinen päätöksenteko potilashoidossa		1	4	17	19	41
Potilaiden ja omaisten opetus ja ohjaus	1	2	7	14	17	41
Ihmisten johtaminen esimiestyössä	1	5	16	10	9	41
Tapaus- ja tilannejohtaminen esimerkiksi hoitotyön käytäntöjen kehittämisessä		3	5	18	15	41
Hoitohenkilökunnan kouluttaminen			2	16	23	41
Hoitotyön käytäntöjen ja palveluiden kehittäminen				16	25	41
Organisaation strategian tukeminen		1	1	14	25	41
Epäkohtiin puuttuminen hoitotyössä		1	2	15	23	41
Hoitohenkilökunnan osaamisen tukeminen				17	24	41
Hoitotyön laadun varmistaminen			1	14	26	41
Näyttöön perustuvan toiminnan tukeminen				13	28	41
Näyttöön perustuvan toiminnan jalkauttaminen			1	13	27	41
Vaativissa potilashoidon tehtävissä työskentely	2	5	5	16	13	41
Hoitotyön kehittämisen käynnistäminen				18	23	41
Hoitotyön kehittämisen koordinointi		1	1	18	21	41

Vertaillen kliinisiä asiantuntijoita (YAMK) rekrytoivia ja terveystieteiden maistereita rekrytoivia vastaajia kliinisen asiantuntijan (YAMK) tehtävien tärkeydestä ei ollut huomattavia eroja (liite 10).

10.7 Vastaajien mielipiteet piirteistä, ominaisuuksista ja taidoista

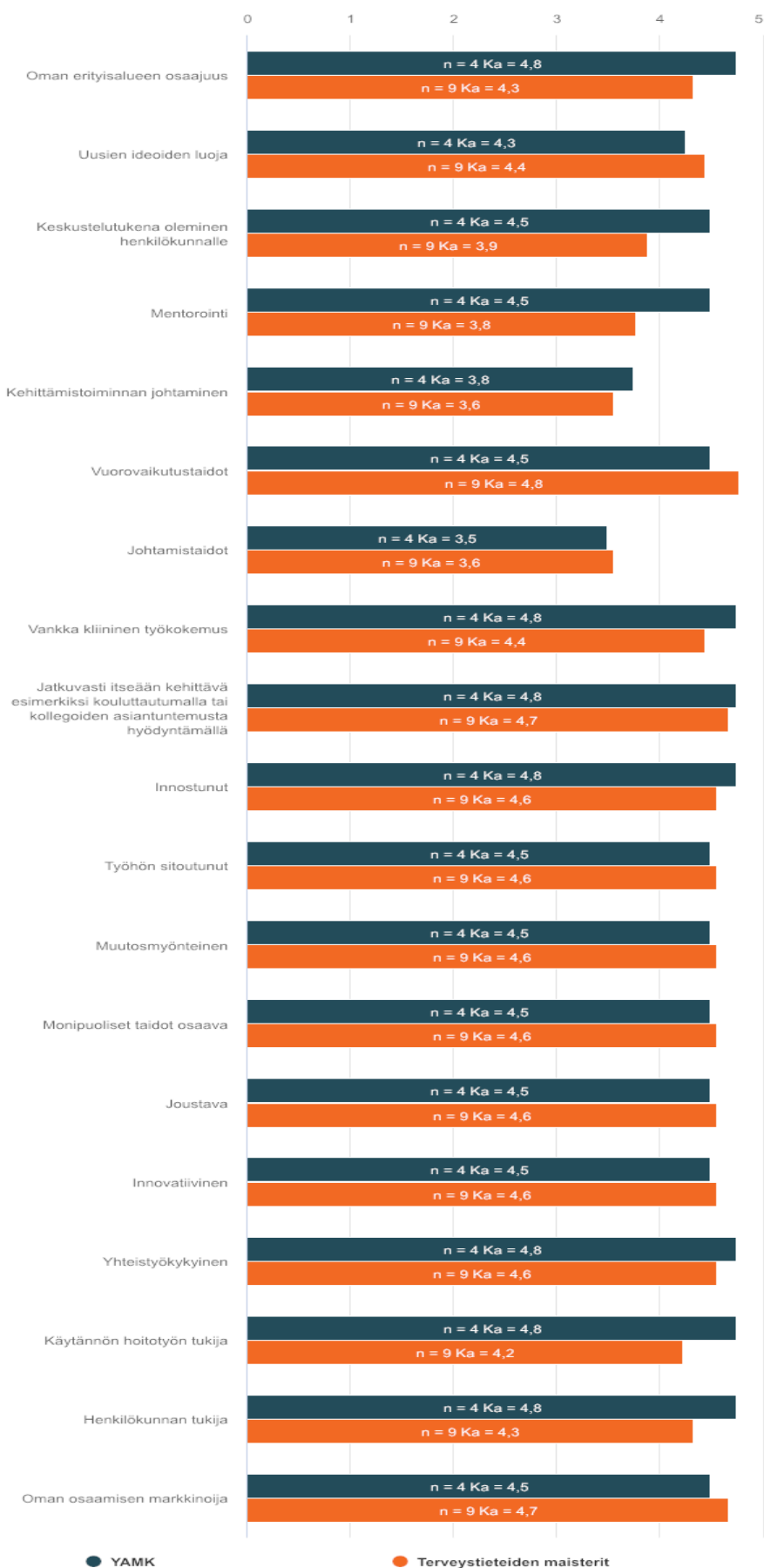
Kysymyksessä 17 vastaajilta kysyttiin kliinisen asiantuntijan (YAMK) piirteistä, ominaisuuksista ja taidoista. Tärkeimpiä ominaisuuksia kaikkien vastaajien (n=41) mielestä olivat vuorovaikutustaidot ja jatkuvasti itsensä kehittäminen.

Innostuneisuus, työhön sitoutuneisuus, muutosmyönteisyys, joustavuus ja yhteistyökyvyt olivat merkittäviä piirteitä lähes kaikkien vastaajien (n=40) mielestä. Vähiten tärkeäksi ominaisuudeksi vastaajat kokivat johtamistaidot (n=4). Taulukossa 10 esitetään klinisen asiantuntijan (YAMK) piirteiden, ominaisuuksien ja taitojen tärkeys vastaajien mielestä.

Taulukko 10. Kliinisen asiantuntijan YAMK piirteiden, ominaisuuksien ja taitojen tärkeys vastaajien mielestä (1= ei lainkaan tärkeä, 5= erittäin tärkeä) (n=41)

	1 (n)	2 (n)	3 (n)	4 (n)	5 (n)	Yhteensä
Oman erityisalueen osaaja			6	9	26	41
Uusien ideoiden luoja			3	14	24	41
Keskustelutukena oleminen henkilökunnalle			8	20	13	41
Mentorointi		2	7	19	13	41
Kehittämistoiminnan johtaminen		2	10	13	16	41
Vuorovaikutustaidot				9	32	41
Johtamistaidot	1	3	13	15	9	41
Vankka klininen työkokemus		1	4	9	27	41
Jatkuvasti itseään kehittävä esimerkiksi kouluttautumalla tai kollegoiden asiantuntemusta hyödyntämällä				12	29	41
Innostunut			1	9	31	41
Työhön sitoutunut			1	9	31	41
Muutosmyönteinen			1	11	29	41
Monipuoliset taidot osaava			2	13	26	41
Joustava			1	14	26	41
Innovatiivinen			2	10	29	41
Yhteistyökykyinen			1	7	33	41
Käytännön hoitotyön tukija		1	2	8	30	41
Henkilökunnan tukija			6	13	22	41
Oman osaamisen markkinoija	1		3	15	22	41

Kuvassa 20 on esitetty, kuinka eroavat klinisiä asiantuntijoita (YAMK) ja terveystieteiden maistereita rekrytoivien vastaajien mielestä klinisen asiantuntijan (YAMK) ominaisuuksien, taitojen ja piirteiden tärkeys. Suurin ero oli mentoroinnissa, joka oli klinisiä asiantuntijoita (YAMK) rekrytoivien mielestä tärkeämpi taito kuin terveystieteiden maistereita rekrytoivien vastaajien mielestä.

Kuva 20. Kliinisen asiantuntijan (YAMK) piirteiden, ominaisuuksien ja taitojen tärkeyden erot terveystieteiden maistereita rekrytoivien ja klinisiä asiantuntijoita (YAMK) rekrytoivien vastaajien mielestä (n=13)

10.8 Vastaajien mielipiteitä kliininen asiantuntija (YAMK) ja terveystieteiden maisteri -tutkinnoista

Kysymyksessä 18 vastaajilta kysyttiin, koskivatko väitteet kliinistä asiantuntijaa (YAMK), terveystieteiden maisteria, molempia vai en osaa sanoa. Vastaajilla oli mahdollisuus valita yksi tai useampi vaihtoehto. Hyvin monesta vastauksesta (n=16) kävi ilmi, ettei osattu sanoa, sisältyikö 45 opintopisteen rajattu lääkkeenmäääämis-oikeus kliinisen asiantuntijan (YAMK) vai terveystieteiden maisterin tutkintoon. Se miellettiin kuitenkin useammin kliinisen asiantuntijan (YAMK) tutkintoon (n=24) kuin terveystieteiden maisterin tutkintoon (n=2). Vastaajat eivät myöskään tienneet, kumpaan tutkintoon liittyi väite ”tutkinto vastaa osaamistasoa EQF 7”, sillä lähes kolme neljäsosaa vastauksista (n=32) oli ”en osaa sanoa”. Myös näiden kahden tutkinnon roolien selkeys (n=21) ja tunnettuus (n=19) työelämässä oli epäselvää monille vastaajille. Tutkintojen kiinnostavuuteen liittyvään väitteeseen ei osattu yhdistää kumpakaan tutkintoa. Myös väite ”tutkintoa on markkinoitu minulle” oli epäselvää viidenneksessä vastauksista (n=19).

Kliininen asiantuntija (YAMK) -tutkinto oli vastaajista kaksi kolmanneksen (n=28) mielestä huonommin tunnettu Suomessa kuin terveystieteiden maisteri -tutkinto. Vastaajista lähes kaikkien (n=35) mielestä kliininen asiantuntija (YAMK) -koulutus syventää käytännön osaamista, mutta terveystieteiden maisterin tutkinto vain yhdeksän vastaajan mielestä. Potilaan tutkiminen miellettiin myös useammin kliinisen asiantuntijan (YAMK) (n=29) kuin terveystieteiden maisterin (n=7) työhön.

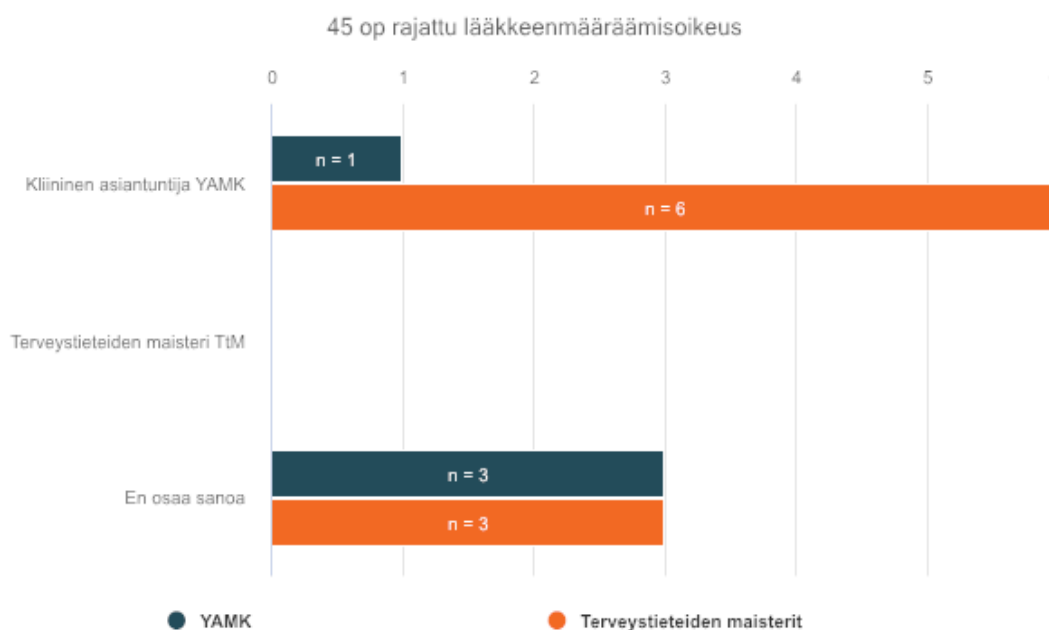
Enemmistö (n=35) vastasi, että terveystieteiden maisterin tutkinnon suorittanut pystyy itsenäiseen työskentelyyn sosiaali- ja terveysalan johtamistehtävissä, mutta kliininen asiantuntija (YAMK) vähemmistön (n=11) mielestä. Lähes kaikkien vastaajien mielestä tutkimustyö liittyi enemmän terveystieteiden maisterin (n=38) kuin kliinisen asiantuntijan (YAMK) (n=16) rooliin. Taulukossa 11 on esitetty, kumpaan tutkintoon väittämät kuuluivat vastaajien mielestä.

Taulukko 11. Vastaajien mielipide, kumpaan tutkintoon väittämät kuuluvat (n=41); vastaaja on voinut valita useamman vaihtoehdon. YAMK= Kliininen asiantuntija (YAMK); TtM= Terveystieteiden maisteri

	YAMK (n)	TtM (n)	En osaa sanoa (n)	Yht. (n)
45 op rajattu lääkkeenmääräämisoikeus	24	2	16	42
Pystyy hoitamaan potilasta kokonaisvaltaisesti	37	13	3	53
Pystyy jalkauttamaan näyttöön perustuvia yhtenäisiä toimintatapoja hoitotyöhön	31	31	2	64
Koulutus syventää käytännön osaamista	35	9	5	49
Koulutus antaa valmiuksia kehittämistehtäviin työelämässä	30	36	2	68
Koulutus antaa valmiuksia asiantuntijatehtäviin työelämässä	32	33	2	67
Roolit työelämässä ovat selkeitä	13	17	21	51
Roolit tunnetaan työelämässä	10	21	19	50
Osaaminen tunnustetaan työelämässä	15	27	10	52
Tutkinto tunnetaan huonosti Suomessa	28	1	12	41
Tutkinto vastaa osaamistasoa EQF 7	8	4	32	44
Yhteistyö työelämän kanssa on tärkeää, kun kehitetään kyseistä koulutusta	37	23	2	62
Suurin hyöty kyseisen tutkinnon suorittamisen jälkeen on työpaikkakohtaisen osaamisen lisääntyminen	32	16	7	55
Tutkinto on kilpailukykyinen	18	35	3	56
Tutkinto on laadukas	23	34	5	62
Tutkinto kiinnostaa minua	13	17	20	50
Tutkintoa on markkinoitu minulle	14	16	19	49
Itsenäinen työskentely sosiaali- ja terveysalan johtamistehtävissä	11	35	5	51
Itsenäinen työskentely sosiaali- ja terveysalan asiantuntijatehtävissä	28	31	3	62
Terveyden edistämistyö	32	27	4	63
Itsenäinen kliininen hoitotyö edistyneellä tasolla	34	12	4	50
Eettinen päätöksenteko potilashoidossa	32	26	6	64
Opettaminen	23	36	3	62
Ohjaaminen	36	25	2	63
Konsultointi	30	28	5	63
Tutkimus	16	38	2	56
Kehittäminen	35	36	2	73
Kouluttaminen	30	36	2	68
Yhteistyö	35	35	4	74
Potilaan tutkiminen	29	7	11	47
Potilaan hoidon tarpeen arviointi	29	8	11	48

Oireenmukaisen hoidon aloittaminen ja seuranta akuuteissa ja kroonisissa terveysongelmissa	29	8	11	48
Hoitotyön laadun varmistaminen	32	35	2	69
Hoitotyön laadun kehittäminen	30	36	2	68
Laaja-alainen työ organisaation strategisen työn tukemiseksi	19	38	2	59
Opetuksen kehittäminen	21	34	3	58
Tutkimuksen kehittäminen	18	37	2	57

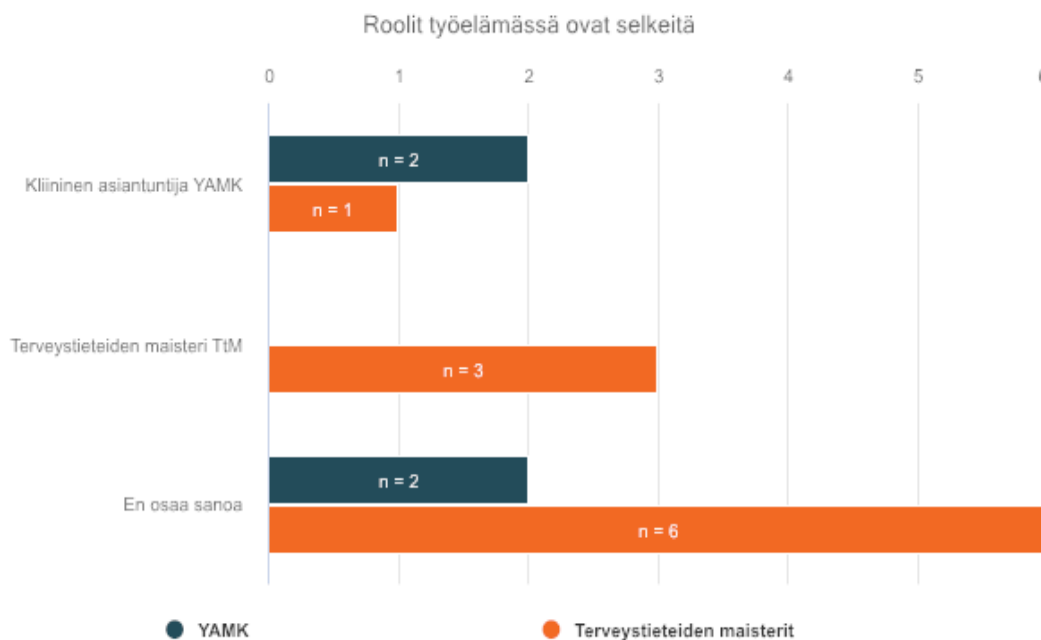
Kuvassa 21 esitetään, mitä eroa oli klinisiä asiantuntijoita (YAMK) ja terveystieteiden maistereita klinisen asiantuntijan työhön rekrytoivissa vastaajissa liittyen klinisen asiantuntijan (YAMK) rajattuun lääkkeenmääräämisoikeuteen (n=13). Kolme klinisiä asiantuntijoita (YAMK) rekrytoivista ei osannut sanoa, kumpaan tutkintoon rajattu lääkkeenmääräämisoikeus liittyi. Terveystieteiden maistereita rekrytoivista vastaajista kuusi tiesi rajatun lääkkeenmääräämisoikeuden liittyvän klinisen asiantuntijan (YAMK) työnkuvaan.

Kuva 21. Klinisiä asiantuntijoita (YAMK) ja terveystieteiden maistereita rekrytoivien vastaajien tietämys, kumpaan tutkintoon väite 45 opintopisteen rajatusta lääkkeenmääräämisoikeudesta liittyi (n=13)

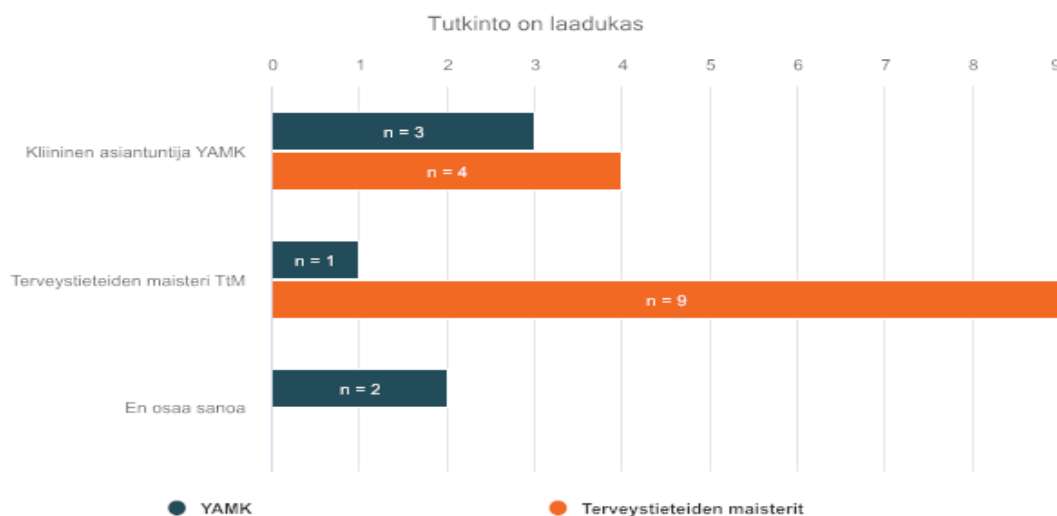
Kyseisiä tutkintoja koskevilla väitteillä kaksi kolmesta (n=28) vastaajan mielestä klininen asiantuntija (YAMK) -tutkinto tunnetaan huonosti Suomessa. Vastauksissa lähes kolme neljästä (n=32) oli vastattu, ettei tiedetä, vastaavatko tutkinnot osaamistasoa EQF 7.

Kuvassa 22 esitetään vastaajien mielipide, olivatko klinisen asiantuntijan YAMK ja terveystieteiden maisterin roolit työelämässä selkeitä. Jopa kahdeksan vastaajaa ei osannut sanoa mielipidettä roolien selkeyteen.

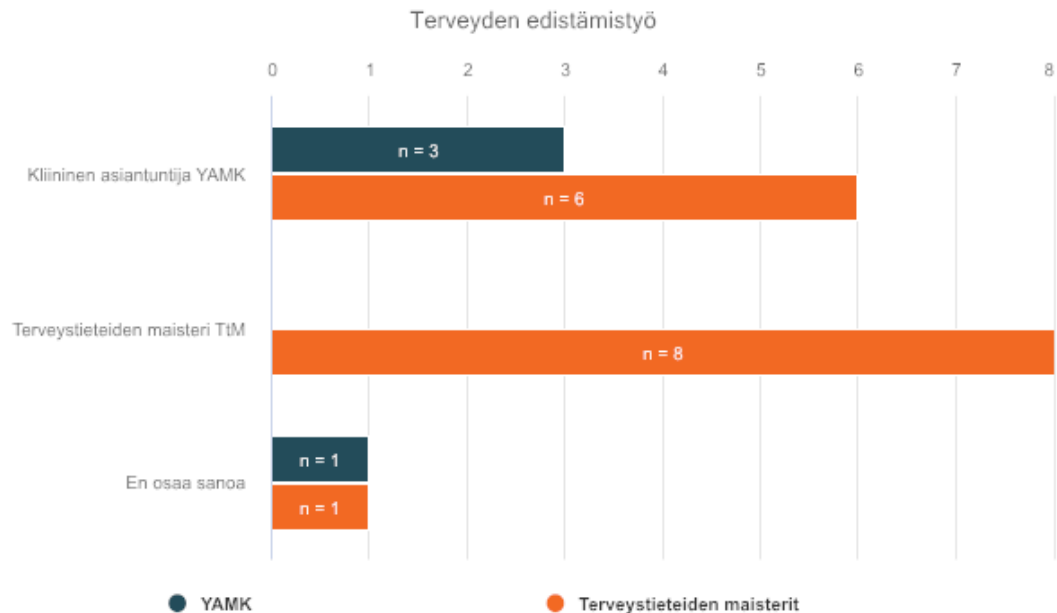
Kuva 22. Kliinisiä asiantuntijoita YAMK ja terveystieteiden maistereita rekrytoivien vastaajien mielipide, olivatko klinisen asiantuntijan YAMK ja terveystieteiden maisterin roolit työelämässä selkeitä (n=13); vastaaja on voinut valita useamman vaihtoehdon

Terveystieteiden maistereita rekrytoivista vastaajista kaikkien (n=9) mielestä terveystieteiden maisterin tutkinto on laadukas. Kliinisiä asiantuntijoita (YAMK) rekrytoivista vastaajista tätä mieltä oli vain yksi vastaaja (kuva 23).

Kuva 23. Kliinisiä asiantuntijoita (YAMK) rekrytoivien ja terveystieteiden maistereita rekrytoivien vastaajien mielipide tutkintojen laadukkuudesta (n=13); vastaaja on voinut valita useamman vaihtoehdon

Terveysten edistämistyö oli kahdeksan terveystieteiden maistereita rekrytoivan mielestä terveystieteiden maisterin tutkintoon kuuluvaa. Kenenkään kliinisiä asiantuntijoita (YAMK) rekrytoivan mielestä se ei liittynyt terveystieteiden maisterin tutkintoon. (Kuva 24.)

Kuva 24. Kliinisiä asiantuntijoita (YAMK) ja terveystieteiden maistereita rekrytoivien vastaajien mielipide, kumpaan tutkintoon terveyden edistämistyö liittyy (n=13); vastaaja on voinut valita useamman vaihtoehdon

Myös liitteessä 11 voi huomata samansuuntaisia eroja. Terveystieteiden maistereita rekrytoivien mielestä terveyden edistämistyö kuuluu molempiin tutkintoihin, mutta kliinisiä asiantuntijoita (YAMK) rekrytoivien mielestä vain kliininen asiantuntija (YAMK) -tutkintoon. Eroja on myös koskien väitettä ”tutkinto on laadukas”, sillä terveystieteiden maistereita rekrytoivista kaikki (n=9) pitävät maisterin tutkintoa laadukkaana, mutta kliinisiä asiantuntijoita rekrytoivista vain yksi.

10.9 Vastaajien toivoma yhteistyö Kliiniset asiantuntijat YAMK - KLIAS ry:n kanssa

Kysymyksessä 19 selvitettiin, millaista yhteistyötä vastaajat toivoivat Kliiniset asiantuntijat YAMK – KLIAS ry:n kanssa. Kysymyksessä oli mahdollista valita useampi vaihtoehto. Eniten vastaajat kaipaavat tietoa kliinisen asiantuntijan (YAMK) osaamisesta (n=26). Yli puolessa vastauksista (n=22) toivottiin kliinisten asiantuntijoiden (YAMK) työnkuvien selkeyttämistä. Lähes yhtä monessa

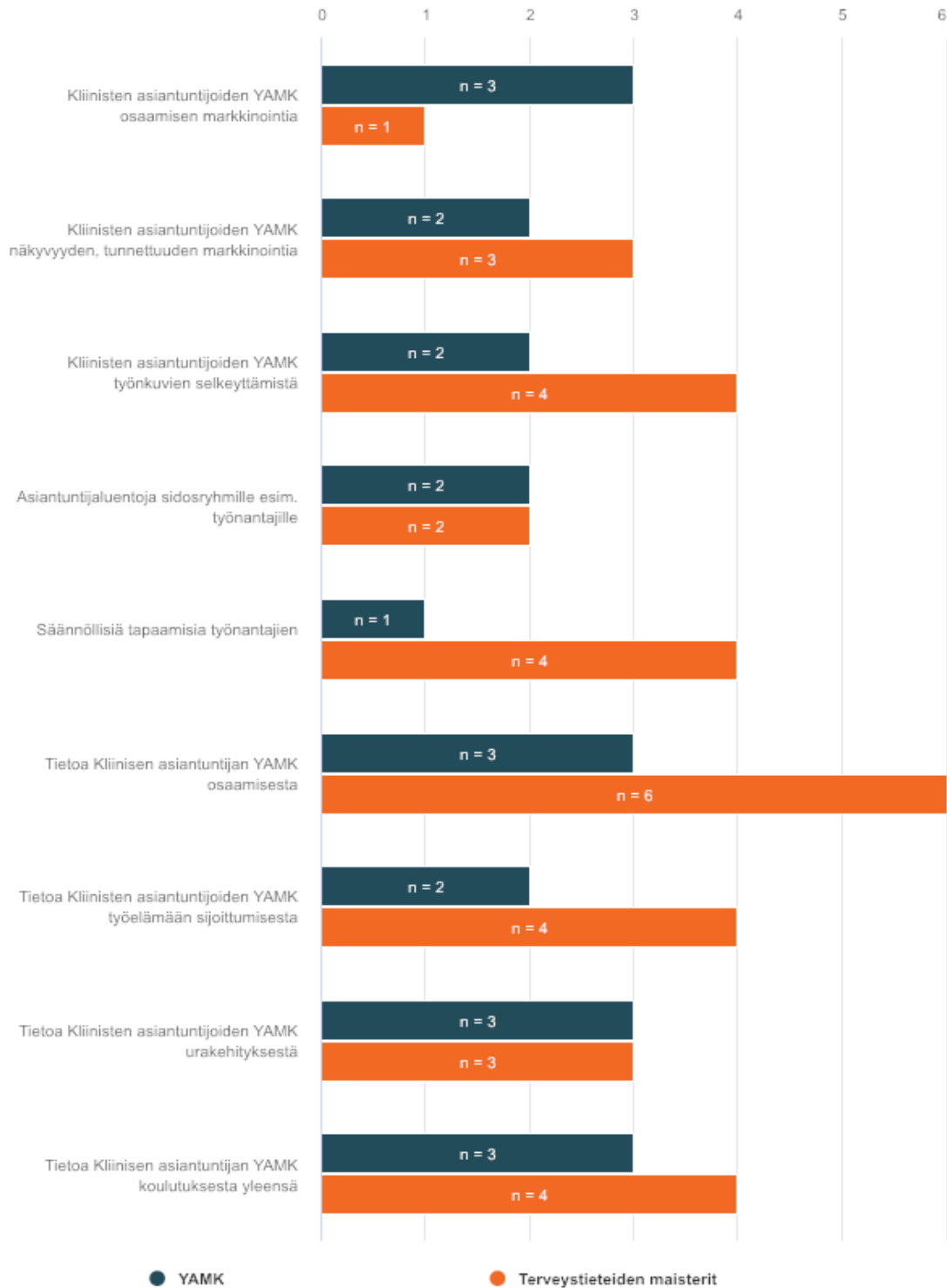
vastauksessa (n=20) toivottiin KLIAS ry:ltä klinisten asiantuntijoiden YAMK näkyvyyden ja tunnettuuden markkinointia, tietoa työelämään sijoittumisesta sekä tietoa klininen asiantuntija (YAMK) -koulutuksesta yleensä. Taulukossa 12 on esitetty, millaista yhteistyötä vastaajat toivovat Kliiniset asiantuntijat YAMK – KLIAS ry:n kanssa.

Taulukko 12. Vastaajien toivoma yhteistyö Kliiniset asiantuntijat YAMK - KLIAS ry:n kanssa (n= 41); vastaaja on voinut valita useamman vaihtoehdon

	n
Klinisten asiantuntijoiden YAMK osaamisen markkinointia	12
Klinisten asiantuntijoiden YAMK näkyvyyden, tunnettuuden markkinointia	20
Klinisten asiantuntijoiden YAMK työnkuvien selkeyttämistä	22
Asiantuntijaluentoja sidosryhmille esim. työnantajille	11
Säännöllisiä tapaamisia työnantajien kanssa	6
Tietoa Kliinisen asiantuntijan YAMK osaamisesta	26
Tietoa Kliinisten asiantuntijoiden YAMK työelämään sijoittumisesta	20
Tietoa Kliinisten asiantuntijoiden YAMK urakehityksestä	13
Tietoa Kliinisen asiantuntijan YAMK koulutuksesta yleensä	20

Kliinisiä asiantuntijoita (YAMK) rekrytoivista vastaajista lähes kaikki (n=3) toivoivat yhteistyötä KLIAS ry:n kanssa klinisten asiantuntijoiden (YAMK) osaamisen markkinointiin liittyen. Yhtä moni heistä kaipasi tietoa urakehityksestä, osaamisesta ja koulutuksesta yleensä. Terveystieteiden maistereita klinisen asiantuntijan työhön rekrytoivat vastaajat (n=6) toivoivat eniten tietoa klinisen asiantuntijan (YAMK) osaamisesta. He kaipasivat myös enemmän säännöllisiä tapaamisia KLIAS ry:n kanssa kuin klinisiä asiantuntijoita (YAMK) rekrytoivat vastaajat.

Tietoa klinisen asiantuntijan (YAMK) urakehitykseen ja osaamisen markkinointiin liittyen kaivattiin enemmän klinisiä asiantuntijoita (YAMK) rekrytoivien kuin terveystieteiden maistereita rekrytoivien vastaajien keskuudessa. Kuvasessa 25 on esitetty klinisiä asiantuntijoita (YAMK) ja terveystieteiden maistereita klinisen asiantuntijan työhön rekrytoivien vastaajien toiveet yhteistyöstä KLIAS ry:n kanssa.

Kuva 25. Millaista yhteistyötä kliinisiä asiantuntijoita (YAMK) ja terveystieteiden maistereita kliinisen asiantuntijan työhön rekrytoineet vastaajat toivoivat KLIAS ry:n kanssa (n=13)

11 POHDINTA

11.1 Tulosten tarkastelu ja johtopäätökset

Tämän opinnäytetyön tarkoitus oli selvittää, mitä työnantajat tietävät kliininen asiantuntija (YAMK) -tutkinnosta ja sen tuottamasta osaamisesta. Tavoite oli tuottaa tietoa, jonka avulla on mahdollista suunnitella kehittämistoimia kliininen asiantuntija (YAMK) -tutkinnon tunnettuuden ja näkyvyyden vahvistamiseksi työnantajien keskuudessa. Opinnäytetyö tuotti myös tietoa, kuinka Kliiniset asiantuntijat YAMK - KLIAS ry voi kehittää toimintaansa kliininen asiantuntija (YAMK) -tutkinnon tunnettuuden edistämiseksi.

Huomioitavaa on, että vastaajien enemmistön koulutustausta oli yliopistotutkinto, sillä kolmannes työskenteli ylihoitajana ja reilu kolmannes osastonhoitajana. Vain kolmannes kaikista vastaajista oli rekrytoinut kliinisen asiantuntijan tehtäviin organisaatioissa, minkä voi selittää osittain se, ettei kliinisen asiantuntijan toimia ole perustettu organisaatioissa runsaasti.

Vastaajien organisaatioissa kliininen asiantuntija (YAMK) työskenteli hyvin monissa eri rooleissa, mikä tuli esille myös Jaakkolan (2012, 47) ja Jokiniemen (2014, 21) tutkimuksissa. Vastauksissa eniten kliiniset asiantuntijat (YAMK) työskentelivät projekteissa ja hankkeissa sekä kliinisen hoitotyön käytäntöjen kehittäjinä.

Tässä opinnäytetyössä saadut tulokset vahvistavat aikaisempia tutkimustuloksia (Ojala 2017; Heikkilä & Muhonen 2017; Ahonen 2012) sen suhteen, että kliininen asiantuntija (YAMK) -tutkinto on yhä tuntematon työnantajille Suomessa. Tutkinto on myös huomattavasti tunnettu kuin terveystieteiden maisteri -tutkinto. Ainoastaan puolet vastaajista tunsi kliininen asiantuntija (YAMK) -koulutuksen ja he tiesivät vähiten kliininen asiantuntija (YAMK) -koulutuksen samankaltaisuuksista verrattuna terveystieteiden maisterin tutkintoon. Heistä moni ei tiennyt myöskään tohtorintutkintoväylästä YAMK-tutkinnon suorittamisen jälkeen.

Huomioitavaa oli, että vaikka lähes kaikille kliinisiä asiantuntijoita (YAMK) rekrytoineille vastaajille koulutuksen piti olla tuttua, eivät he kuitenkaan vastausten perusteella tienneet koulutuksesta riittävästi. Terveystieteiden maistereita kliinisen asiantuntijan tehtäviin rekrytoineet tunsivat koulutuksen jopa heitä paremmin. Vastaajien keskuudessa ei tiedetty, sisältyikö 45 opintopisteen rajattu lääkkeenmääräämisoikeus kliininen asiantuntija (YAMK) vai terveystieteiden maisteri -tutkintoon. Kuitenkin se yhdistettiin useammin kliinisen asiantuntijan (YAMK) kuin terveystieteiden maisterin työnkuvaan. Kliinisiä asiantuntijoita (YAMK) rekrytoivat eivät tienneet niin hyvin kuin terveystieteiden maistereita rekrytoivat, kumpaan tutkintoon rajattu lääkkeenmääräämisoikeus liittyi.

Vastaajat eivät myöskään tienneet, vastasivatko tutkinnot osaamistasoa EQF 7. Monelle vastaajalle lyhenne EQF saattoi olla tuntematon, joten kysymys olisi pitänyt laatia ymmärrettävämmäksi. Myös näiden kahden tutkinnon roolien selkeys ja tunnettuus työelämässä oli epäselvää monille vastaajille. Tutkinnot eivät myöskään selvästi kiinnostaneet vastaajia ja tutkintojen markkinointi työnantajiin päin oli epäselvää. Tutkimus vahvistaa myös Ojalan (2017, 184) tutkimuksessa saatuja tuloksia työnantajien kiinnostuksen puutteesta YAMK-tutkintoa kohtaan. Voisiko kiinnostuksen puute johtua siitä, ettei tunneta riittävästi tutkintoa ja sen tuomaa osaamista?

Näyttöön perustuva toiminta ja sen edistäminen, tutkimus- ja kehittämismenetelmät sekä digitaalisuus sosiaali- ja terveysalalla olivat tärkeimmät opintojen sisällöt vastaajien mielestä. Prosessi, laatu ja turvallisuus sosiaali- ja terveysalalla sekä asiantuntijuus kliinisessä hoitotyössä -opinnot arvioitiin myös hyödyllisiksi opinnoiksi vastaajien keskuudessa. Vähemmän tärkeitä sisältöjä olivat vastaajien mukaan yrittäjäyys ja potilaan kliininen tutkiminen -opinnot. Ojalan (2017, 107) tutkimuksessa on saatu samanlaisia tuloksia, jossa YAMK-tutkinnon suorittaneet pitivät yrittäjäosaamista vähiten tärkeänä työelämävalmiutena. Ojalan (2017, 161 - 162) mukaan työnantajat mainitsivat YAMK-tutkinnon tärkeiksi kehittämisalueiksi johtamis- ja esimiestaito-osaamista, kielitaitoa, atk-valmiuksia, kansainvälisyys- ja projektivalmiuksia. Työnantajien mielestä YAMK-tutkinnon sisältöjen tulisi olla jopa nykyistä enemmän työelämä- ja käytännönläheisyyttä korostavia. Toisaalta osa heistä yhdenmukaistaisi YAMK-tutkinnon sisältöä maisterin tutkinnon kanssa, jolloin YAMK-tutkinnon arvostus kasvaisi lähemmäs maisterin tutkintoa.

Vastaajista vain lähes kolmanneksen mielestä nämä kaksi tutkintoa antavat saman kelpoisuuden julkisiin toimiin ja jopa puolet oli eri mieltä. Terveystieteiden maistereita rekrytoivat olivat huomattavasti enemmän eri mieltä kuin kliinisiä asiantuntijoita (YAMK) rekrytoivat. Tämä tukee Ojalan saamia tuloksia (2017, 146), sillä työnantajat eivät tienneet YAMK-tutkinnon ja maisterin tutkinnon yhtäläisestä kelpoisuudesta ylempää korkeakoulututkintoa vaatimiin töihin. Myös työnantajien tietämys YAMK-tutkinnosta, tutkinnon sisällöstä ja sen tuottamasta osaamisesta oli vähäistä. Ojalan (2017, 140) mukaan yliopiston suorittaneet työnantajat olivat eri mieltä YAMK-tutkinnon tarjoamasta osaamisesta ja kilpailukyvyistä työmarkkinoilla suhteessa maisterin tutkintoon. Ammattikorkeakoulun suorittaneista työnantajista suurin osa ei osannut sanoa mielipidettä. Voisiko myös tässä opinnäytetyössä saadun tuloksen selittää se, että vastaajissa oli enemmän koulutustaustaltaan yliopiston suorittaneita kuin ammattikorkeakoulun suorittaneita?

Vain puolet vastaajista arvioi, että kliininen asiantuntija (YAMK) kykenee johtamaan ihmisiä esimiestyössä. Kliinisiä asiantuntijoita (YAMK) rekrytoivista vastaajista lähes kaikki olivat samaa mieltä, mutta terveystieteiden maistereita kliinisen asiantuntijan työhön rekrytoivista vastaajista enemmistö ei osannut sanoa mielipidettä. Sen sijaan kaikki kliinisiä asiantuntijoita (YAMK) rekrytoivat vastaajat uskoivat enemmän kliinisen asiantuntijan (YAMK) kykenevän johtamaan asioita, kuten neuvotteluja ja kokouksia, mutta terveystieteiden maistereita rekrytoivista vain puolet. Työnantajien aliarvostusta kliinisen asiantuntijan (YAMK) esimiesvalmiuksiin tukee myös Ojalan (2017, 128) saamat tulokset, sillä työnantajat toivoivat YAMK-koulutuksen tarjoavan johtamis- ja esimiestyöosaamista, kuten muutos- ja strategista johtamista sekä tieto- ja tulosjohtamista. Voisiko olla, että työnantajat uskovat YAMK:n johtamis- ja kehittämisopintojen valmentavan paremmin esimiestyöhön kuin kliininen asiantuntija (YAMK) -koulutuksen. Kliininen asiantuntija (YAMK) -koulutuksen ydinopinnot eivät sisällä johtamisopintoja, vaan opiskelija voi opiskella niitä vapaasti valittavissa opinnoissa.

Vastaajista lähes kolme neljästä arvioi, että kliininen asiantuntija (YAMK) -tutkinto on käytännönläheisempi kuin terveystieteiden maisterin -tutkinto, mutta

läheskään yhtä moni ei pitänyt kliininen asiantuntija (YAMK) -tutkintoa työelämälähtöisempänä kuin terveystieteiden maisteri -tutkintoa. Kliinisiä asiantuntijoita (YAMK) rekrytoivat vastaajat olivat enemmän samaa mieltä kuin terveystieteiden maistereita kliinisen asiantuntijan työhön rekrytoivat.

Vastaajien mielestä kaikkein tärkeimmät kliinisen asiantuntijan (YAMK) tehtävät olivat hoitotyön palveluiden ja käytäntöjen kehittäminen, hoitotyön kehittämisen käynnistäminen, hoitohenkilökunnan osaamisen tukeminen ja näyttöön perustuvan toiminnan tukeminen. Myös moniammatillinen yhteistyö, hoitotyön laadun varmistaminen ja näyttöön perustuvan toiminnan jalkauttaminen olivat tärkeitä tehtäviä kliiniselle asiantuntijalle (YAMK). Myös Ojalan (2017, 128) tutkimuksessa työnantajat halusivat YAMK-tutkinnon tarjoavan työn, työmenetelmien, työyhteisön ja organisaation toimintaa uudistavaa ja kehittävää osaamista.

Vuorovaikutustaidot ja kyky kehittää jatkuvasti itseään olivat kliinisen asiantuntijan (YAMK) tärkeimpiä ominaisuuksia. Myös innostuneisuus, työhön sitoutuneisuus, muutosmyönteisyys, joustavuus ja yhteistyötaidot olivat lähes yhtä tärkeitä piirteitä sekä monipuolisten taitojen osaaminen, innovatiivisuus, uudet ideat, käytännön hoitotyön tukeminen ja oman osaamisen markkinointi. Vähiten tärkein ominaisuus oli vastaajien mielestä johtamistaidot. Myös Ojalan (2017, 197), Jaakkolan (2012, 47) sekä Heikkilän ja Muhosen (2017, 84) tutkimuksissa korostuivat itsensä kehittäminen ja kehittyminen sekä muutosmyönteisyys. Työnantajien ja kliininen asiantuntija (YAMK) -tutkinnon suorittaneiden mukaan tärkein ominaisuus oli vastuunotto itsenäisessä työskentelyssä (Ojala 2017, 194; Heikkilä & Muhonen 2017, 84). Myös yhteistyötaidot, innostuneisuus ja monipuolisten taitojen hallinta tulivat esille aiemmissa tutkimuksissa (Ojala 2017, 194; Jaakkola 2012, 47).

Vastaajat kaipaivat eniten tietoa KLIAS ry:ltä kliinisen asiantuntijan (YAMK) osaamiseen liittyen. He toivoivat paljon yhteistyötä myös kliinisten asiantuntijoiden (YAMK) työnkuvien selkeyttämiseen. Runsaasti tarvittiin tietoa KLIAS ry:ltä myös kliinisten asiantuntijoiden (YAMK) näkyvyyden ja tunnettuuden markkinointiin liittyen, tietoa työelämäänsä sijoittumisesta sekä kliininen asiantuntija (YAMK) -koulutuksesta yleensä.

Terveystieteiden maistereita rekrytoivat vastaajat kaipasivat enemmän tietoa kliininen asiantuntija (YAMK) -opintojen sisällöistä, koulutuksen tuottamasta osaamisesta ja kliinisen asiantuntijan (YAMK) rooleista työelämässä. Kliinisiä asiantuntijoita (YAMK) rekrytoivat vastaajat tarvitsivat lisää tietoa näiden kahden tutkinnon eroista ja tohtoritutkintoväylästä ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon suorittamisen jälkeen.

Tässä opinnäytetyössä saadut tulokset osoittivat, että kliinisiä asiantuntijoita (YAMK) ja terveystieteiden maistereita kliinisen asiantuntijan työhön rekrytoivien työnantajien välillä oli havaittavissa jonkin verran eroja. Tämän selittää rekrytoijien koulutustausta, sillä esimerkiksi ylihoitajat olivat rekrytoineet ainoastaan terveystieteiden maistereita. Tuloksia ei voi yleistää koskemaan sairaanhoitopiirien kaikkia kliinisiä asiantuntijoita rekrytoivia, mutta antaa tärkeää tietoa työnantajanäkökulmasta.

Johtopäätökset

Työnantajien mielipiteissä ilmeni, että kliininen asiantuntija (YAMK) -tutkinto on huonommin tunnettu kuin terveystieteiden maisteri -tutkinto. Vähiten tiedettiin kliininen asiantuntija (YAMK) -koulutuksen samanlaisuudesta verrattuna terveystieteiden maisteri -tutkintoon. Myöskään tohtoritutkintoväylä YAMK-tutkinnon suorittamisen jälkeen ei ollut tuttua. Terveystieteiden maistereita kliinisen asiantuntijan tehtäviin rekrytoineet tunsivat koulutuksen jopa kliinisiä asiantuntijoita (YAMK) rekrytoivia vastaajia paremmin.

Tulosten perusteella työnantajat kaipasivat tietoa kliininen asiantuntija (YAMK) -tutkinnon eroista verrattuna terveystieteiden maisterin tutkintoon, kliininen asiantuntija (YAMK) -opintojen sisällöstä ja koulutuksen tuottamasta osaamisesta. KLIAS ry:n kanssa tehtävässä yhteistyössä kaivattiin tietoa nimenomaan kliinisen asiantuntijan (YAMK) osaamiseen liittyen.

Työnantajat pitivät kliininen asiantuntija (YAMK) -tutkintoa käytännönläheisempänä ja työelämälähtoisempänä kuin terveystieteiden maisteri -tutkintoa. Työnantajat arvioivat, että kliininen asiantuntija (YAMK) ei kykene toimimaan

esimiehenä. Johtamistaidot olivatkin vähiten tärkein ominaisuus kliiniselle asiantuntijalle (YAMK) työnantajien mielestä.

Tämän opinnäytetyön tuloksista hyötyvät työnantajat, ammattikorkeakoulut, Kliiniset asiantuntijat YAMK -KLIAS ry ja klinisen asiantuntijan tehtävissä työskentelevät hoitotyön ammattilaiset sekä klininen asiantuntija (YAMK) -opiskelijat. Heidän olisi hyvä lisätä keskinäistä yhteistyötä, jotta aktiivisella markkinoinnilla osaaminen ja yleinen tietous klininen asiantuntija (YAMK) -koulutuksesta saataisiin näkyvämmäksi työnantajiin päin. Sairaanhoitajapäivät ja hoitotyön johtajien koulutukset voisivat olla mahdollisia väyliä tuoda tietoisuutta enemmän esille.

Työnantajat eli organisaatiot tarvitsevat tietoa, millaista osaamispotentialia kliiniset asiantuntijat (YAMK) tarjoavat muun muassa sote-uudistukseen. He saavat myös tietoa, kuinka klininen asiantuntija (YAMK) -tutkinto, koulutus ja osaaminen eroavat terveystieteiden maistereihin verrattuna. Työnantajien tietoisuus KLIAS ry:stä lisääntyy sekä edistää yhteistyötä ja molemminpuolista kanssakäymistä.

Ammattikorkeakoulut saavat tietoa, mitä työnantajat tietävät ja toivovat YAMK-koulutukselta ja voivat suunnitella klininen asiantuntija (YAMK) -koulutussisällöt vastaamaan paremmin työelämän tarpeisiin.

KLIAS ry saa tietoa, millaista yhteistyötä työnantajat odottavat heidän kanssaan. KLIAS ry voi kehittää toimintaansa ja lisätä yhteistyötä työnantajien kanssa, jotta klinisten asiantuntijoiden (YAMK) osaaminen saataisiin entistä näkyvämmäksi ja hyödynnettyä paremmin sosiaali- ja terveysalalla. KLIAS ry:n jäsenten tulisi aktivoitua enemmän niillä paikkakunnilla, joissa ammattikorkeakoulut järjestävät klininen asiantuntija (YAMK) -koulutusta.

Klinisen asiantuntijan töissä työskentelevät hyötyvät niin, että opinnäytetyön tulosten kautta heidän osaamistaan saadaan enemmän esille työnantajiin päin ja näin edistetään heidän työllistymistään koulutusta vastaaviin töihin.

11.2 Tutkimuseettiset kysymykset

Tässä opinnäytetyössä olen noudattanut tutkimusetiikkaa eli hyvää tieteellistä käytäntöä muun muassa olemalla huolellinen, tarkka ja rehellinen suunnittelusta lähtien, koko prosessin ajan aina tulosten raportointiin saakka (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2019; Vilka 2015, 41). Hyvään tieteelliseen käytäntöön kuuluu, että tutkittavalla on tarpeeksi tietoa tutkimuksesta (Vilka 2015, 41,190). Opinnäytetyöhön osallistuville lähetettiin Webropol-kyselylomakkeen mukana saatekirje, jossa opinnäytetyön tekijä kertoi tutkimuksen taustoista ja perusteli tutkimuksen tarkeyden. Saatekirjeen tarkoitus on suostutella tutkittava tutkimukseen ja motivoida hänet osallistumaan vastaamalla kyselyyn. Saatekirjeen avulla tutkittava arvioi tutkimusta ja päättää osallistumisesta siihen. (Vilka 2015, 189.)

Vilka (2015, 189 - 190) painottaa, että tutkittava tekee päätöksensä osallistua tutkimukseen seuraavan kolmen asian perusteella, joita ovat 1.) saatekirjeen sisältö, 2.) kyselyn laajuus ja kieli sekä 3.) saatekirjeen ja kyselyn ulkonäkö. Tutkijan velvollisuus on myös kertoa tutkittavalle, mihin tarkoitukseen hän tutkimustietoja käyttää ja miten tutkimustuloksia hyödynnetään (Vilka 2015, 191). Tässä opinnäytetyössä tutkimusluvut haettiin jokaisen sairaanhoitopiirin tutkimuslupahakemusprosessin mukaisesti ennen aineiston keräämistä. Organisaatioiden kanssa tehtiin samalla sopimukset muun muassa osapuolten oikeuksista, vastuista, velvollisuuksista sekä aineiston säilyttämisestä ja käyttöoikeuksista (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2019).

Tutkittavien osallistuminen tutkimukseen tulee olla vapaaehtoista ja perustua riittävään tietoon. Tutkittava antaa suostumuksensa suullisesti tai kirjallisesti tai muutoin ilmaisee suostumuksensa, esimerkiksi kyselyyn vastaaminen tulkitaan suostumisena tutkimukseen. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2018.) Tutkimuseettisen neuvottelukunnan (2018) mukaan tutkittaville täytyy antaa riittävästi tietoa tutkimuksen aiheesta, osallistumisesta konkreettisesti ja aika-tila-tila. Tutkittavien informointiin sisältyvät seuraavat tiedot:

”1. tutkijan yhteystiedot,

2. tutkimuksen aihe,

3. *aineistonkeruun konkreettinen toteutustapa ja arvioitu ajankulu,*

4. *kerättävän aineiston käyttötarkoitus, säilytys ja jatkokäyttö ja*

5. *osallistumisen vapaaehtoisuus.”*

Tutkimuseettisesti on tärkeää muistaa tutkimusta tehdessä yksityisyyden suoja, johon sisältyy tietosuoja. Yksityisyyden suojaan kuuluvat tutkimusaineiston luottamuksellisuus ja suojaaminen, tutkimusaineiston säilyttäminen tai hävittäminen sekä tutkimusjulkaisut. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2018.) Tässä opinnäytetyössä vastaajien henkilöllisyys ei tullut opinnäytetyön tekijälle selville missään työn vaiheessa, sillä vastaaminen Webropolin kautta tapahtui anonymisti. Opinnäytetyön tekijällä ei ollut tietoa vastaajien henkilöllisyydestä, sillä hallintoylihoitajat välittivät tutkimuksen kyselyn linkin ja saatekirjeen osallistujille. Saatekirjeessä kerrottiin vastaajille tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohjeistamat tiedot tutkimuksesta. Opinnäytetyön tekijä hävitti tutkimusaineiston opinnäytetyön julkaisemisen jälkeen. Opinnäytetyö julkaistiin Theseus-tietokannassa ja toimitettiin tutkimukseen osallistuville sairaanhoitopiireille. Lisäksi KLIAS ry:lle kirjoitettiin artikkeli.

11.3 Luotettavuus

Kvantitatiivisessa tutkimuksessa täytyy aina arvioida luotettavuutta jo työn suunnitteluvaiheessa, otosta ja mittaria tehdessä, jotta virheiltä välttyttäisiin ja saataisiin luotettavampi ja totuudenmukaisempi tutkimus. Tutkimuksen luotettavuudella tarkoitetaan validiteettia (pätevyyttä) ja reliabiliteettia. (Kananen 2011, 118 - 119; Hirsjärvi ym. 2015, 231.)

Validius eli pätevyys on esimerkiksi mittarin kykyä mitata vain sitä, mitä on tarkoituskin selvittää. Kyselylomake täytyy laatia huolella, jotta vastaajat ymmärtävät kysymykset samalla tavoin kuin tutkija. (Hirsjärvi ym. 2015, 231 - 232.) Heikkilä (2014, 27) painottaa, että myös korkea vastausprosentti, edustava otos ja perusjoukon huolellinen määrittely ovat pätevän eli validin tutkimuksen edellytys. Tämän opinnäytetyön luotettavuutta voi heikentää pieni vastausmäärä, koska kliinisen asiantuntijan työhön rekrytoineita vastaajia oli vain 17. Toisaalta kaikkia vastaajia oli 41, ja jokainen vastaus antoi arvokasta tietoa

työnantajien näkemyksistä. Vastajaat olivat lähes kaikista sairaanhoitopiireistä, mikä antaa niiltä osin jonkinlaista suuntaa työnantajien näkemyksistä ympäri Suomea. Laadullisen tutkimusmenetelmän mukaanotto tarkoittaen muutaman työnantajan haastattelua olisi antanut arvokasta lisätietoa tutkittavasta ilmiöstä. Kanasen (2011, 125) mukaan triangulaatio eli monen tutkimusmenetelmän käyttö samassa tutkimuksessa lisää luotettavuutta.

Hirsjärven ym. (2015, 195) mukaan kyselytutkimukseen liittyviä heikkouksia ovat 1.) vastaajien suhtautuminen tutkimukseen, kuten huolimattomasti ja epärehellisesti vastaaminen, 2.) epäonnistuneet ja väärinymmärretyt vastausvaihtoehdot vastaajien näkökulmasta, 3.) vastaajille tuntematon kysymysten aihealue, 4.) kato eli vastaamattomuus ja 5.) huonosti laadittu kysymyslomake tutkijasta johtuvista syistä, kuten kiire, tiedon ja taidon puute. Tämän opinnäytetyön laatua voi vähentää kato. Kyselyyn vastaamattomuutta voi aiheuttaa vastaajien kiire, kiinnostuksen puute aiheesta kohtaan, kyselyiden ja tutkimusten runsaus sekä kyselyn laajuus ja työläys vastata. Sähköpostikysely ei välttämättä ole saavuttanut kaikkia niitä, jotka olisivat olleet kohderyhmää esimerkiksi rekrytoijat henkilöstötoimistoissa. Opinnäytetyön tekijä itse ei voinut vaikuttaa, kenelle kysely lähetettiin, koska organisaatioiden hallintoylihoitajat välittivät kyselyn linkin eteenpäin. Kyselymittaria olisi ollut hyvä esitellä useammalla kuin kahdella vastaajalla, jotta saatujen palautteiden perusteella sen olisi saanut muokattua paremmaksi. Tällöin olisi voitu välttyä virheeltä, jonka vuoksi menetettiin 12 vastausta. Tämä heikensi opinnäytetyön luotettavuutta.

Reliabiliteetti kuvaa tutkimuksen mittaustulosten toistettavuutta (Hirsjärvi ym. 2015, 231), tarkkuutta (Heikkilä, 2014, 28) ja ei-sattumanvaraisia tuloksia (Eskola 1981, Valli 2015, 139, mukaan). Vallin (2015, 139) mukaan uusintamittauksen avulla voidaan todeta tutkimuksen reliabiliteetti, jolloin kysely toistetaan samalla mittarilla muutaman kuukauden kuluttua. Heikkilä (2014, 28) mainitsee, että tutkimustulokset voivat olla sattumanvaraisia pienen otoskoon vuoksi. Tämä täytyy huomioida otoskokoa suunniteltaessa. Tämän opinnäytetyön kyselyn voisi toistaa ja todennäköisesti tulokset olisivat samanlaisia. Uskottavuutta ja luotettavuutta lisää, että aikaisempien samaa ilmiötä selvittävien tutkimusten tulokset vahvistavat tätä opinnäytetyötä.

11.4 Jatkotutkimusehdotukset

Jatkossa olisi mielenkiintoista selvittää työnantajien ja rekrytoijien mielipiteitä ja näkemyksiä klininen asiantuntija (YAMK) -koulutuksesta ja osaamisesta laadullisin menetelmin, esimerkiksi haastattelemalla. Se tuottaisi arvokasta lisätietoa tutkittavasta ilmiöstä. Tärkeää olisi myös tarkastella lähemmin, kuinka työnantajien koulutustausta vaikuttaa klinisten asiantuntijoiden (YAMK) työnhakuprosessiin. Tulevaisuudessa olisi myös hyödyllistä tutkia, onko sote-uudistuksessa osattu hyödyntää klinisten asiantuntijoiden (YAMK) osaamista.

LÄHTEET

Ahonen, P. 2012. Kliinisen asiantuntijan koulutusohjelma uuden asiantuntijuuden tuottajana. Teoksessa Kliininen asiantuntija. Uutta osaamista ylemmästä ammattikorkeakoulututkinnosta. Turku: Turun ammattikorkeakoulun raportteja 130, 7–35. Saatavissa: <http://julkaisut.turkuamk.fi/isbn9789522162588.pdf> [viitattu 1.6.2018].

Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry. 2018. YAMK-koulutus. WWW-dokumentti. Saatavissa: <http://www.arene.fi/fi/ammattikorkeakoulut/koulutus-ja-tutkinnot/yamk-koulutus> [viitattu 14.3.2018].

Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry. 2016. Ammattikorkeakoulujen maisterikoulutus osaamisen uudistajana ja kansallisena koulutusinnovaationa. PDF-dokumentti. Saatavissa: <http://www.arene.fi/sites/default/files/PDF/2016/YAMK-RAKE/Ammattikorkeakoulujen%20maisterikoulutus%20osaamisen%20uudistajana%20ja%20kansallisena%20koulutusinnovaationa-raportti.pdf> [viitattu 14.3.2018].

Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry. 2010. Suositus tutkintojen kansallisen viitekehyksen (NQF) ja tutkintojen yhteisten kompetenssien soveltamisesta ammattikorkeakouluissa. PDF-dokumentti. Saatavissa: http://www.arene.fi/wp-content/uploads/Raportit/2018/arene_nqf.pdf [viitattu 27.6.2018].

Asetus 1088/2010. Sosiaali- ja terveysministeriön asetus lääkkeen määräämisestä. WWW-dokumentti. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2010/20101088> [viitattu 10.12.2018].

Fagerström, L. 2011. Avancerad klinisk sjuksköterska. Avancerad klinisk omvårdnad i teori och praxis. Hungary: Elanders Hungary Kft.

Harju, A. 2013. Kliinisten asiantuntijoiden verkostotoiminta. Kyselytutkimus verkostoitumisen tarpeista ja odotuksista. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Kliininen asiantuntija koulutusohjelma. Opinnäytetyö YAMK. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/62832/Harju%20Anne%20.pdf?sequence=1&isAllowed=y> [viitattu 2.5.2018].

Heikkilä, K. & Muhonen, H. 2017. Kliinisen asiantuntija YAMK-koulutuksesta ura-polulle. Urapolkua edistävät ja haittaavat tekijät. Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu. Kliininen asiantuntija. Opinnäytetyö. PDF-dokumentti. Saatavissa: http://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/139686/Heikkila_Kirsi_Muhonen_Han-nele.pdf?sequence=1&isAllowed=y [viitattu 18.1.2018].

Heikkilä, T. 2014. Tilastollinen tutkimus. 9. uudistettu painos. Helsinki: Edita.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2015. Tutki ja kirjoita. 20. painos. Helsinki: Tammi.

Hämäläinen, S. 2016. Asiantuntijana kehittyminen ja verkostoituminen. Luento 4.2.2016. Mikkelin ammattikorkeakoulu.

Hämäläinen, S. 2019. Asiantuntijana kehittyminen ja verkostoituminen. Luento 7.11.2019. Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu.

ICN. 2019. Nurse Practitioner/Advanced Practice Nursing Network. Frequently Asked Questions of the ICN International NP/APN Network. Saatavissa: <https://international.aanp.org/Home/FAQ> [viitattu 11.11.2019].

Jaakkola, V. 2012. Hoitotyön kliininen asiantuntijuus terveydenhuollossa. Systemaattinen kirjallisuuskatsaus. Itä-Suomen yliopisto. Hoitotiede. Pro gradu -tutkielma. WWW-dokumentti. Saatavissa: http://epublications.uef.fi/pub/urn_nbn_fi_uef20120589/urn_nbn_fi_uef-20120589.pdf. [viitattu 18.1.2018].

JAMK Jyväskylän ammattikorkeakoulu. 2018a. Hoitotyön ja terveystalvelujen uudistajaksi. Saatavissa: <https://www.jamk.fi/fi/Koulutus/Sosiaali-ja-terveys-ala/Kliininen-asiantuntija-YAMK/> [viitattu 25.6.2018].

JAMK Jyväskylän ammattikorkeakoulu. 2018b. Sosiaali- ja terveystalvan ylempi AMK, kliinisen asiantuntijan tutkinto-ohjelma 2017. Saatavissa: <https://opinto-oppaat.jamk.fi/fi/Opinto-opas-yamk/tutkinto-ohjelmat-ja-opintotarjonta/Suomenkieliset-opsit/2017-2018/kliininen-asiantuntija/> [viitattu 13.3.2018].

Jokiniemi, K. 2014. Clinical nurse specialist role in Finnish health care. Itä-Suomen yliopisto. Terveystieteiden tiedekunta. Hoitotieteen laitos. Väitös. WWW-dokumentti. Saatavissa: http://epublications.uef.fi/pub/urn_isbn_978-952-61-1579-5/ [viitattu 5.10.2018].

KAMK Kajaanin ammattikorkeakoulu. 2018. Kliinisen asiantuntijan koulutus. Saatavissa: <http://opinto-opas.kamk.fi/index.php/fi/68148/fi/68297> [viitattu 5.6.2018].

Kananen, J. 2011. Kvantti. Kvantitatiivisen opinnäytetyön kirjoittamisen käytännön opas. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Kliiniset asiantuntijat YAMK – KLIAS ry. 2018. Saatavissa: <https://klias.yhdistysavain.fi/> [viitattu 2.5.2018].

Korhonen, A., Ukkola, L. & Isola, A. 2008. Kliinisen hoitotieteen asiantuntijan toimi. Asiantuntijapaneeli tukena toimen muodostamisessa. *Hoitotiede* 20, 126 - 137.

Kotila, J., Axelin, A., Fagerström, L., Flinkman, M., Heikkinen, K., Jokiniemi, K., Korhonen, A., Meretoja, R. & Suutarla, A. 2016. Sairaanhoidajien uudet työnkuvat – laatua tulevaisuuden sote-palveluihin. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://sairaanhoidajat.fi/wp-content/uploads/2016/04/Laajavastuinsairaanhoitaja-muuttaa-sote-palveluita.pdf>. [viitattu 15.10.2018].

Metropolia ammattikorkeakoulu. 2018a. Kliinisen asiantuntijuuden tutkinto-ohjelma sosiaali- ja terveystieteiden (YAMK). Saatavissa: <http://opinto-opas-ops.metropolia.fi/index.php/fi/16187/fi/103275> [viitattu 25.6.2018].

Metropolia ammattikorkeakoulu. 2018b. Kliininen asiantuntijuus digitaalisissa sosiaali- ja terveystieteiden palveluissa. Saatavissa: <http://www.metropolia.fi/haku/koulutustarjonta/yamk-tutkinnot/sosiaali-ja-terveysala/kliininen-asiantuntija/> [viitattu 4.6.2018].

OAMK Oulun ammattikorkeakoulu. 2018. Sosiaali- ja terveystieteiden asiantuntija ja uudistaja. Saatavissa: <http://www.oamk.fi/fi/koulutus/yamk-tutkintoon-johdava-koulutus/terveyspalveluiden-asiantuntija-ja-uudistaja-ylempi-amk/> [viitattu 4.6.2018].

Ojala, K. 2017. Ylemmät ammattikorkeakoulututkinnot työmarkkinoilla ja korkeakoulujärjestelmässä. WWW-dokumentti. Saatavissa: <http://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/134665/AnnalesC437Ojala.pdf?sequence=2>. [viitattu 14.3.2018].

OKM. Opetus- ja kulttuuriministeriö. 2018. Osaamisella soteen -hanke. Väliraportti. Täydennyskoulutustarpeet ja osaamisen vahvistaminen sote-uudistuksen tueksi. PDF-dokumentti. Saatavissa: https://api.hankeikkuna.fi/asiakirjat/ce7009af-c9a9-49b8-9247-8dd1dc0a346d/3014a7be-eaeb-42f9-aa27-a94b46cd452a/MUISTIO_20180329141048.pdf [viitattu 8.1.2019].

Opintopolku. 2018a. Ylempi amk-tutkinto – Kehity asiantuntijana. Saatavissa: <https://opintopolku.fi/wp/ammattikorkeakoulu/ylempi-amk-tutkinto-kehity-asiantuntijana/> [viitattu 4.6.2018].

Opintopolku. 2018b. Saatavissa: <https://opintopolku.fi/wp/fi/> [viitattu 14.3.2018].

Opintopolku. 2018c. Sosiaali- ja terveystieteiden ylempi amk. Saatavissa: <https://opintopolku.fi/app/#!/korkeakoulu/1.2.246.562.17.18457084459> [viitattu 27.6.2018].

Opintopolku. 2018d. Hoitotiede. Terveystieteiden tutkinto-ohjelma. Terveystieteiden kandidaatti ja maisteri (3v.+ 2v.). Saatavissa: <https://opintopolku.fi/app/#!/korkeakoulu/1.2.246.562.17.81841863426> [viitattu 27.9.2018].

Oulun yliopisto. 2018a. Hoitotiede. Saatavissa: <http://www.oulu.fi/yliopisto/maisteri/hoitotiede> [viitattu 27.9.2018].

Oulun yliopisto. 2018b. Opintojen rakennekaavio. Saatavissa: http://www.oulu.fi/sites/default/files/content/Rakennekaaviot%202018-19_Hoitotiede.pdf [viitattu 27.9.2018].

Savonia ammattikorkeakoulu. 2018a. Hoitotyön kliininen asiantuntija. Saatavissa: <http://portal.savonia.fi/amk/fi/opiskelijalle/opetussuunnitelmat?yks=KS&krtid=1145> [viitattu 30.5.2018].

Savonia ammattikorkeakoulu. 2018b. Sosiaali- ja terveystieteiden (ylempi amk), hoitotyön kliininen asiantuntija, haavahoito, monimuotototeutus. Saatavissa:

<http://portal.savonia.fi/amk/fi/hakijalle/amk-ja-yamk-tutkinnot/syksyn-yhteis-haku/sosiaali-ja-terveysala-ylempi-amk-hoitotyön> [viitattu 5.6.2018].

Sosiaali- ja terveysministeriö. 2015. Työnjakoa uudistamalla nopeammin hoitoon ja joustavuutta palveluihin. Selvitys rajatun lääkkeenmääräämisen toteutumisesta ja kehittämisehdotukset. Sosiaali- ja terveysministeriö, Raportteja ja muistioita 2015:49. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-3691-1> [viitattu 4.1.2019].

Sosiaali- ja terveysministeriö. 2009. Johtamisella vaikuttavuutta ja vetovoimaa hoitotyöhön. Toimintaohjelma 2009 - 2011. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2009:18. Saatavissa: <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/74335/URN%3aNB%3afi-fe201504226780.pdf?sequence=1&isAllowed=y> [viitattu 31.10.2019].

TAMK Tampereen ammattikorkeakoulu. 2018a. Kliininen asiantuntija. Saatavissa: <http://opinto-opas-ops.tamk.fi/index.php/fi/171/fi/49602/18YKARB/year/2018> [viitattu 13.3.2018].

TAMK Tampereen ammattikorkeakoulu. 2018b. Kliinisen asiantuntijan koulutus. Saatavissa: <http://www.tamk.fi/web/tamk/kliininen-asiantuntija-yamk> [viitattu 12.6.2018].

TAMK Tampereen ammattikorkeakoulu. 2018c. Kliininen asiantuntija. Saatavissa: <http://opinto-opas-ops.tamk.fi/index.php/fi/171/fi/49602> [viitattu 25.9.2018].

Teske, Ann E. 2012. Advanced Practice Nurses in Ohio Community Hospitals. *The Journal for Nurse Practitioners* 8, 129 - 135.

Turku, Turun ammattikorkeakoulu. 2018a. Sosiaali- ja terveysalan ylempi AMK-tutkinto. Saatavissa: <https://www.turkuamk.fi/fi/tutkinnot-ja-opiskelu/tutkinnot/sosiaali-ja-terveysalan-ylempi-amk-tutkinto/> [viitattu 4.6.2018].

Turku, Turun ammattikorkeakoulu. 2018b. Lukusuunnitelma. Saatavissa: https://ops.turkuamk.fi/opsnet/disp/fi/ops_KoulOh-jOps/tab/tab/sea?ryhma_id=23042910&kouluhj_id=20584578&val-kiel=fi&stack=push [viitattu 27.10. 2018].

Turun yliopisto. 2018a. Kliininen hoitotiede. WWW-dokumentti. Saatavissa: <http://www.utu.fi/fi/yksikot/med/yksikot/hoitotiede/opiskelu/Perusopiskelu/Sivut/kliininen.aspx> [viitattu 9.3.2018].

Turun yliopisto. 2018b. Hoitotiede. Saatavissa: <https://nettiopsu.utu.fi/opas/oppiaine.htm?opsId=267&uiLang=fi&lang=fi&lvv=2017&aine=HOIT> [viitattu 15.3.2018].

Turun yliopisto. 2018c. Terveystieteiden perustutkinnot. Saatavissa: <http://www.utu.fi/fi/yksikot/med/yksikot/hoitotiede/opiskelu/Perusopiskelu/Sivut/home.aspx> [viitattu 12.6.2018].

Turun yliopisto. 2018d. Terveystieteiden maisterin tutkinto. Saatavissa: <https://nettiopsu.utu.fi/opas/tutkintoOhjelma.htm?rid=30431&ui-Lang=fi&lang=fi&lvv=2017> [viitattu 15.3.2018].

Turun yliopisto. 2018e. Hoitotieteen asiantuntijuus ja johtaminen. Saatavissa: <http://www.utu.fi/fi/yksikot/med/yksikot/hoitotiede/opiskelu/Perusopiskelu/Sivut/Asiantuntija--ja-johtamiskoulutus.aspx> [viitattu 12.6.2018].

Turun yliopisto. 2018f. Hoitotieteen syventävät opinnot. Saatavissa: <https://nettiopsu.utu.fi/opas/opintoKokonaisuus.htm?rid=25470&lang=fi&ui-Lang=fi&lvv=2017> [viitattu 31.5.2018].

Tutkimuseettinen neuvottelukunta. 2018. Saatavissa: <http://www.tenk.fi/fi/eettinen-ennakkoarviointi-ihmistieteissa> [viitattu 6.6.2018].

Tutkimuseettinen neuvottelukunta. 2019. Saatavissa: <https://www.tenk.fi/fi/hyva-tieteellinen-kaytanto> [viitattu 15.10.2019].

Valli, R. 2015. Johdatus tilastolliseen tutkimukseen. 2. painos. Jyväskylä: PS-kustannus.

Valtioneuvoston asetus 1129/2014. Saatavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2014/20141129> [viitattu 14.3.2018].

Vehkalahti, K. 2014. Kyselytutkimuksen mittarit ja menetelmät. Helsinki: Finn Lectura.

Vilkka, H. 2015. Tutki ja kehitä. 4. painos. Jyväskylä: PS-kustannus.

XAMK Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu. 2018a. Kliininen asiantuntija. Saatavissa: <https://www.xamk.fi/koulutukset/sosiaali-ja-terveysala-ylempi-amk-kliininen-asiantuntija/> [viitattu 4.6.2018].

XAMK Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu. 2018b. Kliininen asiantuntija, yamk. Saatavissa: <https://opinto-opas.xamk.fi/index.php/fi/2676/fi/2654/KAMI18SY/year/2018> [viitattu 17.10.2018].

Yrkeshögskola Novia. 2018a. Saatavissa: <https://www.novia.fi/> [viitattu 5.6.2018].

Yrkeshögskola Novia. 2018b. Utbildning inom social- och hälsovård, högre YH, Vasa. Saatavissa: <https://www.novia.fi/utbildning/utbildningsutbud/social-och-halsovard/utbildning-inom-social-och-halsovard-hogre-yh-vasa/> [viitattu 27.6.2018].

Yrkeshögskola Novia 2018c. Läroplaner för studerande med studiestart hösten 2018. Saatavilla: <https://www.novia.fi/utbildning/ansokan-och-studier/laroplaner/lp-2018/?id=3656> [viitattu 27.6.2018].

Saatekirje

Liite 1

Arvoisa hallintoylihoitaja

Olen sairaanhoitaja Kirsi Nousiainen ja opiskelen Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulussa Kliininen asiantuntija YAMK -koulutusohjelmassa. Opintoihini kuuluu opinnäytetyö, jonka tarkoitus on selvittää, mitä työnantajat tietävät Kliininen asiantuntija YAMK -tutkinnosta ja sen tuottamasta osaamisesta.

Opinnäytetyöni tavoite on tuottaa tietoa, jonka avulla on mahdollista suunnitella kehittämistoimia Kliininen asiantuntija YAMK -tutkinnon tunnettuuden ja näkyvyyden edistämiseksi työnantajien keskuudessa. Tavoitteena on myös tuottaa tietoa ammattikorkeakouluille, kuinka Kliininen asiantuntija YAMK -koulutusta voidaan kehittää vastaamaan työelämän tarpeita. Myös Kliiniset asiantuntijat YAMK - KLIAS ry voi hyödyntää opinnäytetyön tuloksia kehittäessään toimintaansa.

Tarkoitukseni on kerätä aineisto Webropol -kyselynä Suomen sairaanhoitopiirien ylihoitajilta, osastonhoitajilta ja kaikilta, jotka rekrytoivat työssään Kliinisiä asiantuntijoita. Tällä tarkoitetaan yliopiston suorittaneita Terveystieteiden maistereita ja YAMK-tutkinnon suorittaneita Kliinisiä asiantuntijoita.

Pyydän Teiltä lupaa tutkimuksen aineistonkeruuseen sekä välittämään sähköpostitse linkin kyselyyn organisaationne Kliinisiä asiantuntijoita rekrytoivalle henkilöstölle. **Tutkimusaikatauluni vuoksi pyytäisin Teiltä mahdollista vastausta tutkimuslupaani sähköpostitse xxx mennessä.**

Tutkimuskyselyyn vastaaminen on vapaaehtoista ja vastaaminen tapahtuu nimettömänä. Yksittäisen vastaajan henkilöllisyys ei paljastu missään tutkimuksen vaiheessa ja vastaukset käsitellään luottamuksellisesti. Tutkimusaineisto hävitetään opinnäytetyön valmistumisen jälkeen. Lopullisessa raportissa tulokset esitetään niin, ettei niissä viitata vastaajien henkilöllisyyteen tai organisaatioon. Opinnäytetyön raportti julkaistaan ammattikorkeakoulujen opinnäytetyöt ja julkaisut -tietokannassa www.theseus.fi työn valmistuttua.

Vastaan mielelläni opinnäytetyöhöni liittyviin kysymyksiin.

Ystävällisin terveisin,

Kirsi Nousiainen
sairanhoitaja AMK, Kliininen asiantuntija YAMK-opiskelija
okino003(at)edu.xamk.fi
puh. xxx-xxxxxxx

Saatekirje

Liite 2

Arvoisa vastaaja

Olen sairaanhoitaja Kirsi Nousiainen ja opiskelen Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulussa Kliininen asiantuntija YAMK -koulutusohjelmassa. Opintoihini kuuluu opinnäytetyö, jonka tarkoitus on selvittää, mitä työnantajat tietävät Kliininen asiantuntija YAMK -tutkinnosta ja sen tuottamasta osaamisesta.

Opinnäytetyöni tavoite on tuottaa tietoa, jonka avulla on mahdollista suunnitella kehittämistoimia Kliininen asiantuntija YAMK -tutkinnon tunnettuuden ja näkyvyyden edistämiseksi työnantajien keskuudessa. Tavoitteena on myös tuottaa tietoa ammattikorkeakouluille, kuinka Kliininen asiantuntija YAMK koulutusta voidaan kehittää vastaamaan työelämän tarpeita. Myös Kliiniset asiantuntijat YAMK - KLIAS ry voi hyödyntää opinnäytetyön tuloksia kehittäessään toimintaansa.

Tarkoitukseni on kerätä aineisto Webropol -kyselynä Suomen sairaanhoitopiirien ylihoitajilta, osastonhoitajilta ja kaikilta, jotka rekrytoivat työssään Kliinisiä asiantuntijoita. Tällä tarkoitetaan yliopiston suorittaneita Terveystieteiden maistereita ja YAMK-tutkinnon suorittaneita Kliinisiä asiantuntijoita.

Pyydän Teitä vastaamaan kyselyyn, sillä jokainen vastaus on tärkeä. Tutkimuskyselyyn vastaaminen on vapaaehtoista ja vastaaminen tapahtuu nimettömänä. Yksittäisen vastaajan henkilöllisyys ei paljastu missään tutkimuksen vaiheessa ja vastaukset käsitellään luottamuksellisesti. Tutkimusaineisto hävitetään opinnäytetyön valmistumisen jälkeen. Lopullisessa raportissa tulokset esitetään niin, ettei niissä viitata vastaajien henkilöllisyyteen tai organisaatioon. Opinnäytetyön raportti julkaistaan ammattikorkeakoulujen opinnäytetyöt ja julkaisut -tietokannassa www.theseus.fi työn valmistuttua.

Ohessa olevasta linkistä pääsette Webropol -kyselylomakkeeseen. Vastaaminen vie aikaa noin 20 minuuttia. Toivon, että vastaatte kyselyyn xxx mennessä.

Vastaan mielelläni opinnäytetyöhöni liittyviin kysymyksiin.

Ystävällisin terveisin,

Kirsi Nousiainen
sairaanhoitaja AMK, Kliininen asiantuntija YAMK-opiskelija
okino003(at)edu.xamk.fi
puh. xxx-xxxxxxx

Kliiniset asiantuntijat YAMK

Tervetuloa vastaamaan opinnäytetyöni kyselyyn. Vastaaminen vie aikaa noin 20 minuuttia ja vastaamista ei voi keskeyttää ja jatkaa myöhemmin. Toivon, että vastaisitte kerralla loppuun asti. Teidän vastaamisenne on erittäin tärkeää tulosten kannalta.

Taustakysymykset

1. Sukupuolenne *

- ☐ Nainen
☐ Mies

2. Ikänne *

- ☐ 30 vuotta tai alle
☐ 31 - 40 vuotta
☐ 41 - 50 vuotta
☐ 51 - 60 vuotta
☐ 61 vuotta tai yli

3. Korkein koulutustasonne, jolla työskentelette tällä hetkellä päätoimessa *

- ☐ Terveystieteiden tohtori
☐ Terveystieteiden maisteri
☐ Ylempi ammattikorkeakoulu YAMK
☐ Ammattikorkeakoulu AMK
☐ Jokin muu, mikä?

4. Työnkuvanne päätoimessa *

- ☐ Ylihoitaja

- ☐ Osastonhoitaja
☐ Apulaisosastonhoitaja
☐ Rekrytoija
☐ Jokin muu, mikä?

5. Työkokemuksenne nykyisessä työssä *

- ☐ 10 vuotta tai alle
☐ 11 - 20 vuotta
☐ 21 - 30 vuotta
☐ 31 - 40 vuotta
☐ 41 vuotta tai yli

6. Nykyinen työpaikkanne *

- ☐ Yliopistollinen sairaala
☐ Keskussairaala
☐ Perusterveydenhuolto
☐ Jokin muu, mikä?

7. Työskenteleekö organisaatiossanne kliinisinä asiantuntijoina *

- ☐ Kliinisiä asiantuntijoita YAMK
☐ Terveystieteiden maistereita TtM
☐ Molempia
☐ En osaa sanoa

8. Millaisissa tehtävissä Kliiniset asiantuntijat YAMK työskentelevät organisaatiossanne? Voitte valita yhden tai useamman vastausvaihtoehdon.

*

- ☐ Johtajana
☐ Esimiehenä

- ☐ Projekteissa tai hankkeissa
- ☐ Oman työnsä kehittäjänä innostuneisuutta osoittamalla
- ☐ Työyhteisön kehittäjänä
- ☐ Konsultoivana hoitajana
- ☐ Moniammatillisen verkoston johtajana
- ☐ Osastonhoitajana
- ☐ Apulaisosastonhoitajana
- ☐ Kliinisten hoitotyön käytäntöjen kehittäjänä
- ☐ Kehitysjohdajana
- ☐ Itsenäisen vastaanoton pitäjänä
- ☐ Digitaalisten palveluiden kehittäjänä
- ☐ Muutos- ja kehittämisprojektien käynnistäjänä
- ☐ Ammattiryhmien kouluttajana
- ☐ Terveystieteiden edistäjänä
- ☐ Henkilöstöpäällikkönä
- ☐ Opetushoitajana
- ☐ Sairaalasunnittelijana
- ☐ Kenttäjohtajana
- ☐ Perehdytyskoordinaattorina
- ☐ Asiakasvastaavana
- ☐ Asiantuntijasairaanhoidajana
- ☐ Jokin muu, mikä?
- ☐ En osaa sanoa

9. Oletteko rekrytoinut kliinisen asiantuntijan tehtäviin Kliinisiä asiantuntijoita YAMK tai Terveystieteiden maistereita TtM? *

- ☐ Kliinisiä asiantuntijoita YAMK
- ☐ Terveystieteiden maistereita TtM
- ☐ Molempia
- ☐ En ole rekrytoinut kumpaakaan

Kliininen asiantuntija YAMK tutkinto ja koulutus

10. Tunnetteko Kliininen asiantuntija YAMK koulutuksen? *

- ☐ Kyllä
- ☐ En

11. Mitä tiedätte Kliininen asiantuntija YAMK tutkinnosta? Voitte valita yhden tai useamman vastausvaihtoehdon. *

- ☐ Opintojen kesto 1,5 - 3 vuotta
- ☐ Opintojen laajuus 90 opintopistettä
- ☐ Opinnot voi suorittaa työn ohessa monimuoto-opiskeluna
- ☐ Pääsyvaatimuksena 3 vuotta työkokemusta sosiaali- ja terveysalalta
- ☐ Pohjakoulutusvaatimuksena sosiaali- ja terveysalan alempi ammattikorkeakoulututkinto
- ☐ Opinnäytetyö 30 op on työelämän kehittämistehtävä

12. Onko Kliininen asiantuntija YAMK koulutuksesta Teille tuttua *

	1= Kyllä	2= Ei	3= En osaa sanoa
Opintojen sisältö? *	☐	☐	☐
Opintojen tavoitteet? *	☐	☐	☐
Koulutuksen tuottama osaaminen? *	☐	☐	☐
Työelämään sijoittuminen koulutuksen jälkeen? *	☐	☐	☐
Roolit työelämässä *	☐	☐	☐
Kliininen asiantuntija YAMK tutkinnon erot suhteessa terveystieteiden maisterin (TtM) tutkintoon? *	☐	☐	☐
Kliininen asiantuntija YAMK tutkinnon samankaltaisuus suhteessa terveystieteiden maisterin (TtM) tutkintoon? *	☐	☐	☐
Tohtoritutkintoväylä Kliininen asiantuntija YAMK tutkinnon suorittamisen jälkeen? *	☐	☐	☐

13. Jos koulutus ei ole teille tuttua, millaista tietoa tarvitsette Kliininen asiantuntija YAMK koulutuksesta? Voitte valita yhden tai useamman vastausvaihtoehdon. *

- ☐ Kliininen asiantuntija YAMK koulutus yleensä
- ☐ Kliininen asiantuntija YAMK opintojen sisältö
- ☐ Kliininen asiantuntija YAMK opintojen tavoitteet
- ☐ Kliininen asiantuntija YAMK koulutuksen tuottama osaaminen
- ☐ Kliinisten asiantuntijoiden YAMK työelämään sijoittuminen
- ☐ Kliinisen asiantuntijan YAMK roolit työelämässä
- ☐ Kliininen asiantuntija YAMK -tutkinon erot verrattuna Terveystieteiden maisterin tutkintoon
- ☐ Kliininen asiantuntija YAMK -tutkinon samanlaisuus verrattuna Terveystieteiden maisterin tutkintoon
- ☐ Tohtoritutkintoväylästä Kliininen asiantuntija YAMK tutkinon suorittamisen jälkeen

Kliininen asiantuntija YAMK opintojen sisältö

14. Arvioikaa asteikolla 1 - 5, kuinka tärkeitä mielestänne ovat seuraavat Kliininen asiantuntija YAMK opintojen sisällöt (1= ei lainkaan tärkeä, 5= erittäin tärkeä) *

	1= ei lainkaan tärkeä	2	3	4	5=erittäin tärkeä
Tutkimus- ja kehittämismenetelmät *	☐	☐	☐	☐	☐
Asiantuntijuus kliinisessä hoitotyössä *	☐	☐	☐	☐	☐
Potilaan kliininen tutkiminen *	☐	☐	☐	☐	☐
Potilasohjaus *	☐	☐	☐	☐	☐
Lääkehoito ja farmakologia *	☐	☐	☐	☐	☐
Näyttöön perustuva toiminta ja sen edistäminen *	☐	☐	☐	☐	☐
Suomalaiset kansansairaudet *	☐	☐	☐	☐	☐
Johtaminen *	☐	☐	☐	☐	☐
Yrittäjyys *	☐	☐	☐	☐	☐
Prosessi, laatu ja turvallisuus sosiaali- ja terveysalalla *	☐	☐	☐	☐	☐
Digitaalisuus sosiaali- ja terveysalalla *	☐	☐	☐	☐	☐

Liite 3/6

	1= ei lainkaan tärkeä	2	3	4	5=erittäin tärkeä
Jokin muu, mikä? *	☐	☐	☐	☐	☐

Kliininen asiantuntija YAMK osaaminen

15. Arvioikaa asteikolla 1 - 5, mitä mieltä olette Kliininen asiantuntija YAMK koulutuksesta ja osaamisesta (1 = täysin eri mieltä, 2= jokseenkin eri mieltä, 3 = ei samaa eikä eri mieltä, 4= jokseenkin samaa mieltä, 5= täysin samaa mieltä) *

	1= täysin eri mieltä	2	3	4	5= täysin samaa mieltä
Kliininen asiantuntija YAMK tutkinto tarjoaa saman kelpoisuuden julkisiin toimiin kuin yliopiston Terveystieteiden maisterin (TtM) -tutkinto *	☐	☐	☐	☐	☐
Kliininen asiantuntija YAMK tutkinto on käytännönläheisempi kuin yliopiston Terveystieteiden maisterin (TtM) tutkinto *	☐	☐	☐	☐	☐
Kliininen asiantuntija YAMK tutkinto on työelämälähtöisempi kuin yliopiston Terveystieteiden maisterin (TtM) tutkinto *	☐	☐	☐	☐	☐
Kliininen asiantuntija YAMK pystyy työskentelemään itsenäisesti vaativissa hoitotyön asiantuntijatehtävissä terveydenhuoltoalalla *	☐	☐	☐	☐	☐
Kliininen asiantuntija YAMK osaa ratkaista vaativia potilashoidon ongelmia kliinisessä hoitotyössä *	☐	☐	☐	☐	☐
Kliininen asiantuntija YAMK osaa tehdä itsenäisiä päätöksiä kliinisessä hoitotyössä *	☐	☐	☐	☐	☐
Kliininen asiantuntija YAMK osaa hankkia näyttöön perustuvaa tietoa kliinisessä hoitotyössä *	☐	☐	☐	☐	☐
Kliininen asiantuntija YAMK osaa arvioida näyttöön perustuvaa tietoa kliinisessä hoitotyössä *	☐	☐	☐	☐	☐

Liite 3/7

	1= täysin eri mieltä	2	3	4	5= täysin samaa mieltä
Kliininen asiantuntija YAMK osaa soveltaa näyttöön perustuvaa tietoa kliinisessä hoitotyössä *	☐	☐	☐	☐	☐
Kliininen asiantuntija YAMK kykenee johtamaan asioita, kuten neuvotteluja, kokouksia *	☐	☐	☐	☐	☐
Kliininen asiantuntija YAMK kykenee johtamaan ihmisiä toimien esimiehenä *	☐	☐	☐	☐	☐
Kliininen asiantuntija YAMK osaa asiantuntijaviestinnän suomeksi *	☐	☐	☐	☐	☐
Kliininen asiantuntija YAMK osaa viestiä asiantuntevasti myös kansainvälisesti *	☐	☐	☐	☐	☐
Kliininen asiantuntija YAMK osaa syvällisen oman alan kliinisen osaamisen *	☐	☐	☐	☐	☐
Kliininen asiantuntija YAMK osaa syvällisen oman alan teoreettisen osaamisen *	☐	☐	☐	☐	☐
Kliinisellä asiantuntijalla YAMK on valmiuksia kansainväliseen työskentelyyn *	☐	☐	☐	☐	☐
Kliininen asiantuntija YAMK kykenee elinikäiseen oppimiseen *	☐	☐	☐	☐	☐
Kliininen asiantuntija YAMK kykenee kriittiseen tiedon hankintaan *	☐	☐	☐	☐	☐
Kliininen asiantuntija YAMK kykenee kriittiseen tiedon käsittelyyn *	☐	☐	☐	☐	☐
Kliininen asiantuntija YAMK kykenee kriittiseen tiedon tuottamiseen *	☐	☐	☐	☐	☐
Kliininen asiantuntija YAMK pystyy kriittisesti arvioimaan tietoa *	☐	☐	☐	☐	☐
Kliininen asiantuntija YAMK kykenee työskentelemään moniammatillisissa tiimeissä asiantuntijana *	☐	☐	☐	☐	☐
Kliininen asiantuntija YAMK osaa hyödyntää verkostoja *	☐	☐	☐	☐	☐
Kliinisellä asiantuntijalla YAMK on valmiudet hoitotyön arvo-osaamiseen *	☐	☐	☐	☐	☐

Liite 3/8

	1= täysin eri mieltä	2	3	4	5= täysin samaa mieltä
Kliinisellä asiantuntijalla YAMK on valmiudet toteuttaa eettisesti korkeatasoista hoitotyötä *	☐	☐	☐	☐	☐
Kliininen asiantuntija YAMK osaa suunnitella yksittäisen työyhteisön jäsenen toimintaa *	☐	☐	☐	☐	☐
Kliininen asiantuntija YAMK osaa suunnitella ryhmän toimintaa *	☐	☐	☐	☐	☐
Kliininen asiantuntija YAMK kykenee johtamaan yksittäistä työyhteisön jäsentä *	☐	☐	☐	☐	☐
Kliininen asiantuntija YAMK kykenee johtamaan ryhmän toimintaa *	☐	☐	☐	☐	☐
Kliininen asiantuntija YAMK kykenee arvioimaan yksittäisen työyhteisön jäsenen toimintaa *	☐	☐	☐	☐	☐
Kliininen asiantuntija YAMK kykenee arvioimaan ryhmän toimintaa *	☐	☐	☐	☐	☐
Kliininen asiantuntija YAMK osaa suunnitella yksittäisen työyhteisön jäsenen kehittymistä *	☐	☐	☐	☐	☐
Kliininen asiantuntija YAMK osaa suunnitella ryhmän kehittymistä *	☐	☐	☐	☐	☐
Kliininen asiantuntija YAMK osaa johtaa yksittäisen työyhteisön jäsenen kehittymistä *	☐	☐	☐	☐	☐
Kliininen asiantuntija YAMK osaa johtaa ryhmän kehittymistä *	☐	☐	☐	☐	☐
Kliininen asiantuntija YAMK pystyy arvioimaan yksittäisen työyhteisön jäsenen kehittymistä *	☐	☐	☐	☐	☐
Kliininen asiantuntija YAMK pystyy arvioimaan ryhmän kehittymistä *	☐	☐	☐	☐	☐
Kliininen asiantuntija YAMK osaa hyödyntää teknologiaa työssään *	☐	☐	☐	☐	☐
Kliininen asiantuntija YAMK osaa hyödyntää digitaalisuutta työssään *	☐	☐	☐	☐	☐

Kliinisen asiantuntijan YAMK tehtävät työelämässä

16. Arvioikaa asteikolla 1 - 5, kuinka tärkeitä mielestänne ovat seuraavat Kliinisen asiantuntijan YAMK tehtävät (1 = ei lainkaan tärkeä, 5 = erittäin tärkeä) *

	1= ei lainkaan tärkeä	2	3	4	5= erittäin tärkeä
Hoitotyön tutkimus *	☐	☐	☐	☐	☐
Hoitotyön kehittäminen *	☐	☐	☐	☐	☐
Moniammatillinen yhteistyö esimerkiksi lääkäreiden, hoitotyön johdon tai oppilaitosten kanssa *	☐	☐	☐	☐	☐
Oman erityisalueen kehittämistoiminnan koordinointi *	☐	☐	☐	☐	☐
Rajattu lääkkeenmääräämisoikeus *	☐	☐	☐	☐	☐
Kliininen potilastyö käsittäen potilaan kokonaisvaltaisen hoitamisen *	☐	☐	☐	☐	☐
Henkilökunnan konsultointi *	☐	☐	☐	☐	☐
Eettinen päätöksenteko potilashoidossa *	☐	☐	☐	☐	☐
Potilaiden ja omaisten opetus ja ohjaus *	☐	☐	☐	☐	☐
Ihmisten johtaminen esimiestyössä *	☐	☐	☐	☐	☐
Tapaus- ja tilannejohtaminen esimerkiksi hoitotyön käytäntöjen kehittämisessä *	☐	☐	☐	☐	☐
Hoitohenkilökunnan kouluttaminen *	☐	☐	☐	☐	☐
Hoitotyön käytäntöjen ja palveluiden kehittäminen *	☐	☐	☐	☐	☐
Organisaation strategian tukeminen *	☐	☐	☐	☐	☐
Epäkohtiin puuttuminen hoitotyössä *	☐	☐	☐	☐	☐
Hoitohenkilökunnan osaamisen tukeminen *	☐	☐	☐	☐	☐
Hoitotyön laadun varmistaminen *	☐	☐	☐	☐	☐
Näyttöön perustuvan toiminnan tukeminen *	☐	☐	☐	☐	☐

Liite 3/10

	1= ei lainkaan tärkeä	2	3	4	5= erittäin tärkeä
Näyttöön perustuvan toiminnan jalkauttaminen *	☐	☐	☐	☐	☐
Vaativissa potilashoidon tehtävissä työskentely *	☐	☐	☐	☐	☐
Hoitotyön kehittämisen käynnistäminen *	☐	☐	☐	☐	☐
Hoitotyön kehittämisen koordinointi *	☐	☐	☐	☐	☐

Kliinisen asiantuntijan YAMK piirteet, ominaisuudet ja taidot

17. Arvioikaa asteikolla 1 - 5, kuinka tärkeitä mielestänne ovat seuraavat Kliinisen asiantuntijan YAMK piirteet, ominaisuudet ja taidot (1= ei lainkaan tärkeä, 5 = erittäin tärkeä) *

	1=ei lainkaan tärkeä	2	3	4	5=erittäin tärkeä
Oman erityisalueen osaajuus *	☐	☐	☐	☐	☐
Uusien ideoiden luoja *	☐	☐	☐	☐	☐
Keskustelutukena oleminen henkilökunnalle *	☐	☐	☐	☐	☐
Mentorointi *	☐	☐	☐	☐	☐
Kehittämistoiminnan johtaminen *	☐	☐	☐	☐	☐
Vuorovaikutustaidot *	☐	☐	☐	☐	☐
Johtamistaidot *	☐	☐	☐	☐	☐
Vankka kliininen työkokemus *	☐	☐	☐	☐	☐
Jatkuvasti itseään kehittävä esimerkiksi kouluttautumalla tai kollegoiden asiantuntemusta hyödyntämällä *	☐	☐	☐	☐	☐
Innostunut *	☐	☐	☐	☐	☐
Työhön sitoutunut *	☐	☐	☐	☐	☐
Muutosmyönteinen *	☐	☐	☐	☐	☐
Monipuoliset taidot osaava *	☐	☐	☐	☐	☐
Joustava *	☐	☐	☐	☐	☐
Innovatiivinen *	☐	☐	☐	☐	☐
Yhteistyökykyinen *	☐	☐	☐	☐	☐

	1=ei lainkaan tärkeä	2	3	4	5=erittäin tärkeä
Käytännön hoitotyön tukija *	☐	☐	☐	☐	☐
Henkilökunnan tukija *	☐	☐	☐	☐	☐
Oman osaamisen markkinoija *	☐	☐	☐	☐	☐

Väittämiä Kliinisen asiantuntijan YAMK ja Terveystieteiden maisterin työnkuvista, tutkinnoista ja koulutuksista

18. Arvioikaa, kumpaa työnkuvaa, tutkintoa, koulutusta seuraavat väittämät mielestänne koskevat: Kliininen asiantuntija YAMK tai Terveystieteiden maisteri TtM. Voitte valita väittämiin myös molemmat vaihtoehdot tai en osaa sanoa. *

	Kliininen asiantuntija YAMK	Terveystieteiden maisteri TtM	En osaa sanoa
45 op rajattu lääkkeenmääräämisoikeus *	☐	☐	☐
Pystyy hoitamaan potilasta kokonaisvaltaisesti *	☐	☐	☐
Pystyy jalkauttamaan näyttöön perustuvia yhtenäisiä toimintatapoja hoitotyöhön *	☐	☐	☐
Koulutus syventää käytännön osaamista *	☐	☐	☐
Koulutus antaa valmiuksia kehittämistehtäviin työelämässä *	☐	☐	☐
Koulutus antaa valmiuksia asiantuntijatehtäviin työelämässä *	☐	☐	☐
Roolit työelämässä ovat selkeitä *	☐	☐	☐
Roolit tunnetaan työelämässä *	☐	☐	☐
Osaaminen tunnistetaan työelämässä *	☐	☐	☐
Tutkinto tunnetaan huonosti Suomessa *	☐	☐	☐
Tutkinto vastaa osaamistasoa EQF 7 *	☐	☐	☐
Yhteistyö työelämän kanssa on tärkeää, kun kehitetään kyseistä koulutusta *	☐	☐	☐

Liite 3/12

	Klininen asiantuntija YAMK	Terveystieteiden maisteri TtM	En osaa sanoa
Suurin hyöty kyseisen tutkinnon suorittamisen jälkeen on työpaikkakohtaisen osaamisen lisääntyminen *	☐	☐	☐
Tutkinto on kilpailukykyinen *	☐	☐	☐
Tutkinto on laadukas *	☐	☐	☐
Tutkinto kiinnostaa minua *	☐	☐	☐
Tutkintoa on markkinoitu minulle *	☐	☐	☐
Itsenäinen työskentely sosiaali- ja terveysalan johtamistehtävissä *	☐	☐	☐
Itsenäinen työskentely sosiaali- ja terveysalan asiantuntijatehtävissä *	☐	☐	☐
Terveysten edistämistyö *	☐	☐	☐
Itsenäinen klininen hoitotyö edistyneellä tasolla *	☐	☐	☐
Eettinen päätöksenteko potilashoidossa *	☐	☐	☐
Opettaminen *	☐	☐	☐
Ohjaaminen *	☐	☐	☐
Konsultointi *	☐	☐	☐
Tutkimus *	☐	☐	☐
Kehittäminen *	☐	☐	☐
Kouluttaminen *	☐	☐	☐
Yhteistyö *	☐	☐	☐
Potilaan tutkiminen *	☐	☐	☐
Potilaan hoidon tarpeen arviointi *	☐	☐	☐
Oireenmukaisen hoidon aloittaminen ja seuranta akuuteissa ja kroonisissa terveysongelmissa *	☐	☐	☐
Hoitotyön laadun varmistaminen *	☐	☐	☐
Hoitotyön laadun kehittäminen *	☐	☐	☐
Laaja-alainen työ organisaation strategisen työn tukemiseksi *	☐	☐	☐
Opetuksen kehittäminen *	☐	☐	☐

	Kliininen asiantuntija YAMK	Terveystieteiden maisteri TtM	En osaa sanoa
Tutkimuksen kehittäminen *	☐	☐	☐

Kliiniset asiantuntijat YAMK - KLIAS ry

Kliiniset asiantuntijat YAMK - KLIAS ry on huhtikuussa 2018 perustettu yhdistys Kliinisen asiantuntijan YAMK koulutusohjelman Suomessa suorittaneille tai sitä opiskeleville sosiaali- ja terveysalan ammattilaisille sekä kliininen asiantuntija YAMK koulutuksen opettajille.

19. Millaista yhteistyötä toivotte KLIAS ry:n kanssa? Voitte valita yhden tai useamman vaihtoehdon. *

Kliiniset asiantuntijat YAMK - KLIAS ry on huhtikuussa 2018 perustettu yhdistys Kliinisen asiantuntijan YAMK koulutusohjelman Suomessa suorittaneille tai sitä opiskeleville sosiaali- ja terveysalan ammattilaisille sekä kliininen asiantuntija YAMK koulutuksen opettajille.

- ☐ Kliinisten asiantuntijoiden YAMK osaamisen markkinointia
- ☐ Kliinisten asiantuntijoiden YAMK näkyvyyden, tunnettuuden markkinointia
- ☐ Kliinisten asiantuntijoiden YAMK työnkuvien selkeyttämistä
- ☐ Asiantuntijaluentoja sidosryhmille esim. työnantajille
- ☐ Säännöllisiä tapaamisia työnantajien kanssa
- ☐ Tietoa Kliinisen asiantuntijan YAMK osaamisesta
- ☐ Tietoa Kliinisten asiantuntijoiden YAMK työelämään sijoittumisesta
- ☐ Tietoa Kliinisten asiantuntijoiden YAMK urakehityksestä
- ☐ Tietoa Kliinisen asiantuntijan YAMK koulutuksesta yleensä

Liite 4

Tampereen ammattikorkeakoulun Kliininen asiantuntija (YAMK) -koulutuksen syventävät ammattiopinnot. Opetussuunnitelma 2018-2019 (Tampereen ammattikorkeakoulu TAMK. 2018c.)

Syventävät ammattiopinnot (Valitaan 30 op)		Opintopisteet
	Kehittämisaamisen perusteet	
	eHealth ja digitaaliset palvelut	5
	Tutkimukselliset kehittämisprojektit	5
	Bioanalytiikan kehittämisosaaminen	
	Jatkuva laadun parantaminen laboratoriossa	5
	Kliinisen laboratoriotyön asiantuntijuuden syventäminen	10
	Laboratoriomenetelmät kehittyvässä kliinisessä laboratoriossa	5
	Radiografian kehittämisosaaminen	
	Laatujohtamisen ja turvallisuuskulttuurin kehittäminen	5
	Kuvantamistutkimusten, hoitojen ja menettelytapojen kehittäminen kliinisessä radiografiassa	10
	Potilaan hoidon ja turvallisuuden kehittäminen	5
	Sosiaali- ja terveysalan palveluketjujen kehittämisosaaminen	
	Prosessien ja palveluketjujen kehittäminen sosiaali- ja terveysalalla	5
	Family perspectives in access to social- and health care services	5
	Asiakkaat palvelun kehittäjänä	5
	Poliittinen ohjaus ja markkinatalous, kehittämislinjaukset ja strategiat	5
	Työterveyden edistäminen, kehittäminen ja johtaminen	
	Työterveyshuollon palvelujärjestelmä, kehittämislinjaukset ja strategiat	4
	Terveysten edistäminen työikäisen väestön keskuudessa	8
	Työterveyshuoltoyksikön toiminnan suunnittelu ja arviointi	8

Terveystieteiden maisteri -tutkinto Oulun yliopistossa (Oulun yliopisto 2018b).

Hoitotieteen syventävät opinnot 87 op	Osaamistavoitteet	Sisältö
Hoitotieteellinen osaaminen 52 op	Hoitotiede II: Opiskelija: Osaa keskustella hoitotieteen tutkimus- ja kehittämissankkeista, osaa etsiä ja hyödyntää ja luotettavaa hoitotieteellistä tietoa osaa arvioida hoitotieteellisen tiedon laatua sekä soveltaa hoitotieteen teorioita sekä tutkimustietoa ratkaisukseen työelämässä eteen tulevia ongelmia näyttöön perustuvaan toimintaan ja hoitotieteen asiantuntijuuteen perustuen osaa käyttää ratkaisukeskeisiä menetelmiä esimies-työssä ja erilaisissa asiantuntijarooleissa. Hoitotiede III: Opiskelija: osaa analysoida ja arvioida kriittisesti hoitotieteellistä tietoa ja tutkimusta sekä soveltaa sitä sosiaali- ja terveysalalle kykenee ratkaisemaan haastavia ongelmia itsenäisesti ja yhteisöllisesti näyttöön perustuen tutkimus- ja innovaatiotoiminnassa osaa johtaa asioita ja tehdä johtopäätöksiä toiminnasta terveysalalla osaa arvioida muiden henkilöiden ja ryhmien toimintaa.	Hoitotiede II: Hoitotieteellinen tutkimustieto sos. ja terv.huollon kehittämisen perustana 5 op Hoitotiede III: Johtaminen ja innovatiivisuus näyttöön perustuvassa toiminnassa 7 op Pro gradu -tutkielma ja seminaari 40 op
Tutkimusmenetelmäosaamisen 15 op	1.) Opiskelija Osaa soveltaa aiempaa tutkimusmenetelmäosaamista oppimistehtävässä Osaa eritellä ja tulkita määrällisen ja laadullisen tutkimuksen luonnetta ja tehdä johtopäätöksiä metodologisista pääkysymyksistä. Osaa suunnitella ja johtaa ryhmän toimintaa yhteisöllisen tavoitteen saavuttamiseksi. Osaa suunnitella, luoda ja arvioida laadullisen ja määrällisen tutkimuksen lähestymistapoja tutkimussuunnitelmassa ja digitaalisten oppimistehtävien valmistelussa.	1.) Tutkimusmenetelmien soveltaminen terveystieteissä 10 op 2.) Terveystieteiden tilastolliset analyysimenetelmät 5 op

	osaa järjestellä ja yhdistää tutkimusprosessin vaiheet loogiseksi kokonaisuudeksi. osaa analysoida määrällisen ja laadullisen tutkimuksen luotettavuutta ja eettisiä kysymyksiä sekä osaa arvioida niitä tutkimussuunnitelmassaan ja harjoitustehtävässään. osaa yhdistää työelämälähdistä digiosaamista tutkimussuunnitelman ja oppimistehtävien valmistamiseen. saa valmiudet tutkielmaseminaariin ja Pro gradu –tutkielmaan. 2.) opiskelija osaa suunnitella tietojen keruun, osaa laittaa havaintoaineiston tietokoneella käsiteltävään muotoon osaa käyttää itsenäisesti tilasto-ohjelmistoa osaa soveltaa tilastollisen päättelyn perusmenetelmiä tutkimusongelmien analysointiin. tuntee terveystieteiden tutkimusaineistojen analysointiin käytettävät monimuuttujamenetelmät ja tilastolliset erityismenetelmät. osaa raportoida tieteellisiä tutkimustuloksia tunnistaa terveystieteiden kansainvälisissä julkaisuissa raportoitujen tulosten tulkinassa huomioitavat asiat.	
Hoitotieteen asiantuntijaksi kasvaminen 20 op	1.) Opiskelija osaa analysoida ja soveltaa aiempaa tutkimus- ja kehittämisaamistansa asiantuntijaksi kehittämisessä. osaa keskustella ja arvioida kliinisen hoitotyön ja -tieteen perusteista, asiantuntijan rooleista ja tehtävistä osaa seurata ja tulkita työelämän tulevaisuuden tarpeita niin kansallisella kuin kansainvälisellä tasolla. osaa suunnitella ja arvioida omaa osaamistansa portfoliossa tulevaisuuden asiantuntijan roolissa.	1.) Kliinisen hoitotyön ja -tieteen perusteet 5 op 2.) Näyttöön perustuvan toiminnan johtaminen 5 op 3.) Kliininen harjoittelu 10 op

	osaa asiantuntijana toimia muuttuvissa työelämäntilanteissa ja käyttää luovia ongelmanratkaisutaitoja sekä innovatiivisuutta. täydentää asiantuntemustaan itsenäisesti vierailulla asiantuntijaorganisaatiossa ja tekemällä raportin tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen. 2.) Opiskelija saa valmiudet toimia hoitotyön johtajana näyttöön perustuvan toiminnan suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa huomioiden sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatioiden toimintaympäristön muutokset. osaa hyödyntää analyyttistä ajattelua ja ongelmanratkaisutaitojaan johtaessa ja ratkaistaessa näyttöön perustuvan toiminnan haasteita työyhteisössä. 3.) Opiskelija saavuttaa tutkimuksellisen kliiniseen hoitotyöhön ja -tieteeseen perustuvan asiantuntijuuden, jossa korostuu opiskelijan valmiudet suunnitella ja arvioida sosiaali- ja terveydenhuollon yksiköiden toimintojen kehittämistä ja tehdä siitä johtopäätöksiä. osaa toimia työelämän monialaisissa asiantuntijaryhmissä. osaa laatia loppuraportin oman osaamisensa tunnistamiseksi ja kuvaamiseksi.	
--	--	--

Liite 6

Niiden rekrytoivien vastaajien tietämys kliininen asiantuntija YAMK -tutkinnosta, joille koulutus oli entuudestaan tuttua (n=8). YAMK= Kliininen asiantuntija YAMK; TtM= Terveystieteiden maisteri.

	1= Kyllä (n)	2= Ei (n)	3= En osaa sanoa (n)	Yhteensä (n)
Opintojen sisältö				
YAMK	3			3
TtM	2	1	2	5
Opintojen tavoitteet				
YAMK	3			3
TtM	2	2	1	5
Koulutuksen tuottama osaaminen				
YAMK	3			3
TtM	2	2	1	5
Työelämään sijoittumisen koulutuksen jälkeen				
YAMK	3			3
TtM	3	1	1	5
Roolit työelämässä				
YAMK	3			3
TtM	3	1	1	5
Kliininen asiantuntija YAMK -tutkinnon erot suhteessa terveystieteiden maisterin -tutkintoon				
YAMK	1	2		3
TtM	2		3	5
Kliininen asiantuntija YAMK -tutkinnon samanlaisuus suhteessa terveystieteiden maisterin -tutkintoon				
YAMK	2	1		3
TtM	1	1	3	5
Tohtoritutkintoväylä kliininen asiantuntija YAMK -tutkinnon suorittamisen jälkeen				
YAMK	1	1	1	3
TtM	2	1	2	5

Liite 7

Kuinka tärkeinä kliinisiä asiantuntijoita (YAMK) ja terveystieteiden maistereita rekrytoivat vastaajat pitivät kliininen asiantuntija (YAMK) -opintojen sisältöjä (1= ei lainkaan tärkeä, 5= erittäin tärkeä) (n=13). YAMK= Kliinisiä asiantuntijoita YAMK rekrytoivat vastaajat; TtM= Terveystieteiden maistereita rekrytoivat vastaajat.

	1 (n)	2 (n)	3 (n)	4 (n)	5 (n)	Yhteensä (n)
Tutkimus- ja kehittämismenetelmät						
YAMK				2	2	4
TtM				5	4	9
Asiantuntijuus kliinisessä hoitotyössä						
YAMK					4	4
TtM			2	1	6	9
Potilaan kliininen tutkiminen						
YAMK				1	3	4
TtM		2	4	2	1	9
Potilasohjaus						
YAMK				1	3	4
TtM			5		4	9
Lääkehoito ja farmakologia						
YAMK				2	2	4
TtM	1	1	3	3	1	9
Näyttöön perustuva toiminta ja sen edistäminen						
YAMK					4	4
TtM				2	7	9
Suomalaiset kansansairaudet						
YAMK			1		3	4
TtM		1	4	2	2	9
Johtaminen						
YAMK			1	1	2	4
TtM		1	3	4	1	9
Yrittäjyys						
YAMK	1		1	1	1	4
TtM	1	1	4	1	2	9
Prosessi, laatu ja turvallisuus sosiaali- ja terveysalalla						
YAMK					4	4
TtM			1	1	7	9
Digitaalisuus sosiaali- ja terveysalalla						
YAMK				2	2	4
TtM				2	7	9

Vastaajien mielipide kliininen asiantuntija (YAMK) koulutuksesta ja osaamisesta (n=41); 1= täysin eri mieltä, 5= täysin samaa mieltä.

	1 (n)	2 (n)	3 (n)	4 (n)	5 (n)	Yh- teensä
Kliininen asiantuntija (YAMK) tutkinto tarjoaa saman kelpoisuuden julkisiin toimiin kuin yliopiston Terveystieteiden maisteri -tutkinto	6	16	7	7	5	41
Kliininen asiantuntija (YAMK) tutkinto on käytännöllä- heisempi kuin yliopiston Terveystieteiden maisteri tut- kinto	1	1	9	17	13	41
Kliininen asiantuntija (YAMK) tutkinto on työelämäläh- töisempi kuin yliopiston Terveystieteiden maisterin (TtM) tutkinto	2	2	14	11	12	41
Kliininen asiantuntija (YAMK) pystyy työskentelemään itsenäisesti vaativissa hoitotyön asiantuntijatehtävissä terveydenhuoltoalalla	1		9	14	17	41
Kliininen asiantuntija (YAMK) osaa ratkaista vaativia potilashoidon ongelmia kliinisessä hoitotyössä	1	2	9	11	18	41
Kliininen asiantuntija (YAMK) osaa tehdä itsenäisiä päätöksiä kliinisessä hoitotyössä	1	1	6	16	17	41
Kliininen asiantuntija (YAMK) osaa hankkia näyttöön perustuvaa tietoa kliinisessä hoitotyössä	1		6	18	16	41
Kliininen asiantuntija (YAMK) osaa arvioida näyttöön perustuvaa tietoa kliinisessä hoitotyössä	1		7	18	15	41
Kliininen asiantuntija (YAMK) osaa soveltaa näyttöön perustuvaa tietoa kliinisessä hoitotyössä	1		6	19	15	41
Kliininen asiantuntija (YAMK) kykenee johtamaan asi- oita, kuten neuvotteluja, kokouksia	1	3	8	17	12	41
Kliininen asiantuntija (YAMK) kykenee johtamaan ih- misiä toimien esimiehenä	3	8	10	16	4	41
Kliininen asiantuntija (YAMK) osaa asiantuntijaviestin- nän suomeksi	1	1	7	17	15	41
Kliininen asiantuntija (YAMK) osaa viestiä asiantunte- vasti myös kansainvälisesti	1	2	16	16	6	41
Kliininen asiantuntija (YAMK) osaa syvällisen oman alan kliinisen osaamisen	1		8	22	10	41
Kliininen asiantuntija (YAMK) osaa syvällisen oman alan teoreettisen osaamisen	1		7	25	8	41
Kliinisellä asiantuntijalla (YAMK) on valmiuksia kan- sainväliseen työskentelyyn	1	2	16	16	6	41
Kliininen asiantuntija (YAMK) kykenee elinikäiseen oppimiseen	1		4	16	20	41
Kliininen asiantuntija (YAMK) kykenee kriittiseen tie- don hankintaan	1		4	21	15	41
Kliininen asiantuntija (YAMK) kykenee kriittiseen tie- don käsittelyyn	1		5	22	13	41
Kliininen asiantuntija (YAMK) kykenee kriittiseen tie- don tuottamiseen	1	1	12	15	12	41
Kliininen asiantuntija (YAMK) pystyy kriittisesti arvioi- maan tietoa	1		8	19	13	41
Kliininen asiantuntija (YAMK) kykenee työskentele- mään moniammatillisissa tiimeissä asiantuntijana	1		3	20	17	41
Kliininen asiantuntija (YAMK) osaa hyödyntää verkos- toja	1		1	19	20	41
Kliinisellä asiantuntijalla (YAMK) on valmiudet hoito- työn arvo-osaamiseen	1		6	19	15	41
Kliinisellä asiantuntijalla (YAMK) on valmiudet toteut- taa eettisesti korkeatasoista hoitotyötä	1		3	16	21	41
Kliininen asiantuntija (YAMK) osaa suunnitella yksit- täisen työyhteisön jäsenen toimintaa	2	2	11	15	11	41

Kliininen asiantuntija (YAMK) osaa suunnitella ryhmän toimintaa	2	1	10	19	9	41
Kliininen asiantuntija (YAMK) kykenee johtamaan yksittäistä työyhteisön jäsentä	1	3	9	18	10	41
Kliininen asiantuntija (YAMK) kykenee johtamaan ryhmän toimintaa	1	2	11	19	8	41
Kliininen asiantuntija (YAMK) kykenee arvioimaan yksittäisen työyhteisön jäsenen toimintaa	1	1	11	20	8	41
Kliininen asiantuntija (YAMK) kykenee arvioimaan ryhmän toimintaa	1	1	12	19	8	41
Kliininen asiantuntija (YAMK) osaa suunnitella yksittäisen työyhteisön jäsenen kehittymistä	1	3	13	15	9	41
Kliininen asiantuntija (YAMK) osaa suunnitella ryhmän kehittymistä	1	3	12	17	8	41
Kliininen asiantuntija (YAMK) osaa johtaa yksittäisen työyhteisön jäsenen kehittymistä	1	2	13	18	7	41
Kliininen asiantuntija (YAMK) osaa johtaa ryhmän kehittymistä	1	2	13	18	7	41
Kliininen asiantuntija (YAMK) pystyy arvioimaan yksittäisen työyhteisön jäsenen kehittymistä	1	1	14	17	8	41
Kliininen asiantuntija (YAMK) pystyy arvioimaan ryhmän kehittymistä	1	1	15	16	8	41
Kliininen asiantuntija (YAMK) osaa hyödyntää teknologiaa työssään	1		5	22	13	41
Kliininen asiantuntija (YAMK) osaa hyödyntää digitaalisuutta työssään	1		5	22	13	41

Kliinisiä asiantuntijoita (YAMK) ja terveystieteiden maistereita rekrytoivien vastaajien mielipide-erot kliininen asiantuntija (YAMK) koulutuksesta ja osaamisesta, 1= täysin eri mieltä, 5= täysin samaa mieltä (n=13).

Kliininen asiantuntija (YAMK) tutkinto tarjoaa saman kelpoisuuden julkisiin toimiin kuin yliopiston Terveystieteiden maisteri -tutkinto	1 (n)	2 (n)	3 (n)	4 (n)	5 (n)	Yht.
YAMK		1	2	1		4
Terveystieteiden maisterit	2	3	1	3		9
Kliininen asiantuntija (YAMK) tutkinto on käytännönläheisempi kuin yliopiston Terveystieteiden maisteri -tutkinto						
YAMK			1	1	2	4
Terveystieteiden maisterit		1	2	4	2	9
Kliininen asiantuntija (YAMK) tutkinto on työelämälähtöisempi kuin yliopiston Terveystieteiden maisteri -tutkinto						
YAMK			1	2	1	4
Terveystieteiden maisterit		1	4	2	2	9
Kliininen asiantuntija (YAMK) pystyy työskentelemään itsenäisesti vaativissa hoitotyön asiantuntijatehtävissä terveydenhuoltoalalla						
YAMK				2	2	4
Terveystieteiden maisterit			4	2	3	9
Kliininen asiantuntija (YAMK) osaa ratkaista vaativia potilashoidon ongelmia kliinisessä hoitotyössä						
YAMK				1	3	4
Terveystieteiden maisterit			4	2	3	9
Kliininen asiantuntija (YAMK) osaa tehdä itsenäisiä päätöksiä kliinisessä hoitotyössä						
YAMK				1	3	4
Terveystieteiden maisterit			2	3	4	9
Kliininen asiantuntija (YAMK) osaa hankkia näyttöön perustuvaa tietoa kliinisessä hoitotyössä						
YAMK				2	2	4
Terveystieteiden maisterit			2	5	2	9
Kliininen asiantuntija (YAMK) osaa arvioida näyttöön perustuvaa tietoa kliinisessä hoitotyössä						
YAMK				2	2	4
Terveystieteiden maisterit			3	4	2	9
Kliininen asiantuntija (YAMK) osaa soveltaa näyttöön perustuvaa tietoa kliinisessä hoitotyössä						
YAMK				2	2	4
Terveystieteiden maisterit			3	5	1	9
Kliininen asiantuntija (YAMK) kykenee johtamaan asioita, kuten neuvotteluja, kokouksia						
YAMK				2	2	4
Terveystieteiden maisterit		1	3	4	1	9
Kliininen asiantuntija (YAMK) kykenee johtamaan ihmisiä toimien esimiehenä						
YAMK		1		2	1	4
Terveystieteiden maisterit	1	2	4	2		9
Kliininen asiantuntija (YAMK) osaa asiantuntijaviestinnän suomeksi						
YAMK				2	2	4

Terveystieteiden maisterit		1	2	3	3	9
Kliininen asiantuntija (YAMK) osaa viestiä asiantuntevasti myös kansainvälisesti						
YAMK		1	1	1	1	4
Terveystieteiden maisterit		1	2	5	1	9
Kliininen asiantuntija (YAMK) osaa syvällisen oman alan klinisen osaamisen						
YAMK				1	3	4
Terveystieteiden maisterit			2	6	1	9
Kliininen asiantuntija (YAMK) osaa syvällisen oman alan teoreettisen osaamisen						
YAMK				2	2	4
Terveystieteiden maisterit			2	6	1	9
Kliinisellä asiantuntijalla (YAMK) on valmiuksia kansainväliseen työskentelyyn						
YAMK			2	1	1	4
Terveystieteiden maisterit		1	3	5		9
Kliininen asiantuntija (YAMK) kykenee elinikäiseen oppimiseen						
YAMK				2	2	4
Terveystieteiden maisterit			1	5	3	9
Kliininen asiantuntija (YAMK) kykenee kriittiseen tiedon hankintaan						
YAMK				2	2	4
Terveystieteiden maisterit			2	5	2	9
Kliininen asiantuntija (YAMK) kykenee kriittiseen tiedon käsittelyyn						
YAMK				2	2	4
Terveystieteiden maisterit			3	6		9
Kliininen asiantuntija (YAMK) kykenee kriittiseen tiedon tuottamiseen						
YAMK				2	2	4
Terveystieteiden maisterit		1	3	5		9
Kliininen asiantuntija (YAMK) pystyy kriittisesti arvioimaan tietoa						
YAMK				3	1	4
Terveystieteiden maisterit			3	6		9
Kliininen asiantuntija (YAMK) kykenee työskentelemään moniammatillisissa tiimeissä asiantuntijana						
YAMK				1	3	4
Terveystieteiden maisterit			1	6	2	9
Kliininen asiantuntija (YAMK) osaa hyödyntää verkostoja						
YAMK				2	2	4
Terveystieteiden maisterit				5	4	9
Kliinisellä asiantuntijalla (YAMK) on valmiudet hoitotyön arvo-osaamiseen						
YAMK				2	2	4
Terveystieteiden maisterit			2	5	2	9
Kliinisellä asiantuntijalla (YAMK) on valmiudet toteuttaa eettisesti korkeatasoista hoitotyötä				1	3	4
Terveystieteiden maisterit				5	4	9
Kliininen asiantuntija (YAMK) osaa suunnitella yksittäisen työyhteisön jäsenen toimintaa						

YAMK				2	2	4
Terveystieteiden maisterit		1	1	6	1	9
Kliininen asiantuntija (YAMK) osaa suunnitella ryhmän toimintaa						
YAMK				2	2	4
Terveystieteiden maisterit		1	2	5	1	9
Kliininen asiantuntija (YAMK) kykenee johtamaan yksittäistä työyhteisön jäsentä						
YAMK			1	2	1	4
Terveystieteiden maisterit		1	1	5	2	9
Kliininen asiantuntija (YAMK) kykenee johtamaan ryhmän toimintaa						
YAMK			1	2	1	4
Terveystieteiden maisterit		1	2	5	1	9
Kliininen asiantuntija (YAMK) kykenee arvioimaan yksittäisen työyhteisön jäsenen toimintaa						
YAMK				3	1	4
Terveystieteiden maisterit			2	6	1	9
Kliininen asiantuntija (YAMK) kykenee arvioimaan ryhmän toimintaa						
YAMK				3	1	4
Terveystieteiden maisterit			3	5	1	9
Kliininen asiantuntija (YAMK) osaa suunnitella yksittäisen työyhteisön jäsenen kehittymistä						
YAMK			1	2	1	4
Terveystieteiden maisterit		1	4	3	1	9
Kliininen asiantuntija (YAMK) osaa suunnitella ryhmän kehittymistä						
YAMK			1	2	1	4
Terveystieteiden maisterit		1	4	3	1	9
Kliininen asiantuntija (YAMK) osaa johtaa yksittäisen työyhteisön jäsenen kehittymistä						
YAMK			1	2	1	4
Terveystieteiden maisterit		1	3	4	1	9
Kliininen asiantuntija (YAMK) osaa johtaa ryhmän kehittymistä						
YAMK			1	2	1	4
Terveystieteiden maisterit		1	4	3	1	9
Kliininen asiantuntija (YAMK) pystyy arvioimaan yksittäisen työyhteisön jäsenen kehittymistä						
YAMK			1	2	1	4
Terveystieteiden maisterit			4	4	1	9
Kliininen asiantuntija (YAMK) pystyy arvioimaan ryhmän kehittymistä						
YAMK			1	2	1	4
Terveystieteiden maisterit			5	3	1	9
Kliininen asiantuntija (YAMK) osaa hyödyntää teknologiaa työssään						
YAMK			1	2	1	4
Terveystieteiden maisterit				7	2	9
Kliininen asiantuntija (YAMK) osaa hyödyntää digitaalisuutta työssään						
YAMK			2	1	1	4
Terveystieteiden maisterit				7	2	9

Liite 10/1

Erot kliininen asiantuntija (YAMK) tehtävien tärkeydestä kliinisiä asiantuntijoita (YAMK) rekrytoivien ja terveystieteiden maistereita rekrytoivien välillä, 1= ei lainkaan tärkeä, 5= erittäin tärkeä (n=13). YAMK= Kliinisiä asiantuntijoita (YAMK) rekrytoinut vastaaja; TtM= Terveystieteiden maistereita rekrytoinut vastaaja.

Hoitotyön tutkimus	1 (n)	2 (n)	3 (n)	4 (n)	5 (n)	Yht.
YAMK				2	2	4
TtM		1	3	1	4	9
Hoitotyön kehittäminen						
YAMK				1	3	4
TtM			1	3	5	9
Moniammatillinen yhteistyö esim. lääkäreiden, hoitotyön johdon tai oppilaitosten kanssa						
YAMK				2	2	4
TtM				5	4	9
Oman erityisalueen kehittämistoiminnan koordinointi						
YAMK				1	3	4
TtM		1		4	4	9
Rajattu lääkkeenmääräämisoikeus						
YAMK		1	1	1	1	4
TtM		2	3	3	1	9
Kliininen potilastyö käsittäen potilaan kokonaisvaltaisen hoitamisen						
YAMK				1	3	4
TtM		1	3	2	3	9
Henkilökunnan konsultointi						
YAMK				1	3	4
TtM			1	3	5	9
Eettinen päätöksenteko potilashoidossa						
YAMK				2	2	4
TtM			2	4	3	9
Potilaiden ja omaisten opetus ja ohjaus						
YAMK				1	3	4
TtM			2	4	3	9
Ihmisten johtaminen esimiestyössä						
YAMK		1	1	1	1	4
TtM		2	4	2	1	9
Tapaus- ja tilannejohtaminen esim. hoitotyön käytäntöjen kehittämisessä						
YAMK		1	1	1	1	4
TtM		1		5	3	9
Hoitohenkilökunnan kouluttaminen						
YAMK				1	3	4
TtM				4	5	9

Hoitotyön käytäntöjen ja palveluiden kehittäminen						
YAMK				2	2	4
TtM				4	5	9
Organisaation strategian tukeminen						
YAMK				1	3	4
TtM		1		4	4	9
Epäkohtiin puuttuminen hoitotyössä						
YAMK				1	3	4
TtM			1	3	5	9
Hoitohenkilökunnan osaamisen tukeminen						
YAMK				1	3	4
TtM				3	6	9
Hoitotyön laadun varmistaminen						
YAMK				1	3	4
TtM				3	6	9
Näyttöön perustuvan toiminnan tukeminen						
YAMK				1	3	4
TtM				3	6	9
Näyttöön perustuvan toiminnan jalkauttaminen						
YAMK				2	2	4
TtM				3	6	9
Vaativissa potilashoidon tehtävissä työskentely						
YAMK				2	2	4
TtM		2	1	4	2	9
Hoitotyön kehittämisen käynnistäminen						
YAMK				2	2	4
TtM				4	5	9
Hoitotyön kehittämisen koordinointi						
YAMK				2	2	4
TtM				5	4	9

Liite 11/1

Kliinisiä asiantuntijoita (YAMK) ja terveystieteiden maistereita rekrytoivien vastaukset kumpaan tutkintoon väittämät liittyivät (n=13); vastaaja on voinut valita usean vaihtoehdon. YAMK= Kliinisiä asiantuntijoita YAMK rekrytoinut vastaaja; TtM= Terveystieteiden maistereita rekrytoinut vastaaja.

	Kliininen asiantuntija (YAMK) (n)	Terveystieteiden maisteri (n)	En osaa sanoa (n)	Vastauksia yht.
45 op rajattu lääkkeenmäärittämisoikeus				
YAMK	1		3	4
TtM	6		3	9
Pystyy hoitamaan potilasta kokonaisvaltaisesti				
YAMK	3		1	4
TtM	9	5		14
Pystyy jalkauttamaan näyttöön perustuvia yhtenäisiä toimintatapoja hoitotyöhön				
YAMK	3	2	1	6
TtM	6	8		14
Koulutus syventää käytännön osaamista				
YAMK	3		1	4
Terveystieteiden maisterit	7	2	2	11
Koulutus antaa valmiuksia kehittämistehtäviin työelämässä				
YAMK	2	2	1	5
TtM	6	9		15
Koulutus antaa valmiuksia asiantuntijatehtäviin työelämässä				
YAMK	3	2	1	6
TtM	6	9		15
Roolit työelämässä ovat selkeitä				
YAMK	2		2	4
TtM	1	3	6	10
Roolit tunnetaan työelämässä				
YAMK	1	1	2	4
TtM	2	6	4	12
Osaaminen tunnistetaan työelämässä				
YAMK	2	1	2	5
TtM	4	6	2	12
Tutkinto tunnetaan huonosti Suomessa				
YAMK	2		2	4
TtM	7		2	9
Tutkinto vastaa osaamistasoa EQF 7				
YAMK	1		3	4
TtM	1	1	7	9
Yhteistyö työelämän kanssa on tärkeää, kun kehitetään kyseistä koulutusta				
YAMK	3	1	1	5
TtM	8	7		15
Suurin hyöty kyseisen tutkinnon suorittamisen jälkeen on työpaikkakohtaisen osaamisen lisääntyminen				

YAMK	3	1	1	5
TtM	7	7		14
Tutkinto on kilpailukykyinen				
YAMK	3	2	1	6
TtM	5	9		14
Tutkinto on laadukas				
YAMK	3	1	2	6
TtM	4	9		13
Tutkinto kiinnostaa minua				
YAMK	3	1	1	5
TtM	4	5	4	13
Tutkintoa on markkinoitu minulle				
YAMK	3	1	1	5
TtM	3	4	4	11
Itsenäinen työskentely sosiaali- ja terveysalan johtamistehtävissä				
YAMK	1	2	2	5
TtM	2	6	2	10
Itsenäinen työskentely sosiaali- ja terveysalan asiantuntijatehtävissä				
YAMK	3	2	1	6
TtM	6	8		14
Terveyden edistämistyö				
YAMK	3		1	4
TtM	6	8	1	15
Itsenäinen kliininen hoitotyö edistyneellä tasolla				
YAMK	3		1	4
TtM	5	5	1	11
Eettinen päätöksenteko potilashoidossa				
YAMK	3	1	1	5
TtM	7	6	1	14
Opettaminen				
YAMK	3	3	1	7
TtM	5	9		14
Ohjaaminen				
YAMK	3	1	1	5
TtM	9	6		15
Konsultointi				
YAMK	3	2	1	6
TtM	6	6	1	13
Tutkimus				
YAMK	2	2	1	5
TtM	3	9		12
Kehittäminen				
YAMK	3	2	1	6
TtM	8	9		17
Kouluttaminen				
YAMK	3	2	1	5
TtM	6	9		15
Yhteistyö				
YAMK	3	2	1	6
TtM	8	9		17
Potilaan tutkiminen				
YAMK	3		1	4
TtM	7	1	2	10

Potilaan hoidon tarpeen arviointi				
YAMK	3		1	4
TtM	7	2	2	11
Oireenmukaisen hoidon aloittaminen ja seuranta akuuteissa ja kroonisissa terveysongelmissa				
YAMK	3		1	4
TtM	7	3	2	12
Hoitotyön laadun varmistaminen				
YAMK	3	2	1	6
TtM	7	9		16
Hoitotyön laadun kehittäminen				
YAMK	3	2	1	6
TtM	6	8		14
Laaja-alainen työ organisaation strategisen työn tukemiseksi				
YAMK	3	2	1	6
TtM	5	9		14
Opetuksen kehittäminen				
YAMK	3	2	1	6
TtM	5	9		14
Tutkimuksen kehittäminen				
YAMK	3	2	1	6
TtM	3	9		12

